

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Središnja Bosna / Srednjobosanski Kanton
OPĆINA BUSOVAČA

Ul. 16. kolovoza bb, 72260 Busovača telefon 030 732 152, fax 030 733 038 e-mail: opcina.busovacal@tel.net.ba

**PROGRAM RAZVOJA
ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI BUSOVAČA
ZA PERIOD 2021. – 2025. GODINA**

Busovača, decembar 2021. godine

S A D R Ź A J

	UVODNI DIO	5
	Analiza urađenog iz programa razvitka op. Busovača 2016-20.g.	7
I	POGLAVLJE	13
1.	POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE	14
1.1.	VIZIJA RAZVOJA.....	14
1.2.	CILJEVI RAZVOJA	15
1.3.	TEMELJNA NAČELA I OPREDJELJENJA	16
1.4.	PODRUČJA RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	18
1.4.1.	Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća	19
1.4.1.1.	Preventiva za slučaj prirodne i druge nesreće.....	19
1.4.1.2.	Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.....	20
1.4.1.3.	Pripravnost/spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća	21
1.4.2.	Faza odgovora na prirodne i druge nesreće i oporavka nakon prestanka istih ...	23
1.4.2.1.	Odgovor	23
1.4.2.2.	Oporavak.....	26
1.4.2.3.	Provedba	27
1.4.2.4.	Nosioci provedbe Politike razvoja zaštite i spašavanja	27
1.4.2.5.	Finansiranje Programa razvoja zaštite i spašavanja.....	28
II	POGLAVLJE	29
2.	STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	30
2.1.	UVODNI DIO	30
2.1.1.	Programi zaštite i spašavanja po oblastima	31
2.1.2.	Projekti i planovi razvoja zaštite i spašavanja	32
2.2.	DEFINISANJE KONKRETNIH STRATEŠKIH PRAVACA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	32
2.2.1.	Strateški pravac razvoja – Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvjež- bavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje.....	32
2.2.1.1.	Presjek trenutnog stanja	33
2.2.1.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	33
2.2.2.	Strateški pravac razvoja – Program izgradnje i održavanja skloništa i drugih kapa- citeta za potrebe sklanjanja, izmještanja i evakuacije ljudi i materijalnih dobara	36
2.2.2.1.	Presjek trenutnog stanja	36
2.2.2.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	36
2.2.3.	Strateški pravac – Program planskog (dokumentacionog) i operativnog uređenja teritorije Općine Busovača	38
2.2.3.1.	Presjek trenutnog stanja	38
2.2.3.2.	Presjek trenutnog stanja karakterističnog za plansko (dokumentaciono) uređenje teritorije Općine Busovača	39
2.2.3.3.	Presjek trenutnog stanja karakterističnog za operativno uređenje teritorije Općine	39
2.2.3.3.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	39
2.2.4.	Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta ...	41
2.2.4.1.	Presjek trenutnog stanja	41

2.2.4.2.	Područje razvoja zaštite i spašavanja.....	42
2.2.5.	Strateški pravac - Program uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta	44
2.2.5.1.	Presjek trenutnog stanja	44
2.2.5.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	45
2.2.6.	Strateški pravac – Program zaštite od potresa	47
2.2.6.1.	Presjek trenutnog stanja	47
2.2.6.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	47
2.2.7.	Strateški pravac – Program uređenja izvorišta i vodotoka i zaštita od poplava .	49
2.2.7.1.	Presjek trenutnog stanja	49
2.2.7.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	49
2.2.8.	Strateški pravac – Program sistemskog rješavanja pojave i djelovanja klizišta i drugih sličnih pojava.....	51
2.2.8.1.	Presjek trenutnog stanja	51
2.2.8.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	52
2.2.9.	Strateški pravac – Program zaštite od požara	54
2.2.9.1.	Presjek trenutnog stanja	54
2.2.9.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	54
2.2.10.	Strateški pravac – Program sistemskog upravljanja otpadom	55
2.2.10.1.	Presjek trenutnog stanja	55
2.2.10.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	56
2.2.11.	Strateški pravac – Program zaštite od mina i NUS-a	58
2.2.11.1.	Presjek trenutnog stanja	58
2.2.11.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	58
2.2.12.	Strateški pravac – Podrška programima koje razvija Srednjobosanski kanton od općeg su interesa za Program razvoja zaštite i spašavanja Općine Busovača...	61
2.2.12.1.	Presjek trenutnog stanja	61
2.2.12.2.	Područja razvoja zaštite i spašavanja.....	61
III	POGLAVLJE	63
3.	POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	64
3.1.	Zaključci iz procjene ugroženosti općine Busovača.....	64
3.2.	Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti nivo razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	65
3.2.1.	Pregled popune štabova civilne zaštite (obrazac CZ 1).....	66
3.2.2.	Pregled popune povjerenika civilne zaštite po naseljenim mjestima i drugim pravnim licima (obrazac CZ 1a)	67
3.2.3.	Materijalna formacija Općinskog štaba civilne zaštite.....	67
3.2.4.	Materijalna formacija povjerenika civilne zaštite.....	67
3.2.5.	Materijalna formacija Operativnog centra civilne zaštite.....	68
3.3.	PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE ĆE SE PRIMJENJIVATI	70
3.4.	CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE – SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	76
3.4.1.	CILJEVI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	77
3.4.2.	ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA.....	78

3.4.2.1.	Zadaci	78
3.4.2.2.	Način ostvarivanja zaštite i spašavanja.....	79
3.4.3.	SMJERNICE ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CZ.....	80
3.4.3.1.	Opće smjernice	80
3.4.3.2.	Posebne smjernice	80
3.5.	OSNOVI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSABLJAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE.....	81
3.5.1.	Analiza postojećeg stanja	81
3.5.2.	Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja	82
3.5.2.1.	Programiranje i planiranje	82
3.5.2.2.	Organizovanje, izvođenje, evaluacija i finansiranje struktura civilne zaštite..	83
3.5.2.3.	Zaključci o obuci i osposobljavanju	83
3.6.	SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE.....	84
3.6.1.	Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja.....	85
3.6.2.	Metodologija.....	85
3.6.3.	Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti	85
3.7.	PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA.	86
3.7.1.	Izvori finansiranja.....	86
3.7.2.	Očekivani troškovi.....	87

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka 2., člana 174. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09), i člana 24. Statuta Općine Busovača - prečišćeni tekst („Službeni glasnik općine Busovača“, broj: 8/13), Općinsko vijeće Busovača na sjednici održanoj 31.03.2022. godine, d o n o s i:

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI BUSOVAČA ZA PERIOD 2021. – 2025. GODINA

UVODNI DIO

Osnovni dokumenti u kojima se utvrđuje cjelokupna organizacija i način funkcionisanja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području Općine, predstavljaju: Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća općine Busovača (u daljem tekstu: Program razvoja Općine), Procjena ugroženosti općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća i Plan zaštite i spašavanja općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća.

Ovim Programom razvoja Općine i drugim planskim dokumentima koji će biti doneseni, osigurat će se neprekidan planski proces razvoja cjelokupnog sistema zaštite i spašavanja na području Općine, čime će se stvoriti i unaprijediti uslovi za:

- provođenje Zakona o zaštiti i spašavanju i drugih zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju tu oblast,
- dugoročno planiranje reorganizacije i razvoja struktura civilne zaštite, njihovo opremanje, obučavanje i uvježbavanje za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja,
- racionalna, ravnomjerna, ekonomična i efikasna upotreba snaga i sredstava u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- bolja zaštita ljudi i imovine na području Općine, te brži i efikasniji oporavak od posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- potrebne pretpostavke za blagovremeno pružanje pomoći susjednim i drugim općinama pogođenim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama, uz uspostavljanje međusobnih odnosa koji će omogućiti da i Općina Busovača zatraži i dobije pomoć drugih općina, ako bude ugrožena djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- pravovremeno, stručno i efikasno izvršavanje zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koje pred strukture civilne zaštite postoje strukture civilne zaštite Srednjobosanskog kantona / Kantona Središnja Bosna (u daljem tekstu: SBK/ KSB) i Federacije BiH.

Program razvoja Općine koncipiran je u tri osnovna dijela Programa:

- 1. Politika razvoja zaštite i spašavanja** kao osnovni dokument koji obuhvata: viziju razvoja i ciljeve razvoja, osnovna načela, opredjeljenja i područja razvoja sistema zaštite i spašavanja.
- 2. Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja** se zasnivaju na: viziji i ciljevima utvrđenim u politici razvoja zaštite i spašavanja, a razrađuju se kroz određeni broj programa koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja.
- 3. Posebni dokumenti o stanju sistema zaštite i spašavanja** kojim su posebno obrađena slijedeća pitanja:
 - a) zaključci iz Procjene ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća,
 - b) podaci o stanju organiziranosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih nesreća,
 - c) preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi,
 - d) osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite,
 - e) osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju,
 - f) smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje te druge smjernice za unapređenje sistema zaštite i spašavanja na području Općine,
 - g) plan osiguranja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje za petogodišnji period, sa smjernicama za izradu godišnjih planova.

Imajući u vidu da je prethodni Program razvoja u posljednjoj godini svog važenja, a držeći se principa i pravila da se ekipa koja donosi rezultate ne mijenja, Općinski načelnik je imenovao Operativni tim za izradu dokumenta Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Busovača 2021 - 2025. godina, sa zadatkom da se izradi analiza realiziranja prethodnog strategijskog dokumenta, te da se sagledaju mogući pravci strategijskog djelovanja zaštite i spašavanja u budućnosti.

Svojim rješenjem, načelnik Općine Busovača imenovao je članove Operativnog tima za izradu Programa razvoja općine Busovača 2021. – 2025. godina, kako slijedi:

1. Nevenka Gavranović,
2. Ibrahim Serdarević, i
3. Nijaz Begović, svi stalno uposleni u općinskoj službi za upravu Općine Busovača.

Pored imenovanih, po službenoj dužnosti, u Operativni tim su uključeni:

- Asim Mekić, Općinski načelnik i
- Josip Mravak, predsjedavajući Općinskog vijeća Busovača.

A N A L I Z A
URAĐENOG IZ PROGRAMA RAZVOJA OPĆINE BUSOVAČA
ZA PERIOD 2016. – 2020. GODINA

Tabela 1.

R.br	I – Projekti saniranja posljedica prirodne nesreće od 2016. godine
1	2
1.	<p>Sanacija ade i desne obale rijeke Kozice u dužini od 150 metara. Projekat čišćenja obale i vodotoka na području općine Busovača Realizirano: izvođač „FIREE WOOD“ d.o.o. Busovača Proces i početak radova je uslijedio kao rezultat posljedice poplave tj. uticaja prirodne i druge nepogode na sam život, zdravlje i sigurnost ljudi.</p>
2.	<p>Projekat „Sanacija desne obale rijeke Kozice u Sajtovićima u dužini od 150 metara”. Realizirano: izvođač „FIREE WOOD“ d.o.o. Busovača Zbog poplava u naseljenom mjestu Sajtovićima urađena je sanacija obale i korita rijeke Kozice, a zbog veličine oštećenja koje je prouzrokovala rijeka Kozica 2014. godine.</p>
3.	<p>Aktivnosti na regulaciji potoka u MZ Putiš -u istu svrhu je izvršena nabavka, isporuka i ugradnja betonskih cijevi Ø 1000 mm Realizirano: izvođač „TKM“ d.o.o. Zenica U naseljenom mjestu Putiš, Općina Busovača je u proteklom periodu u okviru svojih mogućnostisufinansirala navedeni projekat čiju su izgradnju inicirali sami građani, uz obavezno finansijsko učešće samih građana.</p>
4.	<p>Projekat „Prema otpornijim zajednicama“ – „Ka sigurnijim zajednicama u BiH“, World Vision u Bosni i Hercegovini donira vatrogasnu opremu općini Busovača s ciljem jačanja kapaciteta sistema zaštite i spašavanja. Razmijenjena su i iskustava o pripremljenosti na elementarne nepogode -Urađena je i usklađena Procjena ugroženosti općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća sa Evropskim standardima, i isto tako je osigurano 30 primjeraka iste za Općinu Busovača. Oprema će služiti isključivo za potrebe Službe civilne zaštite. Vatrogasna oprema je donirana u sklopu projektnih aktivnosti, finansiranih od strane Njemačke koalicije za pomoć (Aktion Deutschland Hilft – ADH). Oprema u vrijednosti 15.318.74 KM, sadrži: vatrogasne ljestve, čizme, metle, motorole, megafon, hidranti s vatrogasnim crijevima, zaštitna odijela, kabanice, prsluci, nosila za povrijeđene, medicinska torba za bolničare po EU standardu, pokretna radio stanica, PPA S-9, vatrogasna crijeva s mlaznicom.</p>
5.	<p>Sanacija oštećene obale rijeke Ivančica u općini Busovača. Realizirano: izvođač „IGM-IUT HA-SKIĆ“ d.o.o. Vitez Vlada SBK/KSB je za sanaciju dijela šteta nastalih prirodnim i drugim nesrećama u okviru svojih mogućnostisufinansirala navedeni projekat čiju je izgradnju inicirala Služba CZ, uz obavezno finansijsko učešće Općine Busovača. Urađeno je niz većih i manjih interventnih radova na čišćenju i uređenju korita rijeke Ivančica u Mjesnoj zajednici Ivančica. Projekat je uradila Služba za civilnu zaštitu općine Busovača.</p>
6.	<p>Izgradnja AB potporni zida u MZ Putiš Realizirano: izvođač „BIOGRADLIJA“ d.o.o. Busovača Dana 16.02.2016. godine zbog klizišta (širine 30 m i dužine 50 m) i kidanja kanalizacionih cijevi u dužini 150 m je izgrađen potporni zid AB konstrukcije.</p>

7.	Izgradnja kanala i podzide za oborinsku odvodnju u MZ Kaćuni, i nabavka materijala za isti. Realizirano: izvođač TR „PROMET“ vl. Sabina Kreševljak, Bukovci Značajan projekat zbog spriječavanja oštećenja prohodnosti putne infrastrukture pogotovu u vrijeme prirodnih i drugih nesreća.
8.	Regulacija dijela korita rijeke Lašve u naselju Kaonik, Realizirano: izvođač „BIOGRADLIJA“ d.o.o. Busovača Općina Busovača, je na prijedlog Službe za civilnu zaštitu inicirala navedeni projekat zbog veličine oštećenja obala koje je prouzrokovala rijeka Lašva.
9.	Projekt postavljanja ograde u OŠ Busovača u Busovači, je ostvarena i realizirana donacija u partnerstvu World Vision BiH i Ministarstva sigurnosti BiH pod nazivom „Škole skrojene za sigurno djetinjstvo“ Sigurne škole za sigurno djetinjstvo, je financiran od strane Aktion Deutschland Hilft i World Vision Njemačke, a realiziran od World Vision BiH i Ministarstva sigurnosti BiH i Općine Busovača. Projekt je koristan školama i iz razloga što je po prvi put jedna od škola uradila Plan zaštite i spašavanja od strane istih, i isto tako dio stolarije za jednu učionicu i novi elektroosigurači, kao i elektroinstalacije na školi. Projekt je koristan školama na njihovom putu ka uspostavljanju sigurnijeg okruženja za djecu i odrasle.
10.	Pomoć u nabavci i isporuci potrebnog materijala za sanaciju i rekonstrukciju izgorjelih objekata od požara, više naseljenih mjesta i MZ. Realizirano: izvođač „TISAKOMERC“ d.o.o. Busovača Materijal dodijeljen u svrhu saniranja stambenih i pomoćnih objekata, stradalih požarom od loše urađenih dimovodnih i elektro instalacija.
11.	Regulacija kanala lokalnog potoka i nasipanje bankina u MZ Putiš, Realizirano: „SKI MIĆI“ d.o.o. Busovača Izvršena sanacija narušenih kanali i puteva kao posljedice bujičnih voda i poplava.
12.	Regulaciju potoka u MZ Putiš s nabavkom i isporukom potrebnih betonskih cijevi. Realizirano: „VOLVOSON“ d.o.o. Busovača Riješeno pitanje odvodnje razornih površinskih i bujičnih voda.
13.	Sanacija potpornog zida u Lugovima, Realizirano: izvođač „JESS“ d.o.o. Busovača Zbog klizišta se osigurao lokalni vodovod i prohodnost puta na istom mjestu.
14.	U MZ Bukovci, zbog klizišta je urađena nabavka i isporuka građevinskog materijala i drenažnih cijevi Realizirano: izvođač TR „PROMET“ vl. Sabina Kreševljak, Bukovci
15.	Na rijeci Ivančici izgradnja AB potpornog zida, Realizirano: izvođač „IGM-IUT HASKIĆ“ d.o.o. Vitez Projekat je sufinancira od strane Vlade SBK/KSB, uz obavezu finansijskog učešća Općine Busovača.
16.	Nabavka i ugradnja betonskih cijevi i rigola za MZ Merdani, MZ Kaonik, MZ Solakovići, Realizirano: izvođač „IGM-IUT HASKIĆ“ d.o.o. Vitez Rješavanja odvodnje površinskih i bujičnih voda koje narušavaju putnu infrastrukturu u navedenim mjesnim zajednicama.
17.	Sanacija puta za naselje Kadića Strana za Šehoviće, u dužini od 1.000 metara i nasipanje betonskih cijevi odvodnog kanala u naselju Dvor u dužini od 200,00 metara. - zbog pojave klizišta na navedenim lokacijama. Realizirano: izvođač „JESS“ d.o.o. Busovača Sanacija puta za naselje Kadića Strana – za Šehoviće, u dužini od 1000,00 metara i nasipanje betonskih cijevi odvodnog kanala u naselju Dvor u dužini od 200,00 metara radi njihove funkcionalnosti

18.	Rekonstrukcija oštećenog mosta na rijeci Ivančici. Realizirano: izvođač „IGM-IUT HASKIĆ" d.o.o. Vitez Oštećenja srednjeg nosećeg potpornog stuba mosta.
19.	Regulacija rijeke Lašve kod restorana „SUNCE“ Realizirano: „BAŠIĆ-GRADNJA" d.o.o. Busovača Zbog poplava i sigurnosti izgrađen je zid odnosno regulacija sa jedne strane korita rijeke Lašve.
II	Projekti HITNE intervencije na posljedicama prirodne nesreće od poplava, klizišta i olujnog vjetra iz februara 2019.godine
Hitna sanacija posljedica prirodne nesreće od poplava, klizišta i olujnog vjetra na području općine Busovača Odluka o proglašenju stanja prirodne nesreće od poplava, klizišta i olujnog vjetra na području općine Busovača, broj: 01-44 -290 /19 od 03.02.2019. godine	
1.	„SKI –MIĆI“ d.o.o. Busovača - rad građevinske operative po naredbi Štaba
2.	„ORMAN“ d.o.o. Kiseljak - rad građevinske operative po naredbi Štaba
3.	„JESS“ d.o.o. Busovača - rad građevinske operative po naredbi Štaba
4.	„IGM-IUT HASKIĆ“ d.o.o. Vitez - rad građevinske operative po naredbi Štaba
5.	AUTOPRIJEVOZNIK-Vedad Huskić Busovača - rad građevinske operative po naredbi Štaba
6.	„B-SCHELL-TRANSPORT“ d.o.o. Busovača - rad građevinske operative po naredbi Štaba
7.	„ŠTEKO BAU“ d.o.o. Busovača - rad građevinske operative po naredbi Štaba
8.	JKP KOMUNALAC d.o.o. Busovača - sonda za mjerenje mutnoće vode na filter stanici - rad građevinske operative po naredbi Štaba - čišćenje reciklažnog dvorišta - odvoz otpada
9.	PALPROM d.o.o. Busovača- rad građevinske operative po naredbi Štaba
10.	POLJOPRIVREDNIK „Vuković“ Kaćuni-Busovača- rad građevinske operative po naredbi Štaba
11.	TR „PROMET“Bukovci, Busovača - rad građevinske operative po naredbi Štaba
12.	„BERI“ d.o.o. Busovača- rad građevinske operative po naredbi Štaba
13.	TOPLOTA d.o.o.ZENICA - isporuka materijala po naredbi Štaba
14.	TISAKOMERC d.o.o. Busovača - isporuka materijala po naredbi Štaba
15.	DVD Busovača - rad na crpljenju vode iz poplavljenih prostora, cisterne sa vodom za sapiranje unutarnjeg i vanjskog prostora, i snabdijevanje pitkom vodom
ANGAŽIRANE STRUČNE USTANOVE	
16.	ZAVOD ZA GEOLOGIJU SARAJEVO - učestvovala na izradi elaborate klizišta nakon Stanja prirodne nesreće
17.	ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TRAVNIK - Tim za dezinfekcije prostorija-kuća, pomoćnih i drugih objekata i prostora
18.	FEDERALNA UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU - poslala na raspolaganje snage TUN timove i sva sredstva (vozila, cisterne, pumpe za vodu, ljudstvo na raščišćavanju poplavljenih prostora, i drugo)
19.	KANTONALNA UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU- pravna i svaka druga podrška
20.	CRVENI KRIŽ F BiH - humanitarna pomoć u hrani ugroženim, starim i bolesnim, kao i snabdijevanje pitkom vodom, dostavi lijekova uz svesrdnu pomoć volontera i donatora krvi za zdravstvene ustanove, i drugo
III	Projekti saniranja posljedica prirodne nesreće od poplava, klizišta i olujnog vjetra iz februara 2019. godine
1.	Zbog sanacije posljedica od poplava, prije svega se uradila" Nabavka i isporuka betonskih cijevi" Realizirano: izvođač „IGM-IUT HASKIĆ" d.o.o. Vitez Za sanaciju kanala, propusta i drugo.

2.	Nabavka i isporuka riječnog nasipnog materijala Realizirano: „SKI MIĆI" d.o.o. Busovača Za nasipanje obala, puteva, i drugo.
3.	Nabavka i sukcesivna isporuka betona i pijeska za betoniranje U postupku: izvođač „KALVARIJA-COP" d.o.o. Vitez Provedene su sve JN kada su u pitanju potrebni repromaterijali koji će biti korišteni za sanaciju kanala, korita rijeke, propusta i drugo.
4.	Uklanjanje metalne konstrukcije starog mosta na Lašvi i čišćenje korita rijeke Lašve Realizirano: izvođač „JESS" d.o.o. Busovača Urušena konstrukcija starog mosta, predstavlja potencijalnu opasnost od mogućnosti nadolazeće vode u koritu rijeke Lašva.
5.	Radovi na sanaciji klizišta na području općine Busovača, nastalih usljed poplava 2019. g. Realizirano: izvođač „IGM-IUT HASKIĆ" d.o.o. Vitez Sanacije klizišta usmjereno je na kuću, kao i na putnim komunikacijama odnosno infrastrukturi.
6.	Rekonstrukcija oštećenih vodozaštitnih zidova i propusta nastalih usljed poplava i klizišta Realizirano: izvođač „IGM-IUT HASKIĆ" d.o.o. Vitez Općina Busovača je izvela čišćenje i sanaciju poplavom oštećene obale rijeke Kozice i podizanje zaštitnog nasipa u dužini od 50-ak metara u Kačunima
7.	Regulacija dijela korita rijeke Kozice u MZ Kačuni, Realizirano: izvođač „MERKEZ OIL" d.o.o. Novi Travnik Čišćenje i sanacija poplavom oštećene obale rijeke Kozice i podizanje zaštitnog zida u dužini od 50-ak metara u Kačunima
8.	Čišćenje korita rijeke, potoka i kamena zaštita ruševina obale Realizirano od strane firme „SKI MIĆI" d.o.o. Busovača Čišćenje i uklanjanje priobalnih zapreka na rijeci Kozici. Općina uradila čišćenje i sanaciju poplavom oštećene obale rijeke Kozice i podizanje kamene zaštite obala u dužini od 50-ak metara.
9.	Izrada i montaža čelične konstrukcije pješačkog mosta preko rijeke Lašve u mjestu Kaonik. Realizirano od strane firme „VIZIJA" d.o.o. Visoko U MZ Kaonik na mjestu starog mosta je izgrađen novi pješački most za potrebe učenika, ali i drugima jer skraćuje put do škole.
IV	Zadaci djelovanja, planiranja, obučavanja od 2016.-2020. godina
1.	Radovi redovnog ispitivanja i provjere ispravnosti protupožarnih aparata i hidranata Od izuzetnog značaja za provođenje zaštite od požara i vatrogastva čine i poslovi na kontinuiranom godišnjem ispitivanju i provjeri ispravnosti protupožarnih aparata i hidranata. U saradnji sa UDV Busovača i JKP Komunalac, Služba civilne zaštite redovno vrši provjeru i baždarenja PPA i provjeru hidranata.
2.	Organiziranje i educiranje učenika po školama, udruženja i svih drugih struktura društva iz oblasti protupožarne zaštite općine Busovača, pružanje prve pomoći, potrebe, upozoravanje na MES, ponašanje u prometu od kuće do škole i ostalo. U slučaju da se ukaže potreba, obuke sa zadacima pružanja prve pomoći i vršenju preventivne funkcije zaštite i spašavanja su zasnovane na predavanju, razgovoru, proučavanju primjera, a posebno su interesantne demonstracije praktičnih vježbi, koje su i samostalno izvodili ... Svake dvije godine vrši edukaciju kako službenika općinske administracije, tako i obuke ZOP u školama, udruženjima i drugim strukturama društva. U saradnji s OO Crvenog križa općine Busovača i Crvenim križom općine Kiseljak je provedena obuka pružanja prve pomoći.

	Isto tako, u saradnji s pripadnicima Policijske stanice Busovača, uz navedenu obuku kretanja od kuće do škole, od strane Općine, učenici prvih razreda dobili su na poklon bilježnicu, olovku i gumicu za svakog učenika pojedinačno.
3.	Aktivnosti izuzimanja, skladištenja i uništavanja eksplozivnih materija Između ostalog, koordinira i prati i druge poslove oko prijavljivanja, skladištenja i uništavanja, koju obavljaju uz pomoć policije, mještana, prema kojima se upućuju upozorenja i obavijesti, kao preventivne sigurnosne mjere u vremenu deminerskih aktivnosti i planiranog uništavanja NUS-a i MES-a. Služba civilne zaštite je sa Federalnom upravom civilne zaštite, odnosno njenim TUN-timovima za izuzimanje nelegalnog oružja, skladištenje i uništavanje eksplozivnih materija, na području naše općine osigurala poligon za uništavanje NES-a i MES-a.
4.	Ažuriranje planskih dokumenata (Procjena ugroženosti općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća, Plana zaštite i spašavanja i Programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća) Procjenom ugroženosti su analizirana i procjenjivana ukupna stanja ugroženosti, i sva pitanja koja su bitna za razumijevanje mogućih opasnosti i njihovog štetnog učinka na zajednicu i okoliš. Služba za civilnu zaštitu općine Busovača, u cilju implementiranja Zakona o zaštiti i spašavanju, izradila je Procjenu ugroženosti općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa metodologijom za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća i ažurira se najmanje jedanput svake godine. Procjena ugroženosti je polazni i temeljni dokument za izradu Plana zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i Programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.
5.	Završena je procjena šteta od poplava, klizišta i olujnog vjetera, na području općine Busovača 2019. godine Služba civilne zaštite je u saradnji sa Komisijom za procjenu šteta procijenila visinu štete od poplava, klizišta i olujnog vjetera, na cijelom području nastanka štete u odnosu na korisnike i vlasnike materijalnih dobara kod kojih je šteta nastala.
V	Projekti zadataka humanitarnog deminiranja, završenih u periodu od 2016.-2020. godina

Broj zadatka/broj projekta	Datum početka	Lokacija/Općina Busovača	Izvođač/investitor	Zadana površina m ²	Manuelno+ Prege+ Prege na mas.	Mašinski Strojno m ²	Broj mina kom	Broj NUS-a
ID 13812/8475	21.03.2016. (14.-22.12.)	DV10(20)kVKaonik 1 Busovača 20701	CZ FBiH Vlada FBiH	(1.908,69) ~1.909,00	manuelno (pipalica-md) 1.909,00		PMA-2 x1	2 kom
ID 13848/6273	08.11.2016. (30.3-3.10.)	Anića Krčevine 1 Busovača	CZ FBiH Vlada FBiH	62.386,85	15.768,00	11.500,00	PMR-2A 4	1 kom
Σ 2 zadatka UKUPNO: 2				64.295,54	17.677,00	11.500,00	5	3
BHMAC ID 2 10.02.2017.g.	20.04.2016.g. 27.02.2017.g.	MSP, „KUPRES“ ID2 Busovača	BH MAC NGO STOP Mines Pale	9.533.844,00 ili 9.40 km ²	očišćeno: 50.009.63 m ² manuelno	proglašen BHMAC 206.770.06	PMA-2 x 3	/
ID 2	10.6'14.- 09.12.2016.	PESKA Kupres	STOP Mines	7.293,19 m2	7.293,19 m2 očišćeno		PMA-2 x3	/
ID 2	09.6'14.- 10.02.2017.	Marina vršicaKupre redukovana površina	STOP Mines	132.725,61 m2	22.220,89 +	7.930,00	4+4+2 4xMRUD 4xPROM-1 2xPMR-2A	/
ID 2	25.6.2014.- 10.2.2017.	GRAD Kupres redukovana površina	STOP Mines	51.398,10 m2	1.242,90	5.520,00	1+1 1x PMR-2A 1x UPMR-2A	/
ID 2	25.6.2014.- 10.2.2017.	TOPALOVICA POTOK Kupres	STOP Mines	22.619,34 red	2.234,66	3.568,00	1+2 1xPROM-1 2xdnoPROM-1	/
ID 13891/ 6272	10.08.2016.- 12.04.2017.	Anića Krčevine Busovača	CZ FBiH Vlada FBiH	31.540,18 TI 12.04.2017.	17.540,00	14.000,00	/	3 kom
ID 13991/ 6830	28.06.2017.- 18.07.2017.	G.Rovna-D.Rovna 1	UEM-udr za eliminaciju	35.928,08 TI 18.07.2017.	35.928,00	0,00	1xPROM-1	1 kom

			mina					gran
ID 13993/6836	28.06.2017.-04.08.2017.	G.Rovna-D.Rovna 7	UEM-udr za eliminaciju mina	64.774,07 TI 04.08..2017.	64.774,00	/	1xPROM-1	1 kom
ID 13997/6118	12.07.2017.-04.08.2017.	Solakovići-Brize	NGO HO ProVita"MO	44.612,00 TI 04.08..2017.	44.612,00	/	/	/
ID 14010/7660	22.07.2017.-10.08.2017.	Prosje-Busovača 1	NGO HO ProVita"MO	11.444,00	ručno čišć: 11.444,00	PMR2Ax8, MRUDx3, TMA3x1,	ROBx1, RRBx1	
ID 14024/5915	04.08.2017.-19.08.2017.	Kula-Krčevine 1A8 Busovača	NGO HO ProVita"MO	26.056,36	26.056,36	1x 1x	PMR2AMRUD	
ID 13960/5554	30.03.2016.g.	Kula-šuma Prušćuša Busovača	CZ FBiH Vlada FBiH	56.478,26 19.08.2017.	2.261,00	14.000,00	bez ovog	
Σ 11(+ 1 u toku) zadatak UKUPNO: 12				9.712.270.61	283.355,63	237.788,06	27	5
/ BHMACH ID13960 25.04.2018.g.	14.04.2017.g. 25.04.2018.g.	Kula-šuma Prušćuša Busovača	CIVILNA ZAŠTITA F BiH - FUCZ	56.478,00 m ²	očišćeno: manuelno 56.478,00 m ²	proglašen BHMACH 0.0	PMR2A 6 kom. TMM 1 TMA 3	3 kom
ID 14091	17.05'18.-18.06.2018.	Kula-Krčevine 1A7 Busovača	MDDC Centar za obuku pasa	42.138,00 m ²	42.138,00 m ² očišč. manuelno		PMR2A 2 kom. MRUD u dijelovima	/
Σ 2 zadatka UKUPNO: 2				98.616,00 m ²	98.616,00 m ²	-	13	3
/ BHMACH ID14115 25.04.2018.g.	01.10.2018.g. 12.06.2019.g.	SolakovićiBrize 2 Busovača	CIVILNA ZAŠTITA F BiH – FUCZ	43.830,00 m ²	očišćeno: manuelno 23.330,00 m ²	proglašen BHMACH 20.500.00 m ²	PPM 6 kom. PTMina 1 kom	1 kom
ID 14166	12.06.2019.g. 08.10.2019.g.	Kula Krčevine 1A Busovača	CIVILNA ZAŠTITA F BiH – FUCZ	39.030,0 m ²	39.030,0 m ²		PMR 2A -2 kom MRUD-1 kom	/
ID 14183	21.08'19.-18.11.2019.	Milavice Busovača	OSBiH Tim	45.473,00 m ²	45.473,0 m ²		PMR 2A -5 kom TMA 3-3 kom PMA 1-1 kom MRUD-3 kom	/ 3 kom
ID 14197	08.10.2019.g. 17.12.2019.g.	Gornja Rovna-Donja Rovna 5	CIVILNA ZAŠTITA F BiH – FUCZ	18.792,0 m ²	18.792,0 m ²		PMA-1 kom TMA-3 kom MRUD-1 kom	6 kom
Σ 4 zadatka UKUPNO: 4				147.125,00m ²	126.625,0m ²	20.500,00m ²	21	10
/ BHMACH ID ID14249 17.08.2020.g.	07.07.2020.g. 11.08.2020.g. (06.07-08.08)	SolakovićiBrize 1 Busovača	UG DEMIRA	45.336,00 m ²	očišćeno: manuelno 100,00 m ²	Bez utvrđenog rizika 45.236.00 m ²	PMR2a 1 kom. tijelo	/
Σ 1 zadatak UKUPNO: 1				45.336,00 m ²	100,00m ²	45.236,00m ²	1	/
ZADATAKA UKUPNO : 21				10.067.643,15 m ²	480.806,06 m ²	315.024,06	67	24

I POGLAVLJE

1. POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OPĆINE

Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara Općine Busovača (u daljem tekstu: Politika razvoja) polazi od činjenice da je Bosna i Hercegovina složena država u kojoj je državni aparat organiziran na više nivoa, što je dovelo do reduciranja nadležnosti općine u pogledu korištenja, čuvanja i zaštite svih vrsta prirodnih i drugih resursa.

U odnosu na predratno stanje, na području općine Busovača desila se devastacija resursa, došlo je do djelimičnog raspada sistema zaštite i spašavanja. Kao produkt rata nastale su i druge direktne i indirektno posljedice, usporen je razvoj, javljaju se poteškoće u provođenju reformi državnog aparata, te su materijalno-finansijske mogućnosti Općine znatno oslabljene.

Procjenom ugroženosti Općine analizirane su i procjenjenemogućnosti nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća sa posljedicama koje bi mogle nastati po ljude i materijalna dobra, te su iskazane potrebe za reorganiziranjem i razvojem snaga i osiguranjem sredstava za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Realizovana je i Strategija razvoja Općine Busovača za period 2016-2020. godina te urađena u nacrtu Strategija razvoja općine Busovača za period 2021. – 2025. godina sa vizijom razvoja općine kroz administrativno-upravno, privredno, zdravstveno, prosvjetno, turističko, kulturno i sportsko odredište i lider u otvaranju novih radnih mjesta. Polazeći od činjenice da je cilj strateškog razvojnog planiranja integralni razvoj koji omogućava da se više problema integriše u jedinstvenu viziju razvoja i iz nje izvedenih ciljeva, predhodno istaknuti faktori utiču na formiranje vizije razvoja Programa zaštite i spašavanja Općine Busovača za planski period 2021. – 2025. godina.

1.1. VIZIJA RAZVOJA

Reorganizacijom i uvezivanjem postojećih upravnih i operativno-stručnih službi općine, stožera/štabova, službi i povjerenika civilne zaštite, te značajnijim uključivanjem preduzeća i građana u sistem civilne zaštite, neophodno je stvoriti što je moguće bolje uslove za provođenje preventivnih i operativno-stručnih mjera iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Popunim, opremanjem, obukom i uvježbavanjem struktura civilne zaštite organizirati mobilne, efikasne, racionalne i ekonomične snage spremne da blagovremeno odgovore na prijetnju od prirodnih i drugih nesreća u fazi sprečavanja djelovanja nesreće, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i provođenje mjera zaštite i spašavanja od općeg su interesa za Općinu Busovača. U slučaju pojave prirodne i druge nesreće svako je dužan pomagati u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima.

Prioritet i obaveza svih nositelja zaštite i spašavanja u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke aktivnosti koje se planiraju i provode je razvoj sistema zaštite i spašavanja života i zdravlja ljudi i njihovo spašavanje, zbrinjavanje i liječenje. Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizirati na način da se blagovremeno i efikasno može pružiti pomoć ugroženom stanovništvu i pristupiti zaštiti i spašavanju materijalnih dobara na teritoriji Općine Busovača, a po potrebi i na teritoriji drugih općina pogođenih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

1.2. CILJEVI RAZVOJA

Pored prethodno iznesenih elemenata vizije razvoja, a uvažavajući mogućnosti i naučene lekcije, vlastite i drugih, a posebno iskustva proteklog teškog razdoblja, pojave, događaje i trendove koji imaju ili mogu imati utjecaj na organizaciju i funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za buduće razdoblje od 2021.-2025. godine izvode se sljedeći ciljevi:

- Implementirati, te u skladu sa potrebama Općine ažurirati ili izmijeniti strateška i druga planska dokumenta Općine kojima se osigurava plansko provođenje mjera iz oblasti gradnje, zaštite kulturno historijskih dobara, zaštite okoliša i dr., kao i dokumenata kojima se omogućava ubrzani ekonomski i svaki drugi razvoj općine.
- Normativno pravno urediti oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz dijela nadležnosti Općine, te na osnovu lekcija iz ranijih iskustava zatražiti da se dorade zakonska i podzakonska rješenja iz oblasti zaštite i spašavanja iz dijela nadležnosti SBK/ KSB i Federacije BiH.
- Kreirati potencijal lokalnih aktera i dograditi postojeći sistem zaštite i spašavanja osloncem na postojeće snage u Općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim subjektima sa područja općine i uključiti djecu i mlade, tako da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje vezano za smanjenje rizika od katastrofa koje pogađa njihovu budućnost usmjerenu na ostvarivanje vizije razvitka i iz nje izdvojenih ciljeva.
- Podizanje javne svijesti o rizicima od katastrofa kroz promovisanje univerzalnog pristupa informacijama, edukaciji, izgradnji društvene posvećenosti, odgovornosti i sukladno potrebama i mogućnostima općine, pripadnike civilne zaštite i građane obučiti i uvježbati za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.
- Polazeći od procjene da općina Busovača može biti ugrožena djelovanjem svih vrsta prirodnih i drugih nesreća i u različitim vremenskim prilikama od postojećih struktura na terenu organizirati osmatračko-dojavnu službu uvezanu preko operativnog centra civilne zaštite, koja je sposobna da blagovremeno i u svim vremenskim prilikama predvidi - uoči potencijalnu opasnost i da o tome obavijesti nadležne organe, odnosno da poduzme mjere iz svoje nadležnosti.
- U slučajevima gdje već postoji vrlo ozbiljna ugroženost Općine od ranijeg ili trenutnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (poplave, požari, klizanje i odronjavanje tla, kontaminiranost područja minama i ubojnim sredstvima, zagađenje okoliša, i sl.) planski provesti neophodne mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te pružiti pomoć stradalim da se ponovno integrišu u zajednicu.
- Osigurati zaštitu i ekonomično korištenje resursa Općine i kvalitetnije upravljanje teritorijom kao prostorom i privrednim potencijalom i zaustaviti propadanje ekosistema. Sistemskim mjerama općinskog organa uprave, mjesnih zajednica, pravnih i fizičkih subjekata koja gazduju i upravljaju imovinom, zemljištem, šumama i drugim resursima na području općine Busovača kontinuirano provoditi uređenje teritorije Općine, te

stvoriti uslove za život koji će ublažiti migraciju stanovništva iz ruralnih područja u gradska i prigradska područja.

- Omogućiti da stanovništvo ruralnih i udaljenijih dijelova općine dobije kvalitetniju i pravovremenu zdravstvenu zaštitu, reorganiziranjem sustava primarne zdravstvene zaštite stanovništva, te da se stanovništvo upozna sa značajom blagovremenog provođenja preventivnih zdravstvenih mjera.
- Učiniti sve da se uspostavi efikasniji sustav za praćenje i sprječavanje pojave zaraznih bolesti kod životinja, njihovo iskorjenjivanje, te osigurati pravovremeno znavljanje stočnog fonda na području općine.
- Dugoročno riješiti pitanja odlaganja komunalnog, klaoničkog, građevinskog, farmaceutskog i drugih vrsta otpada, na ekonomski održiv način i sukladno sa zaštitom čovjekove okoline, sistemskim mjerama Općine i Kantona.
- Provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja od općeg je interesa za Općinu Busovača, te će stoga njihovo financiranje biti prioritet Općine u obimu znatno većem nego do sada, koji će se realizirati osiguranjem posebnih sredstava iz budžeta Općine, sredstvima od posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima od pomoći Kantona i Federacije BiH i donatorskim sredstvima.
- Sistemskim i kontinuiranim mjerama svih nadležnih državnih organa, pravnih i fizičkih lica koja upravljaju resursima, uz maksimalno učešće mjesnih zajednica i građana spriječiti i na zakonit način sankcionirati sve negativne pojave koje mogu prouzročiti štetu po ljude i materijalna dobra ili oslabiti sistem zaštite i spašavanja.
- Sistem zaštite i spašavanja Općine graditi integrišući ga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja KSB/SBK i Federacije BiH, s tim da se uvezuje i surađuje sa sistemima zaštite i spašavanja susjednih općina iz Federacije BiH i RS.

1.3. TEMELJNA NAČELA I OPREDJELJENJA

Ostvarivanje prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja Općina vrši u skladu sa članom 29. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju) i drugim zakonskim i podzakonskim aktima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i mogućnosti Općine.

Polazeći od obaveza općina u pogledu ostvarivanja prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja i potrebe izvršavanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara provodit će se u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom i međunarodnim pravom o zaštiti ljudi i životinja, zaštiti okoliša, zaštiti kulturnih, historijskih i drugih dobara od uticaja prirodnih i drugih nesreća, te u skladu sa međunarodno preuzetim obavezama BiH (Ženevska konvencija o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1949. godine, Dopunski protokol o Ženevskim konvencijama iz 1977. godine, Konvencija o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1954. godine, Drugi protokol o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1999. godine, Konvencija o zabrani upotrebe sredstava za promjenu okoline u vojne i druge neprijateljske svrhe iz 1976. godine, Dopunskim protokolom Ženevskih konvencija i preporuka u svijetu prihvaćene Rezolucije 46/182 iz 1991. godine o jačanju i koordinaciji humanitarne pomoći

UN, koja uključuje glavna načela provođenja humanitarne pomoći UN i zemalja članica, te preporuke o provođenju specifičnih mjera preventive i pripravnosti na brz i koordiniran odgovor u prirodnim i drugim nesrećama, kao i zaključci sa treće sesije Globalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa i Svjetske konferencije o rekonstrukcijama, održane u Ženevi od 08.-13.05.2011. godine, HYOGO Framework for Action HFA 2005-2015.godine, Sendai Framework 2015-2030. godine), a odnose se na:

- sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara su humanitarne i nepolitičke naravi, tako da svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje ako je prirodnom i drugom nesrećom ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
- u slučaju kada zaprijeti izbijanje ili izbiće prirodna i druga nesreća zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim aktivnostima,
- sva pravni i fizički subjekti imaju pravo i obavezu da samostalno ili skupa sa drugima provode zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća,
- u slučaju kada zaprijeti izbijanje ili izbiće prirodna i druga nesreća svako je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti, te o mogućnosti izbijanja ili izbijanju nesreće obavijestiti operativni centar civilne zaštite, a po potrebi i druge,
- pomoć u slučaju prirodne i druge nesreće po pravilu je besplatna,
- država i svi njeni nivoi vlasti brinu se po pravilu za pomoć, odnosno socijalnu i drugu zaštitu licima koji je sami sebi ne mogu osigurati,
- planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kontinuirana su obaveza i prioritet svih struktura zaštite i spašavanja,
- blagovremeno informiranje o opasnostima koje prijete od prirodnih i drugih nesreća moraju biti dostupne građanima i pravnim subjektima zajedno sa uputama kako da postupe radi samozaštite i zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- pravne i fizičke osobe koje su vlasnici ili upravljaju imovinom (zemljište, objekti, uređaji, postrojenja i dr.) dužni su ih držati u ispravnom stanju, zaštićene i uređene sukladno zakonskim propisima,
- u slučaju izbijanja prirodne i druge nesreće svaki pravni i fizički subjekt je nadležan i odgovoran za provođenje mjera zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, podzakonskim aktima, Programom i Planom zaštite i spašavanja Općine i drugim aktima u poslovima iz dijela svoje nadležnosti,
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizirati tako da su osposobljene da u slučaju prirodne i druge nesreće mogu da djeluju brzo i efikasno, s tim da upotreba snaga i sredstava treba biti srazmjerna sa ugroženošću ljudi i materijalnih dobara, odnosno sa posljedicama koje su nastale ili mogu nastati djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje planirati i organizirati u skladu sa Procjenom ugroženosti Općine, procjenama ugroženosti pojedinih područja i procjenama ugroženosti pravnih subjekata i dostupnim materijalno-financijskim i drugim mogućnostima nosioca planske dokumentacije,
- čuvanje i racionalnu upotrebu sredstava predviđenih za zaštitu i spašavanje, između ostalog, provoditi primjenom opredjeljenja da svako pravno i fizičko lice koje namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzrokuje ugroženost ili troškove dodatnog provođenja mjera, odnosno koja su uzrokovala naknadnu štetu trebaju platiti troškove koji tom prilikom nastanu u skladu sa Zakonom o obligacijama,
- službe za zaštitu i spašavanje i povjerenike civilne zaštite organizirati za obavljanje zadataka zaštite i spašavanja u slučajevima kada u okviru redovne djelatnosti nisu razvijeni kapaciteti potrebni za sveobuhvatno provođenje mjera zaštite i spašavanja, ili kada ti kapaciteti nisu dovoljni,

- pripadnici struktura za zaštitu i spašavanje i drugi koji učestvuju u provođenju mjera zaštite i spašavanja sukladno sa zakonom imaju pravo na zaštitu na radu, o čemu brigu vode njihovi osnivači, poslodavci ili naredbodavci, a u slučaju povrede prilikom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja imaju i pravo na liječenje ili obeštećenje,
- osiguranju imovine i lica, kao jednoj od zaštitnih mjera, posvetiti posebnu pažnju, naročito kada se radi o vrijednoj sofisticiranoj opremi i uređajima,
- provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u miru zasnivat će se na opremljenoj i osposobljenoj strukturi zaštite i spašavanja Općine, ustanova i pravnih subjekata koja posluju na teritoriji općine, koja će po potrebi biti pomognuta snagama i sredstvima susjednih općina, KSB/SBK i Federacije BiH,
- snage za zaštitu i spašavanje u slučaju rata obavezne su pomoći provođenje humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama,
- kada kapaciteti Općine, KSB/SBK i Federacije BiH nisu dovoljni za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja potrebno je, u skladu sa važećim propisima, planirati korištenje i raspored ljudski snaga i materijalnih sredstava Oružanih snaga BiH, kao i drugih državnih organa sa nivoa Bosne i Hercegovine,
- operativno-planska rješenja koja se odnose na Planove zaštite i spašavanja moraju biti jednostavna, lako razumljiva i provodiva, što će se postići simulacijom konkretnih opasnosti i praktičnih rješenja koja su predviđena za određenu situaciju,
- kod izrade i primjene planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća maksimalno se koristiti preventivnim pristupom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja te voditi računa o efikasnosti i ekonomičnosti,
- pri izradi planova zaštite i spašavanja i drugih operativno-planskih dokumenata Općine potrebno je pridržavati se pravila za blagovremenu zaštitu od poznatih rizika,
- u skladu sa mogućnostima Općine planirati pomoć susjednim i drugim općinama ugroženim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama,
- u svim fazama planiranja i provođenja preventivnih i operativnih mjera na sistemski način uključivati pravna i fizička lica sa područja Općine, čime će se poboljšati njihova obaviještenost, poboljšat će se sistem planiranja i ojačati voljni momenat za učeće u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

1.4. PODRUČJA RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Pojavu prirodnih i drugih nesreća teško je, čak i nemoguće, predvidjeti i u mnogo razvijenijim i opremljenijim sistemima zaštite i spašavanja, nego što je to u mogućnosti naša općina. Za uspješno organiziranje sistema zaštite i spašavanja veoma je bitno da se sve pojave prate, analiziraju i upoređuju sa ranijim iskustvima, te da se kod prikupljanja i analize podataka o opasnostima koriste savremenim tehnologijama radi lakšeg vrednovanja i distribuiranja podataka. U takvim uslovima bi nam planiranje razvoja sistema zaštite i spašavanja bilo lakše, racionalnije i efikasnije, te predstavlja izvodljiv i isplativ način da se osigura efikasno suočavanje sa opasnostima i posljedicama djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Pravovremenim i efikasnim djelovanjem snaga i sredstava radi preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara, kvalitetnim rukovođenjem i upravljanjem u vrijeme izbijanja i djelovanja prirodnih i drugih nesreća, te sistemskim mjerama oporavka nastoje se spasiti život, zdravlje ljudi i životinja, pojava naknadnih lančanih nesreća kao i sprečavanje ili pak ublažavanje nastanka socijalnih, ekonomskih, sigurnosnih, političkih i drugih poremećaja.

Razvoj sistema zaštite i spašavanja treba omogućiti efikasniju međuresornu saradnju nosioca planiranja, jačati veze između različitih stručnih profesionalnih i dobrovoljnih jedinica i grupa i veću i djelotvorniju podršku stanovništva u provođenju mjera zaštite i spašavanja. Istovremeno će ukazati na elemente zakonskog i funkcionalnog djelovanja u planiranju i upotrebi novih prikladnih odgovora cjelokupne društvene zajednice na prirodne i druge nesreće.

Program razvoja će omogućiti da se racionalno i efikasno koriste postojeće snage, tako što će stvoriti uslove za integriranje postojećih snaga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja i što će predvidjeti i osigurati operativni razvoj namjenskih (nedostajućih) kapaciteta zaštite i spašavanja.

Program razvoja zaštite i spašavanja omogućiti će izradu planova zaštite i spašavanja zasnovanih na Procjeni ugroženosti Općine, redovno godišnje ažuriranje tih planova, te izradu i realiziranje akcionih planova, konkretnih programa i projekata značajnih za zaštitu i spašavanje. Programom će se povećati odgovornost svih učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja, definirat će se nadzor nad provođenjem mjera i postupaka i omogućit će se jače ispoljavanje inicijative u pravcu poboljšanja na osnovu ranijih iskustava.

Uspješno realiziranje Programa zaštite i spašavanja postići će se svakodnevnim timskim radom, donošenjem i provođenjem racionalnih propisa i planova, te je s toga zaštita i spašavanje općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća planirana za dvije faze:

1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća
 - preventiva za slučaj prirodnih i drugih nesreća,
 - ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća, kao dio područja preventive,
 - pripravnost/spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća.
2. Faza odgovora i oporavka u toku izbijanja i djelovanja prirodne i druge nesreće
 - mjera odgovora (interventna mjera),
 - mjera oporavka (konsolidacija i stabilizacija stanja).

1.4.1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća

1.4.1.1. Preventiva za slučaj prirodne i druge nesreće

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažnija, težišna aktivnost svih nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja, odnosno kao centralna tačka aktivnosti državnih organa, pravnih i fizičkih subjekata u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti u vezi sa izbijanjem i djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

Cilj preventive je sprečavanje nastanka prirodne i druge nesreće, smanjenje njenog djelovanja (ako je nije moguće spriječiti), da se smanji rizik, odnosno ublaže posljedice po ljude i materijalna dobra, te da se što je moguće prije ukloni izvor ugrožavanja.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, Procjenom ugroženosti, Programom razvoja i Planovima zaštite i spašavanja općine, će planirati i provoditi: općinski organ uprave, mjesne zajednice, svaki pravni i fizički subjekt, ustanove i detaširana odjeljenja pravnih subjekata na području općine Busovača, čije će težište kod planiranja aktivnosti biti:

- dogradnja normativno-pravnog okvira neophodnog za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja,

- uspostavljanje funkcionalne, efikasne i ekonomične strukture snaga za zaštitu i spašavanje i održivog načina finansiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- otklanjanje i blagovremeno uočavanje svih izvora opasnosti koji mogu izazvati ili pospješiti negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,
- organiziranje kontinuiranog i efikasnijeg praćenja, koordinacije i pomaganja mjera koje na području općine organiziraju i provode državne službe i ustanove,
- organiziranje i uvježbavanje sistema praćenja pojava, odnosno obavješćavanja i uzbunjivanja stanovništva u slučaju prirodnih i drugih nesreća,
- definiranje najprikladnijeg načina upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama, kao i drugih politika i mjera kojima se jača sistem preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Planiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pored mjera planiranih u Programu i planovima zaštite i spašavanja, obuhvata:

- prostorne, urbanističko-građevinske i druge planove Općine, SBK/KSB, Federacije BiH i države BiH,
- projekte i akcije kao i operativne, akcione i druge planove općinskih službi, državnih službi i ustanova, udruženja građana, preduzeća, mjesnih zajednica i dr.,
- planove regulacije i uređenja korita rijeka, šuma i poljoprivrednih površina,
- zabranu preduzimanja mjera i radnji koje mogu izazvati nastanak nesreće, ili pojačati njeno negativno dejstvo,
- mjere kontrole, inspekciskog i drugog nadzora u svim oblastima planiranja i izvršavanja zakonskih i podzakonskih propisa,
- planiranje i provođenje obuke štabova/stožera, službi i povjerenika civilne zaštite, obuke profesionalnih jedinica/postrojbi, članova udruženja građana i građana.

Planiranjem i provođenjem mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća obuhvatit će sve oblasti preventivne i operativne zaštite, s tim da težište treba usmjeriti na mjere zaštite od opasnosti na područja gdje je procijenjeno da na određenom mjestu prijeti opasnost od: klizanja i odronjavanja tla, poplave, zemljotresa, rušenja objekata, požara, epizootije, zoonoze, zagađivanja zemlje, vode i zraka, većih prometnih i avio nesreća, epidemija i drugih nesreća.

Preventivnu zaštitu od nesreća koje već duži period prijete životima i zdravlju ljudi i životinja (mine, neeksplozirana ubojita sredstva, epizootije i sl.) i koje u skoroj budućnosti nismo u stanju eliminirati, potrebno je provoditi na način koji će omogućiti odvijanje svakodnevnih, ali prije svega sigurnosnih aktivnosti stanovništva. Za uspješnost mjera preventive kod ovih, već postojećih, izvora prijetnji izuzetan značaj imaju mjere pravilnog i pravovremenog informisanja ugroženih, upozorenja, obuka, zabrana kretanja u ugroženim područjima i sl.

1.4.1.2. Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća

Negativni efekti prirodnih i drugih nesreća proizvode direktne i indirektne štete po ljude i materijalna dobra, s tim da zaustavljanje jedne nesreće ne znači da se neće pojaviti druga (nova ili popratna nesreća) koja će nastaviti štetno djelovanje. Stoga je strateško orijentisanje Općine Busovača i u skladu sa njenim mogućnostima, u ovom području usmjereno na konkretne operativno-stručne mjere koje će ojačati preventivne mjere zaštite i spašavanja, čiji je cilj da blagovremeno spriječe ili ublaže jačinu udara i rušilačko djelovanje prirodne i druge nesreće na području Općine, kao i njeno štetno djelovanje na susjedne općine.

a) Normativno-stručne mjere

- analiziranje i blagovremenu izmjenu i dopunu normativno-pravnog okvira koji uređuje oblast praćenja i sprječavanja negativnih pojava i izvora pojave opasnosti,
- razvijanje svijesti o potrebi primjene naučno-stručnih dostignuća u procesima planiranja za potrebe gradnje, razvoja i strateškog planiranja,
- izmjenu prostornih i drugih planova koji otežavaju ili onemogućavaju uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- organiziranje funkcionalnog nadzora i kontrole nad provođenjem tih mjera,
- osiguranje finansijske i druge podrške pravnim i fizičkim subjektima koja organizirano provode preventivne i operativne mjere zaštite i spašavanja,
- obuku i uvježbavanje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva za slučaj potrebe,
- efikasno uzbunjivanje i organiziranje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva, pripremu i provođenje efikasnog odgovora na opasnosti prirodnih i drugih nesreća,
- organiziranje i održavanje prostora za privremeno sklanjanje ugroženih i stradalih,
- pravovremeno osiguranje materijalno-financijskih i drugih sredstava neophodnih za uspješno provođenje mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

b) Stručne građevinsko-tehničke mjere

- pravovremeno poduzimanje operativnih mjera radi sprečavanja pojave i djelovanja prirodnih i drugih nesreća (regulacija korita rijeka i potoka, izgradnja nasipa, uređenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta i dr.),
- plansko uklanjanje građevinskih i drugih objekata koji mogu biti uzrok ili pospješiti pojavu prirodne i druge nesreće (objekti u vodnom pojasu, zapreke u rijekama, skladišta opasnih materijala i dr.),
- blagovremeno ispitivanje mogućih pojava opasnosti (klizanje i odronjavanje tla, zarazne bolesti, strujni udar, obrušavanje objekata i sl.), te blagovremeno otklanjanje uzroka takvog štetnog djelovanja,
- mjere zabrane odvijanja započetih aktivnosti koje imaju štetan uticaj na ljude i materijalna dobra kombinirane sa mjerama (naredbama) za otklanjanje nastalih posljedica i eliminiranje izvora opasnosti (u oblasti gradnje, planiranja izgradnje i upravljanja svim vrstama otpada i dr.),
- poduzimanje i drugih operativnih građevinsko-tehničkih mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

1.4.1.3. Pripravnost/spremnost za djelovanje u slučaju prirodnih i drugih nesreća

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na razvijenost sistema zaštite i spašavanja, zahtijevaju stalno praćenje i analiziranje mogućnosti njihovog izbijanja i djelovanja, vrlo često iznenade nosioce planiranja zaštite i spašavanja, radi čega je neophodna stalna dogradnja sistema za zaštitu i spašavanje Općine Busovača, i njeno integrisanje u jedinstven sistem zaštite i spašavanja Kantona, Federacije BiH i države BiH.

Općinski organ uprave je odgovoran za dogradnju i očuvanje stabilnosti i funkcionisanje državne vlasti na nivou Općine, kao i za stvaranje osnovnih uslova za neometano funkcionisanje drugih državnih organa sa sjedištem na području općine u uslovima prirodnih i drugih nesreća.

Nosioci planiranja (općinski organi uprave, mjesne zajednice, preduzeća, ustanove, udruženja građana i druge) su težište za postizanje pripravnosti/spremnosti na brz i efikasan odgovor u slučaju prirodnih i drugih nesreća, imaju usmjeriti na najosjetljivije komponente sistema zaštite i spašavanja, i to: formiranjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem štaba, službi i povjerenika civilne zaštite, njihovim pravilnim teritorijalnim rasporedom, realnim planiranjem i dosljednim provođenjem planiranih mjera.

a) Organiziranje i planiranje zaštite i spašavanja

Sadrži jasnu i sveobuhvatnu, a istovremeno realno moguću i provodivu politiku zaštite i spašavanja za upravljanje u situacijama prirodnih i drugih nesreća, i odgovarajućim, kvalitetnim i održivim propisima koji omogućuju brzo i kvalitetno prilagođavanje djelovanju u datim uslovima i okolnostima, te da kao sistem može kreirati ili utjecati na kreiranje realno provodivih propisa, strategija i drugih planova i programa zaštite i spašavanja, pogotovo u uslovima kada se javi potreba za brzim-hitnim odgovorom, kao što je evakuacija stanovništva ili njihovo privremeno premještanje u sigurna područja.

b) Resursi

Prioritetno čine ljudi, zatim objekti i sistemi za praćenje i upozoravanje na opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima, objekte i sisteme za operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, te svi drugi resursi koji bi mogli biti korišteni u akcijama zaštite i spašavanja (oprema, sredstva, zalihe, logistički centri i sl.) iskazani detaljnim specifikacijama.

c) Operativni centar civilne zaštite

Popunjenost lične i materijalne formacije centra, kompetentnost, obučenost i osposobljenost kadrova koji rukovode ili informacijama opslužuju centar, razvijenost i uvježbanost sistema za praćenje i dojavljivanje o opasnostima da brzo i kvalitetno primi i proslijedi informaciju, upute, naredbe i sl.

d) Obuka i uvježbavanje sistema zaštite i spašavanja

Sve strukture civilne zaštite, uključujući i građane kod kojih se mora razviti i ojačati svijest o opasnostima i rizicima mogućeg nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća, će pokazati da se organizirano može uticati na prirodne i druge nesreće, na ublažavanje posljedica ili blagovremeno sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, bez nepotrebnog stvaranja percepcije straha o opasnostima koje se javljaju sa tim pojavama.

e) Koordinacija svih nosioca planiranja i učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja

Mora biti koncipirana na programima i planovima zaštite i spašavanja i obavezama koje po osnovi istih proističu za nosioce planiranja zaštite i spašavanja i direktne izvršioce određenih mjera zaštite i spašavanja i organizirana tako da je u datom momentu u stanju nadomjestiti određene specifične nedostatke sistema zaštite i spašavanja (preraspodjelom poslova i obaveza, preraspodjelom snaga i sredstava, traženje pomoći i sl.).

Pripravnost i spremnost su međusobno ovisni i od njihovog kvaliteta zavisi uspješnost operacija brzog i adekvatnog odgovora na prirodne i druge nesreće i prateće opasnosti.

Efikasnost njihovog djelovanja u uslovima prirodnih i drugih nesreća zavisi od pravilnog procjenjivanja opasnosti nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na određenom području, procjene potreba i mogućnosti za provođenjem određenih mjera zaštite i spašavanja, procjene snaga i sredstava neophodnih za brzo djelovanje u datim okolnostima (planovi, snage, sredstva, oprema, komunikacija, koordinacija, pomoć i sl.), s tim da je vrlo važno osigurati obučenost i uvježbanost snaga za brzo djelovanje u konkretnim situacijama (poplava, požar širih razmjera i dr.) i dugoročno posmatrati razvoj:

- popuni jedinica/postrojbi, službi i imenovanjima povjerenika civilne zaštite, angažiranjem odgovarajućeg kadra (kvalificirana, polna, starosna, zdravstvena struktura), njihovim obučavanjem i usavršavanjem za oblast zaštite i spašavanja,
- uspostavljanju i stalnom ažuriranju baze podataka značajne za zaštitu i spašavanje i njenom blagovremenom prezentiranju zainteresiranim nosiocima planiranja mjera zaštite i spašavanja, ugroženim područjima i ljudima,
- razvijanju sistema blagovremenog upozorenja i prenosa instrukcija i uputstava, posebno kada se radi o prenošenju tehničkih informacija o pojedinim opasnostima i uputstava kako se preventivno zaštititi,
- izgradnji specijaliziranih komunikacijskih i drugih sistema za podršku upravljanju procesom govora, podataka, dokumenata i sl.,
- osiguranju namjenskih zaliha neophodnih za efikasan brzi odgovor, posebno u fazi smanjenja rizika od nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- vježbama simulacije radi provjere efikasnosti rješenja predviđenih planovima zaštite i spašavanja.

Primjene principa efikasnosti i ekonomičnosti upotrebe snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje se u normalnim uslovima koriste radi zadovoljenja drugih redovnih potreba pojedinaca i društva, s tim da se planovima pripravnosti treba definisati način njihovog prilagođavanja potrebama zaštite i spašavanja.

1.4.2. Faza odgovora na prirodne i druge nesreće i oporavka nakon prestanka istih

1.4.2.1. Odgovor

Mjere odgovora (interventne mjere) imaju za cilj da se postigne spremnost na brz i adekvatan odgovor na izazove i opasnosti, a koje se poduzimaju neposredno prije nastanka prirodne i druge nesreće, tj. odmah nakon uzbunjivanja sistema zaštite i spašavanja na prirodnu ili drugu nesreću, ili neposredno nakon udara prirodne i druge nesreće (izmještanjem i evakuisanjem, formiranjem brana i nasipa za odbranu od poplave i sl.).

Dosadašnja iskustva su pokazala da se mjere odgovora izvode u krajnje teškim i složenim uslovima, da je njihovo realiziranje otežano, često privremeno ili trajno onemogućeno, te s toga zahtijeva dobru obučenost, uvježbanost i požrtvovanost ljudstva koje ih izvršava.

Mogućnost da se efikasno odgovori na prirodne i druge nesreće postiže se psihološki uticaj za djelovanje kod lica pogođenih prirodnom i drugom nesrećom, smanjuje se broj staradalih, olakšavaju se teškoće i patnja stanovništva pogođenog djelovanjem nesreća, umanjuju se materijalni gubici, odnosno brže i efikasnije se stvaraju osnovni uslovi za život i rad zajednice.

a) Faktori koji utječu na efikasnost odgovora

- rasprostranjenost mreže osmatranja, javljanja i uzbunjivanja i njegove uvezanosti sa Operativnim centrom civilne zaštite Općine Busovača i susjednim općinama, te brzo uočavanje i prenos informacija o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća,
- sposobnosti sistema zaštite i spašavanja da brzo, efikasno i realno procjeni mogućnost nastanka i djelovanja prirodne i druge nesreće i moguće opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima,
- brzo i efikasno aktiviranje planova zaštite i spašavanja, uz racionalnu upotrebu snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje,
- pripremljenost i osposobljenost stanovništva, posebno pogođenog nesrećom, da djeluje radi samozaštite i uzajamne zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- obučenost, sposobnost i iskustvo osoba koje upravljaju mjerama odgovora na prirodne i druge nesreće, te ih pravovremeno upućuju u ugrožena područja,
- da se bez širenja straha i panike, vrši prikupljanje, obrada i saopćavanje informacija o prirodnim i drugim nesrećama, posljedicama koje se mogu desiti ili su se desile,
- mogućnost korištenja komunikacija, posebno putnih i mogućnosti brzog pronalaska alternativnih rješenja za korištenje istih,
- organizirane planske evakuacije ili premještanja ugroženog stanovništva i materijalnih dobara,
- kvalitetne koordinacije svih učesnika u akcijama zaštite i spašavanja, te blagovremeno osiguranje zamjene za nenajavljeno odsutne, bolesne i premorene učesnike akcija zaštite i spašavanja,
- pomoć sistema zaštite i spašavanja kantona, Federacije BiH, države BiH i drugih državnih organa, pogotovo onih koji raspolažu odgovarajućom opremom i sredstvima za zaštitu i spašavanje (helikopteri, transportna vozila, zalihe i sl.).

b) Vidovi odgovora

- u stanje pripravnosti staviti, ili pokrenuti interventni sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara (djelimično ili u cijelosti),
- brzim sistemskim mjerama i upotrebom sistema za osmatranje, uzbunjivanje i javljanje, a po potrebi i od drugih pravnih i fizičkih lica, prikupiti, analizirati i procijeniti podatke o mogućoj prijetnji ili već nastalim prirodnim i drugim nesrećama sa svim potrebnim pokazateljima (vanredna procjena ugroženosti određenog područja ili općine u cjelini),
- ocijeniti potrebe o upotrebi snaga i sredstava zaštite i spašavanja za adekvatan odgovor opasnostima koje prijete ili koje su već izazvale određene posljedice,
- organizirati plansko izmještanje ili evakuiranje ljudi i materijalnih dobara iz ugroženog područja zahvaćenog prirodnom i drugom nesrećom,
- osigurati korištenje komunikacija prema prioritetima, te osigurati puteve za snabdijevanje i evakuiranje - premještanje,
- provesti interventne mjere za sprečavanje ili ublažavanje posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća (formiranje nasipa radi odbrane od poplave, presijecanje požara, namjensko rušenje teško oštećenih objekata i sl.),
- poduzeti mjere radi sprečavanja pojave popratnih oblika prirodnih i drugih nesreća (požari i strujni udari zbog eventualnog pada dalekovoda, pad helikoptera u naseljenom dijelu - eksplozije i sl.),
- organizirati pronalazak i spašavanje stradalih iz ruševina, bujica rijeka i dr.,

- osigurati pravovremenu i adekvatnu medicinsku pomoć za povrijeđene i asanaciju terena kada ima poginulih,
- osigurati smještaj za stradale, njihovu ishranu, medicinski tretman i redovno održavanje higijene,
- organizirati osposobljavanje putnih i drugih komunikacija za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja i druge potrebe, prema prioritetima,
- osigurati potrebne količine pitke i tehničke vode za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja, kao i druga materijalna sredstva,
- osigurati područje od svih vidova zloupotrebe nastale situacije (krađe, pljačke, pogrešne i neovlaštene primjene mjera zaštite i spašavanja ili vršenja nedozvoljenih radnji pod izgovorom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja),
- redovno i adekvatno informiranje stanovništva i nadležnih državnih organa,
- poduzimanje mjera koje jačaju moral stanovništva pogođenog nesrećom, stanovništva u susjedstvu ali i drugih,
- o svim poduzetim mjerama uredno voditi evidenciju, posebno kada su u pitanju nestale, premještene ili evakuirane osobe,
- raditi na ponovnom spajanju porodica pogođenih prirodnim i drugim nesrećama,
- organizirati rad komisija za procjenu šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i stvoriti uslove za njihovu sigurnost i efikasan rad.

Dosadašnja iskustva u području odgovora na prirodne i druge nesreće pokazuju da se u više oblasti preventivnog i operativnog djelovanja radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara javljaju ozbiljni problemi, koji otežavaju ili čak onemogućavaju provođenje mjera zaštite i spašavanja.

c) Problemi u procesu planiranja efikasnog odgovora

- neuhodanosti sistema organiziranja lokalne samouprave, posebno u dijelu koji se odnosi na organiziranje i funkcioniranje mjesnih zajednica i izvršavanje obaveza iz djela njihove nadležnosti iz oblasti zaštite i spašavanja,
- nedostatak realno provodivih planova na svim nivoima planiranja zaštite i spašavanja i nedovoljna zastupljenost mjera zaštite i spašavanja u planovima općinskih službi i preduzeća koja posluju na teritoriji općine Busovača,
- nepostojanje robnih rezervi Kantona na koje se oslanja Općina, ni u osiguravanju zaliha pogonskog goriva i maziva za potrebe provođenja mjera zaštite i spašavanja,
- nepostojanje osmatračke mreže za praćenje i dojavljivanje opasnosti od nastanka prirodnih i drugih nesreća,
- tehnički nedostaci osmatračke mreže i Operativnog centra civilne zaštite da brzo i efikasno prime, obrade i prosljede informacije o nesrećama,
- nepostojanje kurirsko-pozivarske službe za uzbunjivanje i aktiviranje struktura civilne zaštite,
- nepovoljna kvalificirana, polna, starosna i zdravstvena struktura osoba raspoređenih u strukture civilne zaštite,
- neopremljenost stožera/štabova, službi i povjerenika civilne zaštite potrebnim materijalno-tehničkim sredstvima,
- loše razvijena infrastruktura u prigradskim i seoskim područjima, što u uslovima nastanka prirodnih i drugih nesreća predstavlja ozbiljan problem (nepostojanje alternativnih putnih pravaca kada je zatvoren putni pravac M5a Busovača - Kiseljak, ili M5 Travnik - Zenica, uske gradske ulice - i sl.).

- nedovoljna koordinacija pravnih i fizičkih subjekata koji organizirano ili samoinicijativno provode preventivne ili operativne mjere zaštite i spašavanja (svako prema svojim planovima ili „na svoju ruku“),
- nezainteresiranost pravnih i fizičkih lica za provođenje mjera zaštite i spašavanja sebe i drugih, jer se u određenim slučajevima nastoji sve komercijalizirati,
- nedozvoljavanje ili ometanje provođenja mjera zaštite i spašavanja (npr. preusmjeravanje plavnog vala na livade radi smanjenja snage istog, organizirano provođenje oborinskih voda i sl.),
- prenošenje netačnih informacija o nastanku prirodnih i drugih nesreća, opasnostima koje od njih prijete, posljedicama koje su već nastale, poduzetim mjerama i sl.,
- poteškoće koje se javljaju prilikom procjenjivanja šteta zbog sistemskih nedostataka (nepostojanje podataka o ranijoj vrijednosti oštećenog objekta i sl.),
- odbijanje ljudi da čak i privremeno napuste svoje domove kada zaprijeti izbijanje ili izbiće prirodna i druga nesreća,
- teške psihičke, socijalne, sigurnosne, ekonomske i druge posljedice koje nastaju djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- nedovoljna koordinacija nadležnih državnih organa posebno za blagovremeno upućivanje pomoći područjima pogođenim djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- neodgovarajuće dostavljanje pomoći ugroženom stanovništvu (neodgovarajući artikli, istekli rokovi upotrebe), te na druge veoma bitne faktore.

1.4.2.2. Oporavak

Oporavak područja i društvene zajednice pogođene djelovanjem prirodne i druge nesreće je sistemsko-planski proces kojim državna zajednica pomaže postizanje odgovarajućeg nivoa funkcionisanja društvene zajednice (život, rad i razvoj) na području pogođenom djelovanjem nesreća.

Oporavak u pravilu treba planirati kao jedinstven i koordiniran proces državnih i drugih organa koji učestvuju ili mogu uzeti učešće u realiziranju određenih planova oporavka, stim da se planiraju kratkoročne (hitne) mjere oporavka kojima se u prvoj godini nakon nesreće stvaraju uslovi za život i rad stanovništva pogođenog nesrećom, koji se kasnije poboljšavaju dugoročnim planovima oporavka (period 5-10 godina).

Razvojno područje procesa oporavka ima za cilj da omogući što brže i efikasnije postizanje stabilnosti na području pogođenom nesrećama, a koja je u odnosu na ostale direktne operativne funkcije sistema zaštite i spašavanja života i zdravlja ljudi, te sigurnost materijalnih dobara najvažnija. Neke od razvojnih faza oporavka (rehabilitacija, rekonstrukcija, uređenje zemljišta i sl.) treba izvršavati planski u sklopu obavljanja redovnih poslova i djelatnosti.

Efikasnost procesa oporavka, u pravilu je sam po sebi izuzetno složen i zahtjevan proces, ovisi od mogućnosti i uspješnosti provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja i od uspješnosti pravovremenog odgovora na prirodne i druge nesreće (bolje pripreme i efikasniji odgovor - manje štete i potrebe za saniranjem istih), a posebnu pažnju je potrebno posvetiti slijedećem:

- da se za potrebe planiranja oporavka detaljno sagleda stanje i potrebe na ugroženom području, te da se prikupe, obrade i analiziraju svi potrebni podaci,
- da na osnovu urađenih analiza, korištenjem dostignutih naučnih metoda i angažiranjem odgovarajućeg stručnog kadra, sačine planovi i projekti oporavka sa konkretnim nosiocima, rokovima, načinom i fazama osiguranja potrebnih sredstava,

- da se stvore potrebni uslovi da specijalizirana i druga preduzeća mogu realizirati vlastite planove i programe koji utiču na oporavak (sanacija mostova i puteva radi omogućavanja popravke dalekovoda, PTT vodova, vodovoda i sl.),
- da se osigura liječenje i rehabilitacija osoba pogođenih nesrećom, radi njihovog što bržeg oporavka, radi čega je potrebno pravovremeno osposobiti ili ojačati strukturu organizacije zdravstvene zaštite, komunalne operative, službe higijensko-epidemiološke zaštite, građevinske operative, veterinarske djelatnosti i sl.),
- da se planiraju i provedu mjere koje će spriječiti ili ublažiti posljedice ponovljenog udara prirodne i druge nesreće na ranije pogođenom području, jer ponovljeni udari, po pravilu, nanose više štete pogođenom području, te psihološki destabiliziraju pogođeno stanovništvo,
- da se osiguraju odgovarajući privremeni smještaj izmještenog i evakuiranog stanovništava i stvore uslovi da sa premještenog mjesta mogu izvršavati svoje redovne obaveze (odlazak na posao, u školu i sl.),
- da se izvrši analiza i kontrola procijenjenih šteta,
- da se mjere oporavka planiraju i provode prema prioritetima i uz punu koordinaciju svih nadležnih državnih organa i učesnika u procesu oporavka.

1.4.2.3. Provedba

Polazeći od činjenice da Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća treba da „da“ rješenja za probleme koji su naglašeni Zaključcima procjene ugroženosti Općine, uspješno provođenje Politike razvoja zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažniji cilj.

1.4.2.4. Nosioци provedbe Politike razvoja zaštite i spašavanja

Programom razvoja zaštite i spašavanja Općine utvrđena je Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja Općine, određeni su strateški ciljevi razvoja zaštite i spašavanja koji zajednički realiziraju: Općinsko vijeće, Načelnik i općinske službe uprave, mjesne zajednice i drugi pravni i fizički subjekti na području Općine, s tim da posebnu obavezu, u smislu koordinacije realiziranja planova i programa zaštite i spašavanja, ima Služba i Štab civilne zaštite Općine (osiguravanjem odgovarajuće organizacije, pravilnim kadrovskim odabirima nosilaca poslova, osiguranjem materijalno-finansijskih sredstava i dr.).

Raspodjela poslova i obaveza, način i rokovi njihovog izvršavanja, te druga pitanja važna za uspješnost realiziranja Politike i Strategije razvoja zaštite i spašavanja detaljnije će biti razrađeni Općinskim planom zaštite i spašavanja. Posebnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije zaštite i spašavanja Općine imaju općinske službe za upravu, koje redovnim koordiniranim aktivnostima i mogućnostima trebaju osigurati provođenje zacrtanih ciljeva.

Općina, u smislu provođenja preventivnih a posebno operativnih mjera zaštite i spašavanja, predstavlja ključni državni faktor u realizaciji konkretnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te se s toga njene kvalitetne pripreme za provođenje tih mjera postavljaju kao imperativ.

1.4.2.5. Finansiranje Programa razvoja zaštite i spašavanja

Zakonom o zaštiti i spašavanju u članu 179. je određen način finansiranja civilne zaštite iz šest izvora finansiranja, a u članom 184. ovog Zakona određene su obaveze koje finansira Općina. Detaljnom analizom zakonskih mogućnosti i obaveza Općine u pogledu finansiranja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, utvrđeno je da Općina Busovača za finansiranje razvoja Programa zaštite i spašavanja, planova, projekata i akcija može koristiti:

1. sredstva budžeta/proračuna BiH, Federacije BiH i Srednjobosanskog kantona,
2. sredstva budžeta/proračuna Općine Busovača,
3. sredstva ostvarena na nivou Općine po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
4. sredstva ostvarena na nivou Federacije BiH po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
5. proračunska/budžetska sredstva svakog nosioca planiranja mjera zaštite i spašavanja, kako za fazu preventivne zaštite tako i za fazu operativne zaštite,
6. sredstva namijenjena za realiziranje specijalnih projekata (gazdovanje šumama, uređenje rijeka i dr.) koja osigurava međunarodna zajednica,
7. sredstva donacija, dobrovoljnih priloga i druga zakonita sredstva.

Način osiguranja i utroška sredstava za realiziranje Programa zaštite i spašavanja Općine razraditi će se posebnim dokumentom.

Mjere kojima se planira osiguranje sredstava za realizaciju Politike i Strategije zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća moraju biti planirane na realnim pokazateljima i uz potpuno uvažavanje propisa koji uređuju oblast finansija, te kroz detaljno upoznavanje sa projektima određenih subjekata, uslovima njihovog finansiranja ili sufinansiranja.

Općina treba osigurati kvalitetne pripreme za izradu projekata sa kojima se može aplicirati za druga sredstva, a kojima se omogućava realiziranje Politike i Strategije zaštite i spašavanja.

II POGLAVLJE

2. STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

2.1. UVODNI DIO

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja zasnivaju se na viziji i strateškim ciljevima ovog Programa, a njihova realizacija se osigurava konkretnim programima koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Utvrđivanjem strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja i definiranjem konkretnih programa zaštite i spašavanja nastoji se izgraditi ili ojačati svijest o potrebi razvoja sistema zaštite i spašavanja Općine i pretvoriti je u dugoročno održiv koncept izgradnje i razvoja sistema zaštite i spašavanja u skladu sa mogućnostima Općine.

Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja treba se dograđivati i usaglašavati sa dugoročnim državnim socijalno-ekonomskim, sigurnosnim i drugim interesima, što se može postići pravovremenim usklađivanjem strateških ciljeva i konkretnih programa koji ih prate. Strategija razvoja zaštite i spašavanja Općine objedinjava i usmjerava nastojanja šire društvene zajednice da se područja razvoja zaštite i spašavanja ostvare u skladu sa njihovom prirodom, ciljevima i logikom funkcionisanja, s tim da ih u okvir funkcionalnog sistema zaštite i spašavanja povezuje zajedničko djelovanje radi zaštite i spašavanja života i zdravlja ljudi, spašavanje materijalnih dobara i okoliša.

Objedinjeno i usmjereno djelovanje šire društvene zajednice radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća podrazumijeva:

- razlikovanje posebnih funkcionalnih sektora - područja razvoja zaštite i spašavanja,
- razlikovanje namjenski formiranih organa, službi i tijela (nosilaca planiranja) koji su formirani radi ostvarivanja posebnih funkcija (operativno stručni organi civilne zaštite), od ostalih općinskih službi i tijela,
- svjesnost da su navedeni organi, službe i tijela formirani radi ostvarivanja osnovne uloge - planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, ali da svoj doprinos mogu dati i u ostalim oblastima.

Strategija razvoja zaštite i spašavanja objašnjava i razrađuje način ostvarivanja strateških ciljeva i realizaciju strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja, te za svaki strateški pravac definiše slijedeće:

1. presjek trenutnog (postojećeg) stanja u toj oblasti,
2. razvojnu viziju kroz četiri pravca djelovanja (preventivno djelovanje sa ublažavanjem posljedica, pripravnost i spremnost i odgovor - oporavak),
3. osnovne strateške pravce za ostvarivanje vizije (provedba) i
4. konkretne programe i akcijske planove.

Pregled trenutnog stanja organizovanosti struktura civilne zaštite detaljnije je opisan u Procjeni ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća, te se s toga u strateškim pravcima razvoja zaštite i spašavanja ukratko pojašnjavaju razlozi utvrđivanja tih pravaca razvoja u odnosu na one pravce koji nisu prioriteti, s tim da se razvoj i u tim (već razvijenim pravcima) treba unaprijediti.

Nosioci poslova realizacije strateških pravaca razvoja određeni su Procjenom ugroženosti Općine, s tim da se ovim Programom oni konkretizuju i njihovi poslovi bliže određuju. Općina Busovača je kroz realizaciju Strategije razvoja Općine, projekat reforme javne uprave, prostorno planiranje i druge projekte i planove već definisala i u dobroj mjeri realizovala određene strateške pravce razvoja koji imaju izuzetno veliki značaj po razvoj strateških pravaca zaštite i spašavanja, s tim da ima potrebe i prostor za dalji koordinirani razvoj istih.

Za uspješno provođenje strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je nastaviti realizaciju započetih projekata i definisati potrebu pripreme i realizacije novih, s tim da će se za sve strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja definisati programi, projekti i akcije važni za zaštitu i spašavanje, odnosno način njihovog finansiranja ili sufinansiranja.

2.1.1. Programi zaštite i spašavanja po oblastima

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja razrađuju se kroz određeni broj konkretnih programa koji se odnose na sve oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te se u realizaciju istih uključuje jedinstveni organ uprave općine, mjesne zajednice, štab, službe i povjerenici civilne zaštite, pravna i fizička lica, svako u dijelu svojih nadležnosti i zaduženja.

Raspored poslova, nadležnosti i odgovornosti za njihovo izvršavanje treba provesti u skladu sa nadležnostima, materijalno - finansijskim i drugim uslovima nosilaca poslova, vodeći računa o složenosti određenih projekata, njihovom značaju za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara. U tom smislu je naročito potrebno definisati:

1. strateške projekte koje samostalno ili u saradnji sa drugim državnim organima višeg nivoa organizovanja provodi Općina,
2. strateške projekte koje Općina provodi u saradnji sa mjesnim zajednicama i pravnim i fizičkim licima sa područja Općine,
3. strateške projekte čije će se provođenje zatražiti od nadležnih državnih organa, javnih i drugih preduzeća sa sjedištem ili detaširanim organizacionim dijelovima na području Općine, odnosno od organa i preduzeća kod kojih postoji zakonska obaveza za planiranje i uređenje određene oblasti zaštite i spašavanja,
4. razvojne projekte usmjerene na jačanje i razvoj određenog područja ili važnog segmenta tog područja (zaštita šuma, vodotoka i sl.),
5. razvojne projekte usmjerene na realizaciju konkretnih ciljeva ili produkata od općeg interesa i značaja za sistem zaštite i spašavanja,
6. specijalne projekte koji su usmjereni na provođenje konkretnih ciljeva i koji trebaju riješiti konkretne probleme ili pomoći njihovo rješavanje u nekoj etapi razvoja,
7. definisati kriterije za ostvarivanje materijalno-finansijske podrške programima i projektima čijom se realizacijom unaprijeđuje sistem zaštite i spašavanja, te definisati i sve druge norme i uslove koji mogu imati značaj za realizaciju programa i projekata zaštite i spašavanja.

Programi i projekti razvoja sistema zaštite i spašavanja koji će se realizovati trebaju biti određeni prema prioritetima, sa određenim vremenskim rokovima, s tim da je izuzetno važno da budu oslonjeni jedan na drugi.

2.1.2. Projekti i planovi razvoja zaštite i spašavanja

Uzimajući u obzir da sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara čini niz međusobno ovisnih i integrisanih faktora (ljudskih, materijalno-finansijskih, organizacionih i drugih) kao imperativ se postavlja potreba da se zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara planira i provodi kroz sve projekte i planove redovnih službi, preduzeća, mjesnih zajednica i drugih, a da se potrebe i zahtjevi za provođenjem mjera zaštite i spašavanja koji nisu obuhvaćeni tim planovima obuhvate posebnim planovima i projektima civilne zaštite ili drugih službi.

Kada realizacija određenog projekta, plana ili akcije može imati pozitivnog uticaja na razvoj sistema zaštite i spašavanja takve projekte, planove i akcije, u pravilu, treba podržati u materijalno-finansijskom i organizacionom smislu, bez obzira da li ih realizuje pravno lice, fizičko lice, službe države ili nevladinog sektora.

Postupak projektovanja i planiranja realizacije određenih projekata treba obaviti tako da se pravilno tretira određeni problem ili opasnost (bez precjenjivanja ili podcjenjivanja), da rješenja predložena projektima i planovima zadovoljavaju postojeće potrebe ili barem najnužniji dio tih potreba (potrebe za provođenjem tzv. hitnih mjera zaštite i spašavanja, odnosno sanacije posljedica nesreće), te da ih je, u organizacionom i materijalno-finansijskom smislu, moguće realizovati.

Razvojem sistema zaštite i spašavanja, a posebno propisima koje provode redovne općinske službe, treba predvidjeti efikasne mjere koje će blagovremeno spriječiti provođenje projekata, planova i akcija pravnih i fizičkih lica, čijim provođenjem bi mogle nastati opasnosti ili štete po ljude i materijalna dobra (provođenje akcija kojima se podstiče klizanje tla, poplava, kojima se povećava požarna opterećenost određenog područja i sl.) i koje će omogućiti zakonito sankcionisanje počinitelaca, odnosno otklanjanje opasnosti i namirenje štete (sanacija postojećeg stanja).

Sadržaj i način izrade zahtijeva tačno i realno definisati projektni zadatak čija se izrada i realizacija projekata provodi u skladu sa najvišim stručnim standardima koji uređuju određenu oblast na način određen Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/04, 38/06, 08/11), pravilnicima i instrukcijama Federalne uprave za civilnu zaštitu.

2.2. DEFINISANJE KONKRETNIH STRATEŠKIH PRAVACA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

2.2.1. Strateški pravac razvoja – Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje

2.2.1.1. Presjek trenutnog stanja

Uslijed posljedica nastalih ratom došlo je do znatnog narušavanja sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, tako da su se strukture civilne zaštite dijelom raspale, a ostatak reorganizovao u skladu sa tadašnjim okolnostima. Sačuvan je jedan manji dio materijalno-tehničkih sredstava koji je istrošen za potrebe zaštite i spašavanja u ratnom i poslijeratnom periodu. Popunjenost struktura civilne zaštite ljudstvom je nepovoljna sa aspekta starosne, zdravstvene, polne, regionalne i stručne strukture.

U poslijeratnom periodu su se provodile i još uvijek se provode reforme i reorganizacija državnih organa uprave, što automatski za sobom povlači potrebu reorganizacije sistema za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, pogotovo u dijelu koji se odnosi na preraspodjelu prava i obaveza po osnovu zaštite i spašavanja.

Formiranjem jedinstvenog općinskog organa uprave kojim rukovodi načelnik Općine i donošenjem odgovarajućih propisa iz nadležnost Federacije BiH, Srednjobosanskog kantona i Općine Busovača, stvoreni su neophodni preduslovi da se ozbiljnije pristupi reorganizaciji sistema za zaštitu i spašavanje.

2.2.1.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

U toku izrade ovog Programa, u sklopu razvoja područja prevencije i ublažavanja, realizovano je sljedeće:

- Općinsko vijeće je usvojilo Odluku o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Busovača,
- uspostavljen je operativni centar civilne zaštite,
- stvoreni su uslovi za rad Štaba civilne zaštite,
- urađena je Procjena ugroženosti Općine od prirodnih i drugih nesreća, na bazi koje se radi ovaj Program.

U cilju unapređenja dostignutog stepena organizacije snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, potrebno je provesti sljedeće planove i programe:

- završiti proces reforme javne uprave i u sklopu toga reorganizacije sistema zaštite i spašavanja (standardizacija, digitalizacija i dr.),
- kontinuirano vršiti obuku uposlenika u Općini za potrebe planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja, kao i obuku članova savjeta mjesnih zajednica, Štaba civilne zaštite, povjerenika, službi zaštite i spašavanja i stanovništva,
- osigurati fazno popunjavanje štabova, službi i povjerenika civilne zaštite odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, zatim obuku i vježbu za rukovanje sredstvima,
- osigurati planiranje i provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća kroz redovne planove, programe i projekte općinskih službi uprave, preduzeća i ustanova na području Općine,
- ažurirati Plan zaštite i spašavanja općine,
- izraditi i donijeti Procjenu ugroženosti od požara i Plan zaštite od požara općine,

- razraditi i uvježbati planove djelovanja i planove koordinacije u slučaju kada zaprijeti nastanak ili nastane prirodna ili druga nesreća,
- tako organizovane, opremljene i uvježbane strukture civilne zaštite integrisati u sistem zaštite i spašavanja Srednjobosanskog kantona i Federacije BiH, sa pretpostavkom da mogu biti upotrebljeni i izvan područja općine, odnosno da mogu organizovano prihvatiti ponuđenu (potrebnu) pomoć.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite i spašavanja ovisi od kvalitete provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, te je nakon preduzimanja mjera iz područja preventive, neophodno:

- sa potpunim i opremljenim strukturama civilne zaštite organizovati i provesti uvježbavanje za djelovanje u slučaju konkretnih opasnosti koje mogu zaprijetiti određenom području ili općini u cjelini,
- snage i sredstva namijenjena za zaštitu i spašavanje držati u stanju koje osigurava brzu i efikasnu intervenciju radi ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća,
- sistem za praćenje i dojavljivanje mogućih opasnosti stalno držati u stanju koje osigurava brzo, tačno i efikasno prenošenje informacija o opasnostima, kao i instrukcija i naredbi kako postupiti u datom momentu,
- za potrebe djelovanja u uslovima prirodnih i drugih nesreća definisati način, uslove i prioritete korištenja komunikacija i drugih kapaciteta neophodnih za uspješno postizanje pripravnosti i spremnosti za djelovanje radi zaštite i spašavanja.

c) Odgovor – oporavak

Suština Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje je da, u uslovima kada se za to ukaže potreba, adekvatno i pravovremeno odgovori na prijeteću opasnost pružajući pomoć ugroženim ljudima, te sklanjajući i štiteći materijalna dobra, na slijedeći način:

- da se dobiju racionalne, ekonomične i efikasne strukture civilne zaštite spremne da u svakom momentu i u svim uslovima pruže pomoć ugroženom i stradalom stanovništvu,
- da se omogući pravovremena i adekvatna upotreba snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje, te da se njihovo angažovanje obavi prema Planu prioriteta ovisno o ugroženosti određenog područja,
- da se ugroženo područje i pojedinci zaštite od mogućih zloupotreba (pljačka i devastacija na ugroženom području, nestručan pristup kod provođenja mjera zaštite i spašavanja i sl.),
- da se osigura pravilno evidentiranje i procjenjivanje šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (prije ili u toku odgovora), te evidentiranje podataka o stradalom stanovništvu,
- da se osigura adekvatno djelovanje struktura civilne zaštite i stanovništva za slučaj da dođe do obolijevanja ili smrti većeg broja ljudi ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, ili onih koji pružaju pomoć ugroženim i stradalim.

Efikasnost snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje u fazi oporavaka direktno ovisi od kvaliteta provođenja preventivnih mjera, adekvatnosti odgovora na prijeteću opasnost i sile udara prirodne i druge nesreće, s tim da i pored toga postoje određeni uslovi koje je neophodno riješiti prilikom razvoja područja oporavka, kao što su:

- organizovanost i osposobljenost snaga i sredstava za efikasno provođenje mjera oporavka pogođenog područja, jer mjere oporavka pogođenog područja provode redovne specijalizovane službe i ustanove, što može trajati duži vremenski period,
- punu koordinaciju svih učesnika u razvoju oporavka, da bi se u konačnici osiguralo racionalno i koordinirano korištenje sredstava i resursa za potrebe oporavka područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom,
- maksimalno angažovanje stručnih kadrova i korištenje stručnih i naučnih metoda u toku planiranja razvoja područja oporavka po oblastima (npr. poljoprivrede, zdravstva, veterinarstva i sl.) i kod provođenja mjera oporavka pogođenog područja.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja neophodno je izraditi Program organizacije, popunjavanja i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje koji treba dati odgovore i rješenja na pitanja i probleme definisane u tački 1.2., pod a, b i c ovog strateškog pravca zaštite i spašavanja.

e) Akcijski plan

Za realizaciju Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje, potrebno je poduzeti slijedeće korake:

- doraditi i upotpuniti normativno - pravni okvir iz dijela nadležnosti Općine,
- pripremiti mjesne zajednice, pravna i fizička lica i strukture civilne zaštite za učešće u planiranju i provođenju mjera zaštite i spašavanja,
- izraditi Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje i osigurati njegovo provođenje,
- osigurati uslove i sredstva za postupak planiranja zaštite i spašavanja, postupak opremanja i uvježbavanja struktura civilne zaštite i građana,
- osigurati kontinuiranu provjeru osposobljenosti i mobilnosti snaga za zaštitu i spašavanje.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Štab civilne zaštite i Služba za civilnu zaštitu,
- općinske službe za upravu u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima i ustanovama (svaka iz dijela svojih nadležnosti ili srodnih poslova),
- mjesne zajednice, pravna lica i ustanove organizovane na području Općine, a po potrebi i drugi za čije se učešće ukaže potreba.

2.2.2. Strateški pravac razvoja – Program izgradnje i održavanja skloništa i drugih kapaciteta za potrebe sklanjanja, izmještanja i evakuacije ljudi i materijalnih dobara

2.2.2.1. Presjek trenutnog stanja

Do rata su bila prikupljena sredstva za izgradnju javnog skloništa do čije realizacije nije došlo zbog ratnih zbivanja, tako da nema saznanja gdje su završila navedena sredstva. U ratu su za sklanjanje ljudi korišteni privatni podrumski prostori koji su bili jedina skloništa za sklanjanje ljudi.

Privremenih objekata za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara (šatori većih kapaciteta), civilna zaštita ili nije posjedovala, ili su otuđeni, uništeni ili amortizovani korištenjem za potrebe zaštite i spašavanja u periodu rata. Značajnije izgradnje javnih skloništa i značajnijih investicija u tom pogledu nije bilo, niti se može očekivati dok se programski ne osmisli razvoj ovog strateškog pravca.

2.2.2.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uporedo sa izradom Programa zaštite i spašavanja, u vezi sa održavanjem i izgradnjom skloništa i drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, u području preventive nisu stvoreni uslovi za sistemsko prikupljanje i korištenje sredstava namijenjenih za izgradnju i održavanje skloništa.

U cilju sagledavanja uslova i stanja sklonišnih i drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, stvaranja uslova za njihovu izgradnju i održavanje, u području preventive je neophodno poduzeti slijedeće:

- detaljnom analizom sagledati i evidentirati trenutno stanje mogućih sklonišnih prostora,
- analizirati opravdanost planova za izgradnju skloništa, posebno sa ekonomskog i funkcionalnog aspekta, uzimajući u obzir i vlasničke strukture nad objektima u kojima bi se gradila skloništa,
- izraditi plan i osigurati sredstva za izgradnju i održavanje skloništa,
- definisati mjesta za potrebu postavljanja privremenih objekata za smještaj ljudi (šatori i drugi privremeni objekti) uz osiguranje potrebnih uslova (priključna infrastruktura i sigurnosni uslovi), te način i procedure za njihovo postavljanje, način održavanja i upravljanja takvim objektima i sl,
- planirati način osiguranja skloništa u redovnim i vanrednim prilikama, te održavanje reda u njima, kada se sklonište koristi za potrebe sklanjanja,
- osigurati snabdijevanje skloništa i drugih kapaciteta energentima, materijalima i drugim neophodnim sredstvima.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost snaga za sklanjanje i smještaj ljudi i materijalnih dobara direktno ovisi od razvoja područja preventive, odnosno od obučenosti i uvježbanosti tih snaga da djeluju u svim meteorološkim i drugim uslovima.

Ostali faktori koji bitno utiču na razvoj područja pripravnosti i spremnosti za djelovanje u slučaju potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara i na koje, kod izrade Programa razvoja ove oblasti, treba obratiti posebnu pažnju su:

- planiranje izgradnje stalnog skloništa ili postavljanja privremenih skloništa na širem području Općine, gdje se procjeni da za to postoji potreba,
- eksteritorijalni raspored snaga i sredstava namijenjenih za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara i njihova stalna mobilnost,
- prohodnost puteva i dostupnost drugih komunikacija neophodnih za provođenje mjera sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- planiranje organizovanog pristupa postupku sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, uz vođenje neophodnih evidencija o postupku sklanjanja,
- sklanjanje na način koji neće proizvesti štete po ljude i materijalna dobra koji se sklanjaju (sigurnosni aspekt sklanjanja, ekonomičnost i racionalnost postupka sklanjanja i sl.).

c) Odgovor – oporavak

Razvoj područja odgovora i oporavka i uspješnost postupka sklanjanja, odnosno daljeg zbrinjavanja izmještenih ili evakuisanih ljudi i materijalni dobara ovise o uspješnosti provedene preventive, pripravnosti i spremnosti, pogotovo u dijelu koji se tiče sigurnosti postupka sklanjanja ljudi i ekonomičnosti postupka sklanjanja materijalnih dobara, i to:

- potpunu logističku podršku (objekti za smještaj, transportna sredstva, organizacija transporta, prihvati i dr.),
- izmještanje i evakuaciju provoditi prema prioritetima, pri čemu prednost dati ljudima kod kojih je, ili može biti ugroženo zdravlje i životi,
- osigurati od uništenja ili otuđenja imovinu koja je predmet izmještanja, kao i one imovine koja se iz određenih razloga ne može premjestiti,
- prioritetno sa ugroženog područja planirati premještanje materijalno-tehničkih sredstava čije bi zadržavanje u ugroženom području moglo pospješiti negativne efekte nesreće (opasni materijali),
- za potrebe premještanja i evakuacije stalno držati prohodnim putne i druge komunikacije ili blagovremenom akcijom osigurati alternativu,
- sve mjere i akcije koje se planiraju i provode u području sklanjanja ljudi i materijalnih dobara moraju se provoditi na način koji kod ugroženog ili stradalog stanovništva ne proizvodi strah ili paniku.

Oporavak područja zahvaćenog prirodnom i drugom nesrećom, u smislu sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, je složen i zahtjevan proces koji zahtijeva osmišljen planski pristup tom poslu, te je s toga posebnu pažnju potrebno posvetiti:

- stvaranju neophodnih sigurnosnih i socio-ekonomskih uslova da se premješteni ili evakuisani ljudi i materijalna dobra povrate u područja i u objekte u kojima su bili do momenta sklanjanja,
- stvaranju uslova da premješteno ili evakuisano stanovništvo odmah po povratku u mjesta iz kojih su sklanjani mogu pristupiti izvršavanju redovnih poslova i obaveza, odnosno da se što brže integrišu u zajednicu,

- da se urede i konzerviraju, ili privedu drugoj namjeni, objekti koji su korišteni za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- da se izvrši analiza efikasnosti postupka sklanjanja, te da se na bazi toga planiraju mjere poboljšanja stanja u toj oblasti.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je uraditi slijedeća moguća planska dokumenta:

- program održavanja i pomoći radi održavanja manjih skloništa u privatnom vlasništvu,
- planirati izgradnju novog skloništa i održavanja drugih kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara, uključujući i privremene objekte.

e) Akcijski plan

Akcijski plan, a posebno njegovu dinamiku planiranja i realizacije, treba podesiti potrebama i mogućnostima Općine, gdje bi prioriteti bili iskazani na slijedeći način:

- osposobiti snage i osigurati sredstva za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara,
- izvršiti nabavku privremenih objekata za sklanjanje i pripremiti lokacije za potrebe njihovog postavljanja u slučaju potrebe,
- osigurati ubiranje sredstava namijenjenih za izgradnju skloništa, te njihovo namjensko i racionalno korištenje,
- osigurati kontrolu i zakonsko sankcionisanje pravnih i fizičkih lica koja pokušaju izbjeći obavezu izgradnje skloništa, a koja to pitanje ne riješe na drugi propisan način,
- planirati izgradnju skloništa, ili dati podršku pravnim i fizičkim licima koja vrše gradnju.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove.

2.2.3. Strateški pravac – Program planskog (dokumentacionog) i operativnog uređenja teritorije Općine Busovača

2.2.3.1. Presjek trenutnog stanja

Trenutno stanje u oblasti planskog i operativnog uređenja teritorije općine Busovača i potrebe koje se javljaju u dvije međusobno povezane oblasti (planskoj i operativnoj) zahtijevaju da se razvoj ovog strateškog pravca, u planskom i operativnom smislu, planiraju koordinirano, vodeći računa o zakonskim, stručnim i drugim proceduralnim zahtjevima koje moraju ispuniti Program planskog uređenja teritorije i Program operativnog uređenja teritorije.

Stoga se i presjek stanja u jednoj i drugoj planskoj oblasti posmatraju skupa, s tim da se Programom zaštite i spašavanja ističu i određene specifičnosti svakog od predviđenih programa.

2.2.3.2. Presjek trenutnog stanja karakterističnog za plansko (dokumentaciono) uređenje teritorije općine Busovača

Posljedice nastale ratom, loša ekonomska situacija i drugi faktori, na određeno vrijeme su zaustavili ili usporili izradu prostorno - planske dokumentacije iz nadležnosti Općine, kao i viših oblika organizovanja države, što je u razvojnog i praktičnog smislu stvorilo i stvara niz složenih problema po Općinu Busovača i stanovništvo.

U takvim uslovima je došlo do veće pojave bespravne gradnje od strane fizičkih, ali i pravnih lica, koja nerijetko nanosi štetu planskom uređenju teritorije Općine i uzrokuje niz drugih problema.

Kada je u pitanju planiranje postavljanja objekta „opasnog ili štetnog sadržaja“ situacija je dosta složenija jer za veći dio tih potreba nisu planirane odgovarajuće lokacije, a prostorne mogućnosti općine u tom smislu su dosta ograničene i ne odgovaraju trenutnim potrebama.

2.2.3.3. Presjek trenutnog stanja karakterističnog za operativno uređenje teritorije Općine

Procjene urađene za potrebe ovog planiranja ukazuju na neodgovorno ponašanje pravnih i fizičkih lica u pogledu gradnje, upravljanja otpadom, veoma veliki broj tzv. divljih deponija raznih vrsta otpada na širem području općine, uzurpaciju zemljišta, nestručnu izgradnju puteva i objekata i druge pojave koje štete uređenju teritorije općine Busovača, posebno sa aspekta zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

2.2.3.4. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uporedo sa izradom Programa zaštite i spašavanja, u vezi sa razvojem područja zaštite i spašavanja u oblasti uređenja teritorije općine Busovača - segment prostornog planiranja, urađeno je slijedeće:

- U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju ("Službene novine SBK/KSB", broj 11/14) i Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja ("Službene novine FBiH", broj 63/04) izrađen je i usvojen Prostorni plan općine Busovača za period 2006 - 2026. godine.

Za razvoj područja preventive u oblasti prostornog planiranja, potrebno je slijedeće:

- donijeti Program sanacije bespravne gradnje za područje općine Busovača,
- donijeti Program sanacije nestručno izgrađenih objekata (mostovi, potporni zidovi, objekti koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra i sl.),
- u sklopu projekta GAP-a izraditi i implementirati lokalni Ekološki plan,

- donijeti Program sanacije privremenih i tzv. „divljih deponija“ otpada svih vrsta (komunalni, klaonički, industrijski, građevinski i dr.), te donijeti i druge planove i programe radi planskog uređenja oblasti koje nisu uređene posebnim planovima o kojima će biti riječi u Programu zaštite i spašavanja (npr. Program uređenja poljoprivrednog zemljišta),

Operativno planiranje i provođenje mjera prevencije i ublažavanja posljedica kod nesreća i opasnosti koje su već nastale, ili prijete da nastanu, potrebno je realizovati kroz redovne poslove općinskih službi i u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i ustanovama, na slijedeći način:

- da su nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i ustanovama blagovremeno osigurane informacije o stanju i problemima u zaštiti i spašavanju za koju su nadležni (urbanizam i gradnja, uređenje vodotoka i sl.),
- da im se pruži neophodna pomoć i asistencija prilikom planiranja i provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja, te da ih se podstiče (insistira) na pravovremenu akciju,
- da se blagovremeno i stručno obave poslovi i zadaci koji mogu uticati na razvoj područja preventive i ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća, iz dijela nadležnosti Općine.

b) Pripravnost i spremnost

U uslovima kada zaprijeti nastanak, ili nastane prirodna ili druga nesreća veoma je važno znati koje naše slabosti mogu povećati negativno dejstvo i posljedice prirodnih i drugih nesreća, radi čega treba nastojati da se slabosti pravovremeno otklone ili da se umanje njihov negativni uticaj, što se može postići:

- blagovremenim planiranjem i provođenjem mjera uređenja teritorije općine Busovača (uređenje u smislu prostornog planiranja i usklađivanja stanja na terenu sa tim planovima),
- pripremom snaga i sredstava na probleme i opasnosti koje mogu nastati prilikom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja zbog određenih naših slabosti,
- spremnošću da se traže alternativna rješenja za određene probleme, ili biranjem opcija koje će u uslovima prirodnih i drugih nesreća proizvesti manje štete po ljude i materijalna dobra,
- primjenom rješenja obuhvaćenih strateškim planiranjem određene oblasti i u praksi provjerenih stručnim i naučnim metodama planiranja, gradnje i uređenja teritorije.

c) Odgovor – oporavak

Efikasnost odgovora na prirodne i druge nesreće direktno ovisi od uređenosti teritorije općine Busovača, posebno u dijelu koji se odnosi na:

- uređenje i održavanje šuma, poljoprivrednog zemljišta i vodotoka,
- izgrađenost i prohodnost putnih komunikacija i izgrađenost i održavanje odgovarajućih mostova, prelaza, propusta, brana i sl.,
- obučenost i uvježbanost snaga za zaštitu i spašavanje u vezi sa primjenom planskih rješenja iz određene oblasti i njihove spremnosti da prihvate i provedu alternativna rješenja iz te oblasti.

Zavisno od vrste i jačine prirodnih i drugih nesreća i posljedica koje su nastale njihovim djelovanjem, mjere oporavka područja zahvaćenog njihovim djelovanjem, u smislu prostornog planiranja, treba planirati i provoditi u skladu sa ranije stečenim iskustvima u vezi sa djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, vodeći računa da se ista mogu brzo i efikasno prilagoditi novim uslovima i potencijalnim opasnostima, i to:

- da se izbjegnu ili otklone greške i slabosti koje pojačavaju negativno dejstvo prirodnih i drugih nesreća,
- da se planiraju sistemske mjere koje će spriječiti nastajanje prirodnih ili drugih nesreća, ili će ublažiti njihov negativni uticaj na ljude i materijalna dobra,
- da su planirane mjere provodive, racionalne, ekonomične i prije svega sigurne, naročito kada se to odnosi na sigurnost ljudi.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je uraditi slijedeća planska dokumenta:

- Program izrade, usvajanja i primjene prostorno planske dokumentacije Općine Busovača,
- Program sanacije bespravne gradnje za područje općine Busovača,
- Program sanacije nestručno izgrađenih objekata (mostovi, potporni zidovi, objekti koji ugrožavaju ljude i materijalna dobra i sl.),
- Program sanacije privremenih i tzv. „divljih deponija“ otpada svih vrsta (komunalni, klaonički, industrijski, građevinski i dr.), te druge planove i programe.

e) Akcijski plan

Akcijski plan, a posebno njegovu dinamiku planiranja i realizacije, treba podesiti potrebama i mogućnostima Općine.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam, i stambene poslove,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe, a po potrebi i druge općinske službe u određenim fazama realizacije Programa,
- Štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite.

2.2.4. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta

2.2.4.1. Presjek trenutnog stanja

Uslijed posljedica nastalih ratom, transformacijom vlasništva i načina upravljanja šumama i šumskim zemljištem, složeno je stanje u pogledu očuvanja kapaciteta zdravih šuma.

Nekontrolisana sječa, dijelom nestručno iskorištavanje, uzgoj i zaštita šuma znatno su ugrozili uzgoj i očuvanje šumskog potencijala na području općine Busovača, čime je poremećena prirodna ravnoteža.

Nadalje, loše obrađeni drvni asortimenti, neadekvatno izvlačenje, sakupljanje, lagerovanje i iskorištavanje drvnih asortimenata doprinosi formiranju vještačkih nanosa i bara u rijekama, do mjere kada predstavljaju ozbiljnu opasnost po sigurnost ljudi i materijalnih dobara koji se nalaze uz vodotoke.

Šuma i šumsko zemljište pretvaraju se u područja u kojima se najčešće javljaju negativne pojave odlaganja raznih vrsta otpada, nedozvoljenog iskorištavanja šumskih bogatstava, krivolova i sl., a postojeća zakonska regulativa i sistem kontrole i sankcionisanja ovakvih pojava pokazuje niz slabosti u borbi protiv tih pojava, bez obzira da li se radi o šumama u državnoj ili privatnoj svojini.

Pored toga veliki dio šumskog zemljišta je kontaminiran minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima, a znatan dio šumskog potencijala (naročito u predjelima visokih šuma) oštećen je i ugrožen ratnim dejstvima (municijska, granate, otrovi) i drugim pojavama (potkornjaci), što slabi njihov razvoj, umanjuje prirast i slabi očekivane ekonomske potencijale od planskog iskorištavanja šuma.

2.2.4.2. Područje razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u nadležnosti nadležnog kantonalnog i federalnog ministarstva, te da se radi o izuzetnom prirodno – ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području Općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po šume i šumsko bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju, na:

- Zakon o šumama Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 20/02, 29/03 i 37/04)- objavljen je Nacrt novog Zakona o šumama
- Zakon o šumama Srednjobosanskog kantona („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, broj: 05/14, 12/15, 08/16, 07/18 i 14/20),
- propise iz oblasti zaštite i spašavanja: Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) i
- Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu Srednjobosanskog kantona („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, broj: 15/12), te drugim podzakonskim aktima.

U sklopu razvoja područja preventive i ublažavanja posljedica nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća na šume i šumsko bogatstvo, ŠPD Srednjobosanske šume je realizovalo slijedeće:

- izrađena je Šumsko-privredna osnova (osnova za upravljanje i gospodarenje šumama) koja se uz određene probleme provodi,
- redovno se izrađuju godišnji planovi gospodarenja šumama, koji se u cijelosti ne provode dosljedno planiranom,
- izrađuju se nerealni i neusklađeni planovi zaštite šuma od požara, koji su radi toga teško provodivi,
- formirane su, i opremljene preduzetne vatrogasne snage za gašenje šumskih požara.

U području razvoja preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća na šume i šumsko bogatstvo, u cijelosti nisu realizovane slijedeće mjere preventivne zaštite:

- nije izvršeno uređenje šuma i održavanje uređenog stanja u šumama, na način predviđen Pravilnikom FBiH o sadržaju planova zaštite šuma od požara („Službene novine Federacije BiH“, broj: 21/04), posebno u dijelu koji se odnosi na prokres šuma i održavanje šumskih požarnih puteva,
- u planskom i izvedbenom smislu nije riješeno pitanje vodozaštitnih zona i zabrane sječe šume u tim zonama,
- nije adekvatno riješeno pitanje obavljanja poslova uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u zonama ugroženim minama i graničnim zonama minskih zona,
- u izvedbenom smislu i na odgovarajući način nije riješeno pitanje sveobuhvatnog prikupljanja obrađenih drvnih asortimenata, njihovo izvlačenje, lagerovanje, tako da zaostalo drvo (celulozno, panjevi i sl.) predstavljaju potencijalnu opasnost po same šume, ali i vodotoke.

b) Pripravnost i spremnost

Razvoj ovog područja zaštite i spašavanja direktno ovisi o kvalitetu gospodarenja i upravljanja šumama u državnoj i privatnoj svojini, kvalitetu provođenja preventivnih mjera zaštite i organizacije, opremljenosti i uvježbanosti snaga za zaštitu šuma od prirodnih i drugih nesreća. Odgovor na opasnosti od prirodnih i drugih nesreća postići će se:

- rješavanjem spornih pitanja i problema istaknutih u području preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća, u smislu uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima,
- planskim i operativnim uređenjem šuma i šumskog zemljišta i izdvajanjem (sječom) stabala koja mogu biti uzrokom pojave i širenja štetnih pojava,
- čišćenjem i održavanjem prohodnim šumskih puteva i požarnih puteva i staza,
- deminiranjem površina kontaminiranih minama i blagovremenim uklanjanjem neeksplozivnih ubojnih sredstava i drugih opasnih materijala i materija iz šuma i sa šumskog zemljišta,
- opremanjem i uvježbavanjem snaga za zaštitu šume (za sanaciju i zaštitu od požara, dekontaminaciju i sl.), te drugim redovnim i vanrednim mjerama.

c) Odgovor – oporavak

Uzgoj, zaštita i iskorištavanje šuma u nadležnosti su Srednjobosanskog kantona i Federacije BiH, pa se tako najznačajniji dio mjera zaštite, u smislu odgovora i oporavka, trebaju planirati na tom nivou.

Međutim, zbog izuzetno velikog prirodno-ekonomskog šumskog potencijala i njegovog značaja za život i razvoj na području Općine, općinske snage i sredstva za zaštitu šuma trebaju biti uključene u sve faze planiranja i realizacije planova zaštite šuma od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, s tim da se mjere odgovora naročito baziraju na:

- planiranje i provođenje mjera odgovora na opasnosti koje već ugrožavaju ili prijete da ugroze šume i šumsko zemljište (nekontrolisana sječa, odlaganje otpada i sl.),
- strategijsko planiranje deminiranja šuma i njihovog uređenja nakon obavljenog postupka deminiranja,
- planiranje pravovremenih stručnih mjera kod pojave zagađenja i oboljenja šuma i šumskog zemljišta.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama s ciljem da se osigura:

- realno planiranje i dosljedna primjena šumsko-privredne osnove za područje općine Busovača,
- realno planiranje i dosljedna primjena godišnjih planova gospodarenja šumama,
- realno planiranje i dosljedna primjena Plana zaštite šuma od požara, sa ravnomjernijom raspodjelom tereta u vezi sa gašenjem šumskih požara i realnijom raspodjelom pokrića troškova za gašenje požara, što uključuje i troškove priprema za gašenje,
- adekvatno uređenje šuma, šumskih i požarnih puteva, te puna mobilnost i efikasnost svih snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje šuma.

Mjere zaštite šuma od požara obraditi u sklopu Plana zaštite od požara općine Busovača, a ostale neophodne mjere u sklopu drugih planova zaštite i spašavanja Općine (klizanje i odronjavanje tla, plan deminiranja i sl.).

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti Općine Busovača, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam, i stambene poslove,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe, a po potrebi i druge općinske službe, mjesne zajednice i vlasnici šuma (fizička i pravna lica),
- Štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite.

2.2.5. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta

2.2.5.1. Presjek trenutnog stanja

Stanje uređenosti, održavanja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u privredne i druge svrhe veoma je otežano, obzirom na posljedice izazvane ratnim djelovanjem (prekopavanje, miniranje, neobrađivanje i sl.), tako da danas imamo velike, ranije obradive poljoprivredne površine koje su neobrađene i zapuštene.

Česte zloupotrebe i neplanska izgradnja doprinose uzurpaciji poljoprivrednog zemljišta, njegovom pretvaranju u građevinsko i dr. zemljište, čime se umanjuje potencijal zajednice da proizvede poljoprivredne proizvode za svoje potrebe.

Neuređenost i neodržavanje poljoprivrednog zemljišta, izloženog djelovanju oborinskih i plavnih voda, djelovanju klizišta i drugih štetnih pojava i materija predstavljaju poseban problem i izazov za razvoj područja preventivne zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Općina Busovača, u smislu šire društvene zajednice, danas je siromašnija za velike površine ranije obradivog poljoprivrednog i drugog zemljišta, radi čega mora planski i strateški urediti ovu oblast, s ciljem da se sačuva postojeće poljoprivredno zemljište, te da se odgovarajućim mjerama i postupcima dobiju nove obradive poljoprivredne površine.

2.2.5.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta u nadležnosti resornog kantonalnog i federalnog ministarstva i vlasnika zemljišta (individualni poljoprivredni proizvođači i preduzeća), te da se radi o izuzetnom prirodno-ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po ovo bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju, na normativno-pravnu uređenost:

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu Federacije BiH ("Službene novine federacije BiH", broj: 2/98 i 52/09),
- Zakon o zaštiti okoliša Federacije BiH ("Službene novine F BiH", broj: 15/21),
- Zakon o zaštiti okoliša Srednjobosanskog kantona („Službene novine SBK/KSB“, broj 04/05 i 05/14)
- setpodzakonskih akata i okolinskih zakona Federacije BiH,
- okolinski zakoni Srednjobosanskog kantona i drugi zakonski i podzakonski propisi.

Za prevencije uređenja i zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta na području općine Busovača, neophodno je poduzeti slijedeće:

- sačiniti detaljnu analizu stanja uređenosti i iskorištenosti poljoprivrednog i drugog zemljišta za potrebe bavljenja poljoprivrednom proizvodnjom,
- sačiniti detaljnu analizu (procjenu) ugroženosti poljoprivrednog zemljišta djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i drugih štetnih pojava,
- na bazi predhodne dvije analize sačiniti Program uređenja, održavanja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u privatnoj, državnoj ili drugoj svojini, i realizovati ga sa vlasnicima zemljišta i nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima,
- donijeti i provesti Program spriječavanja nekontrolisane uzurpacije i korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta u svrhe koje nisu usko vezane za poljoprivrednu djelatnost,
- donijeti i provesti planove zaštite poljoprivrednog zemljišta od štetnog dejstva prirodnih i tehničkih pojava (zaštita od požara, grada, plavljenja i sl.).

b) Pripravnost i spremnost

Puna pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od štetnog dejstva prirodnih i drugih nesreća će se postići na slijedeći način:

- realnom procjenom stanja uređenosti i iskorištenosti poljoprivrednog i drugog zemljišta kao i poduzimanje mjera i aktivnosti da se takvo stanje poboljša i unaprijedi,
- planskim mjerama uređenja i stvaranja novih poljoprivrednih površina, na kojima će se obavljati proizvodnja poljoprivrednih proizvoda,
- realno procjenjivanje opasnosti koje prijete da ugroze poljoprivredno zemljište i usjeve te adekvatno reagovanje na opasnosti planskim i drugim mjerama,

- organizovanje snaga i sredstva za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća te drugih štetnih pojava,
- planiranje i provođenje preventivnih i operativnih mjera uređenja, korištenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, angažovanje stručnih lica te korištenje naučnih metoda i oslanjajući na provjerena rješenja u praksi.

c) Odgovor – oporavak

Odgovor na prijetnju ili posljedice prirodnih i drugih nesreća je složen i dosta zahtijevan postupak, kako u uslovima kada zaprijeti nastajanje prirodne i druge nesreće, tako i u uslovima kada ona nastane. Svaki odgovor mora biti ranije isplaniran, na odgovarajući način testiran i provjeren i usaglašen sa nadležnim stručnim organima, vlasnicima zemljišta i drugima.

Odgovor na prirodne i druge nesreće treba planirati i sprovoditi u skladu sa nadležnostima određenih nivoa vlasti, te u skladu sa potrebama i mogućnostima društvene zajednice, vodeći računa o prioritetima:

- prioritet kod zaštite dati zaštiti visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i zemljišta od čijeg prinosa ovisi određeno područje ili zajednica,
- planiranje i provođenje mjera zaštite organizovati na način koji neće proizvesti dugoročno štetne posljedice po druga područja i privredne oblasti,
- osigurati snage i sredstva za djelovanje u uslovima prirodnih i drugih nesreća, te ih rasporediti u skladu sa potrebama sistema zaštite i spašavanja.

Mjere oporavka poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, je potrebno realizovati fazno (prema prioritetima) i koordinirano:

- zaustaviti ili ublažiti proces daljeg zagađivanja ili uništenja poljoprivrednog i drugog zemljišta,
- provoditi postupak sanacije koji će na najbolji mogući način oporaviti poljoprivredno i drugo zemljište, ili područje koje je zahvaćeno djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- osigurati nastavak poljoprivredne proizvodnje, i u slučaju određenih izmjena u smislu promjene kulture, korištenja dijela ranije obradivog zemljišta i sl.

d) Provedba

Planiranje i provođenje svih mjera: prevencije i ublažavanja, pripravnosti i spremnosti, odgovora i oporavaka, mora ići postupno i koordinirano, s ciljem da se izvrši:

- realno utvrđivanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će osigurati realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu poljoprivrednog i drugog zemljišta od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja poljoprivrednog zemljišta,
- planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će osigurati najbolji efekat.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u saradnji i upornom inzistiranju na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti Općine Busovača.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam, i stambene poslove,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe, a po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica),
- Štab civilne zaštite i Služba civilne zaštite.

2.2.6. Strateški pravac – Program zaštite od potresa

2.2.6.1. Presjek trenutnog stanja

Teritorija Busovače spada u seizmički relativno aktivnu zonu. Generalno gledano ovo područje je tektonski vezano za veliki rasjed Zemljine kore koji od sjeverne Indije (Himalaji) preko teritorije Irana, Turske i Grčke (istočni Mediteran) te prelazi južnim dijelom teritorije gdje skreće ka sjeverozapadu. Pored ovog globalnog rasjeda, postoji nekoliko značajnih regionalnih rasjeda (Bugojanski, Višegradski, Neretvanski i Banjalučki) duž svih ovih rasjeda mogu se generirati zemljotresi razorne jačine.

Na teritoriji općine Busovača gotovo svakodnevno se javljaju zemljotresi intenziteta manjeg od III stepena Merkalijeve skale, koje registruju samo instrumenti. Snažniji zemljotresi su relativno rijetki. Dubina hipocentra se kreće od 5 do 25 km. Od tog broja svake godine bude dva do tri zemljotresa koji mogu izazvati osjetljivo podrhtavanje tla ili nanijeti manju materijalnu štetu na građevinskim objektima. Od 2000. godine kada su u upotrebu ušli digitalni seizmografi koji mogu registrovati lokalne zemljotrese vrlo male magnitude, Mada je vrlo nezahvalno davati “prognozu” seizmičkih događanja za bilo koju teritoriju, ipak na osnovu instrumentalnih podataka (kataloga), primjenjujući matematičko-fizikalni model seizmičnosti, došlo se do zaključka da se u narednih 100 godina na teritoriji BiH mogu očekivati zemljotresi maksimalnog intenziteta do VIII stepeni Merkalijeve skale. Zemljotresi tog intenziteta izazivaju materijalna oštećenja na građevinskim objektima, uglavnom bez ljudskih žrtava. Međutim, za vremenski period od 2001-2020. godine je registrovano 2.425 zemljotresa čija magnituda je bila preko 3.0 Rihtera ili intenzitet veći od V stepeni Merkalijeve skale, odnosno to su zemljotresi koji su izazvali materijalne štete (prema katalogu zemljotresa od 2001-2020. godine – Federalnog hidrometeorološkog zavoda Federacije Bosne i Hercegovine).

2.2.6.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije u smislu normativno-pravnog uređenja oblasti zaštite od potresa trebaju se planirati i provoditi u skladu sa ustavnim nadležnostima organa vlasti, a osnov i pretpostavke za njihovo planiranje i provođenje, naročito su definisani:

- Zakon o građevinskom zemljištu Federacije BiH ("Službene novine federacije BiH", broj: 25/03, 16/04 i 67/05),
- Zakon o prostornom uređenju („Službene novine SBK/KSB“, broj 11/14),
- Zakon o gradnji („Službene novine SBK/KSB“, br. 10/14),
- Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10),
- Standardima, operativnim i drugim stručnim mjerama iz oblasti gradnje objekata.

U području normativno-pravnog uređenja oblasti zaštite od potresa, neophodno je:

- pooštriti uslove gradnje u trusnim područjima, a po potrebi u nekim područjima potpuno zabraniti gradnju,
- detaljnije urediti način uklanjanja dotrajalih objekata i objekata koji nekontrolisanim rušenjem mogu nanijeti štetu po ljude i materijalna dobra.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od potresa direktno ovise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem potresa, i to:

- formiranjem, obučavanjem i osposobljavanjem snaga za djelovanje u uslovima potresa, njihovim opremanjem i mobilno držanje,
- provođenjem planskih mjera upravljanja objektima i u objektima,
- mjerama predviđanja i sprečavanja djelovanja popratnih pojava oblika nesreća u uslovima kada zaprijeti ili nastane opasnost od potresa,
- planiranjem sklanjanja ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih potresom bez nepotrebnog rizika,
- osiguranjem područja od mogućih zloupotreba (pljačka, krađa, paljevine i sl.).

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave potresa potrebno je spriječiti ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, kao što su:

- pronalazak i spašavanje stradalih i premještanje neoštećenih materijalnih dobara,
- rasklanjanje ruševina i pročišćavanje komunikacija i drugih objekata neophodnih za normalizaciju prilika,
- procjenjivanje objekata i pojava koji mogu ugroziti ljude i materijalna dobra i njihovo saniranje ili uklanjanje,
- zbrinjavanje postradalih ljudi (smještaj, ishrana, liječenje i dr),
- asanaciju terena i druge mjere koje za cilj imaju normalizaciju prilika na području pogođenom potresom.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se osigura:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- efikasna saradnja i koordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- finansijska sredstva za sanaciju ili uklanjanje objekata koji već sada, u smislu nekontrolisanog rušenja, predstavljaju opasnost po ljude i materijalna dobra.

e) Akcijski plan

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam, i stambene poslove,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe, a po potrebi preduzeća i drugi.

2.2.7. Strateški pravac – Program uređenja izvorišta i vodotoka i zaštita od poplava

2.2.7.1. Presjek trenutnog stanja

Općina Busovača ima dosta izvorišta i površinskih voda za piće od kojih su, u smislu vodosnabdijevanja, najznačajnija: Zigovija, Dobro vrelo, Džamijska voda, Korita, Slamino vrelo, Duboki potok, Crni potok, Topalovića potok, Zujića vrelo, Fratarsko vrelo, Cimerova voda, Čekrk, Borovac, Liskovac i dr.

Uređenje i zaštita izvorišta, izgradnja, održavanje i upravljanje objekatima za vodosnabdijevanje, kontrola i održavanje kvalitete vode još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri uređeni sistemskim mjerama nadležnih državnih organa, a ti nedostaci naročito se ogledaju u slijedećem:

- nepostojanju jedinstvenog registra izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje, sa podacima ko upravlja istim,
- nepostojanja operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnijih pojava,
- nepostojanju operativnih odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnabdijevanje koji zadovoljavaju standarde u pogledu kvaliteta vode,
- neprovođenju pozitivnih zakonskih propisa u vezi sa ispuštanjem štetnih materija i tečnosti u vodotoke, te u vezi sa drugim pojavama koje štete izvorištima i vodotocima,
- korita potoka i rijeka su neuređena, vrlo često zatrpata raznim vrstama otpada i izložena nelegalnoj i nestručnoj eksploataciji riječnih bogatstava.

2.2.7.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Područje prevencije i ublažavanja posljedica u oblasti uređenja izvorišta i vodotoka i zaštite od poplave, u smislu normativno-pravnog uređenja, djelimično je uređena kroz:

- Zakon o vodama Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 70/06),
- Zakon o vodama SBK („Službene novine SBK“ broj 11/09),
- Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće („Službeni glasnik BiH“ broj 40/10, 43/10 i 30/12),
- Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“ broj 26/09).

Mjere prevencije potrebno je težišno usmjeriti na:

- donošenje operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnih pojava, te odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnabdijevanje,
- uspostavljanje jedinstvenog registra izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje, sa podacima tko upravlja istim,
- donošenje planova uređenja korita potoka i rijeka i planova odbrane od poplave,
- osposobljavanje i opremanje službi za kontrolu i održavanje izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje,
- u sklopu građevinsko-tehničkih mjera planirati rekonstrukciju, premještanje iz trusnih područja i područja ugroženih drugim štetnim pojavama i izgradnju objekata za vodosnabdijevanje.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost podrazumijeva predhodno detaljno poznavanje stanja na terenu, organizovane i uvježbane redovne i vanredne snage za djelovanje u slučaju ugroženosti, osigurane pravne, finansijske i druge pretpostavke za provođenje preventivnih i operativnih mjera, kroz:

- racionalno, ekonomično i ekološki prihvatljivo korištenje vodenih resursa,
- zaštitu izvorišta i vodotoka od svih štetnih pojava koje može izazvati čovjek svojim djelovanjem i onih koje prouzrokuju prirodne i druge nesreće,
- kontinuirano djelovanje stručnih službi zaduženih za kontrolu kvaliteta vode,
- informisanje građana o mjerama koje se poduzimaju i razlozima njihovog poduzimanja, te efektima koji se očekuju od tih mjera.

c) Odgovor – oporavak

Planske mjere odgovora i oporavka, u slučajevima kada dođe do ugrožavanja izvorišta i vodotoka djelovanjem prirodnih i drugih nesreća ili se desi poplava, u smislu odgovora neophodno je usmjeriti na:

- poduzimanje mjera koje će spriječiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (klizanje tla, plavljenje, širenje štetnih materija i sl.),
- zabrane upotrebe onečišćene vode i osiguranje alternativnih izvora snabdijevanja vodom,
- čišćenje i uklanjanje naplavljenog materijala uz vodotoke i mjere optimalnog uređenja ugroženih izvorišta radi umanjenja posljedica nesreće,

- uređenje korita rijeka i potoka radi usmjeravanja vode u ista na mjestima gdje je promijenjen njihov tok.

Mjere oporavka od posljedica nastalih ugrožavanjem izvorišta i vodotoka ili djelovanjem poplave potrebno je provoditi uz učešće stručnjaka iz oblasti u kojima će se planirati kratkoročne i dugoročne mjere oporavka, a način djelovanja, snage i sredstva planirati posebnim operativnim i strategijskim planovima.

d) Provedba

Provođenje je neophodno ostvariti uz punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se osigura:

- realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će omogućiti njegovu realizaciju i u konačnici efikasnu zaštitu izvorišta i vodotoka,
- ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća ,
- planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će osigurati najbolji efekat.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskog plana uraditi u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti Općine Busovača, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba i Štab civilne zaštite
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove, po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice, pravna i fizička lica vlasnici zemljišta u zoni izvorišta i vodotoka.

2.2.8. Strateški pravac – Program sistemskog rješavanja pojave i djelovanja klizišta i drugih sličnih pojava

2.2.8.1. Presjek trenutnog stanja

Na širem području općine Busovača zabilježen je veći broj prirodnih i vještačkih klizišta, slučajeva odronjavanja tla i drugih štetnih pojava, koje zbog različitih faktora nastaju u blizini naseljenih mjesta, vodotoka, putnih komunikacija, šumskih prokresa i goleti, a koja svojim djelovanjem nanose ili su već nanijela štetu po materijalna dobra.

Poseban problem predstavlja nestručno zasjecanje zemljišta koje se provodi prilikom gradnje objekata i putnih komunikacija uzrokuje pojavu većeg broja odrona gotovo uz sve putne pravce koji prolaze kroz područje općine Busovača. Potrebno je da se hitno pristupi

planskom uređenju ove oblasti i da se ovi problemi stave pod kontrolu nadležnih državnih organa i preduzeća.

2.2.8.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

U cilju sprječavanja aktiviranja klizišta ili ublažavanja posljedica njihovog djelovanja poduzeto je sljedeće:

- u saradnji sa Federalnim zavodom za geologiju pokrenut je postupak uspostavljanja katastra klizišta (ručna i elektronska verzija),
- Odlukom Općinskog vijeća Busovača o komunalnom redu propisan su način i uslovi izgradnje, održavanja i eventualnog prekopavanja putnih komunikacija,
- pooštrene su mjere u vezi sa uzgojem, zaštitom i iskorištavanjem šuma i zabranom sječe koja uzrokuje pojavi klizišta i odrona.

U sklopu dugoročnih mjera prevencije vezanih za aktiviranje i djelovanje klizišta potrebno je poduzeti sljedeće:

- normativno pravno i operativno definisati način uređenja trusnih područja i način uređenja i održavanja izvorišta i vodotoka, naročito u trusnim i brdsko-planinskim područjima Općine,
- definisati mjere zabrane sječe stabala ili preoravanja površina u zonama poznatih aktivnih klizišta i zonama u kojima bi potencijalno moglo doći do aktiviranja klizišta,
- prostorno-planskom dokumentacijom definisati zone privremene ili stalne zabrane gradnje objekata u zonama aktivnih ili potencijalno aktivnih klizišta,
- sistemski kontrolisati i sankcionisati sve pojave koje doprinose aktiviranju klizišta ili koje pojačavaju njihovo štetno dejstvo,
- ispitati uzroke klizanja tla u „Hozanovićima“, te na bazi tih rezultata planirati mjere ublažavanja ili sprječavanja posljedica klizanja tla,
- organizovati, obučiti i uvježbati snage, te osigurati sredstva za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite od klizanja i odronjavanja tla.

b) Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u uslovima aktiviranja klizišta, a naročito u uslovima kada njihovim aktiviranjem dođe do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara direktno ovisi o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije i ublažavanja. Kada zaprijeti opasnost od aktiviranja klizišta, ili dođe do njegovog aktiviranja, mjere pripravnosti i spremnosti se moraju planirati i usmjeriti na:

- blagovremeno premještanje ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih klizanjem ili većim odronjavanjem tla,
- otklanjanje uzroka koji su doveli do klizanja ili odronjavanja i preduzimanje mjera koje imaju za cilj da ublaže prijetuću opasnost,
- sprječavanje štetnog djelovanja popratnih pojava oblika nesreće, te na preduzimanje i drugih adekvatnih mjera.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, kao što su:

- čišćenje i osposobljavanje putnih komunikacija i druge infrastrukture zatrpane, oštećene ili uništene djelovanjem klizišta ili odrona,
- premještanje i osposobljavanje nadzemnih i podzemnih vodova ugroženih djelovanjem klizišta i većih odrona (vodovodi, kanalizacije, PTT i dr.),
- uređenje oštećenog građevinskog, poljoprivrednog i šumskog zemljišta ugroženog djelovanjem klizišta i odrona koja zadovoljava osnovne potrebe stanovništva.

Mjerama oporavka od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti dugoročne uslove za život i rad u ugroženom području, te spriječiti ili ublažiti svaku eventualnu pojavu opasnosti od klizanja ili odronjavanja tla. Razvoj područja oporavka postići kroz programe uređenja građevinskog, šumskog i poljoprivrednog zemljišta, odnosno programe i projekte njihovog korištenja u ekonomske svrhe.

d) Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se ostvari:

- izrada jedinstvenog registra aktivnih klizišta i izrada procjene o mogućnostima i opasnostima od aktiviranja novih klizišta i većih odrona,
- usaglašavanje zakonskih i podzakonskih propisa, strategija i planova kojima će se dugoročno definisati način sanacije aktivnih klizišta i preduzimanje preventivnih mjera radi spriječavanja njihove pojave i djelovanja,
- kontinuirano ekonomično finansiranje preventivnih i operativnih mjera sanacije klizišta.

e) Akcijski plan

Akcijski plan uraditi u saradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti Općine Busovača, te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove,
- Služba i Štab civilne zaštite, a po potrebi i druge službe Općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica).

2.2.9. Strateški pravac – Program zaštite od požara

2.2.9.1. Presjek trenutnog stanja

Općina Busovača ugrožena je pojavom veoma velikog broja manjih požara u naseljenim mjestima i industrijskim objektima, te požarima koji nastaju na poljoprivrednim i šumskim površinama i u šumama.

Odgovornost i teret preventivne, a naročito operativne zaštite od požara neravnomjerno je raspoređen između općinskih i kantonalnih organa, te pravnih i fizičkih lica i uglavnom je u izvedbenom i finansijskom smislu oslonjen na Općinu Busovača, koja te poslove realizuje preko Udruge dobrovoljnih vatrogasaca.

Udruge dobrovoljne vatrogasne jedinice nisu dobro razvijene i jedva opstaju, čak ni u preduzećima koja bi po opisu i obimu poslova kojima se bave iste morale imati u stanju koje zadovoljava njihove potrebe zaštite od požara.

2.2.9.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije, u smislu normativno–pravnog uređenja poslova zaštite od požara, ova oblast je uređena:

- Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastva Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 64 /09),
- Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastva Srednjobosanskog kantona („Službene novine Srednjobosanskog kantona“, br. 15/12),

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od požara direktno ovise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od poštivanja i provođenja saobraćajnih propisa, organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem požara i drugih faktora. U slučaju požara osigurati:

- predhodno blagovremeno i adekvatno provođenje mjera prevencije, naročito kod izgradnje i održavanja objekata, uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, šuma i šumskog zemljišta i dr.,
- razvijanje snaga i osiguravanje sredstava namijenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara,
- striktno provođenje zakonskih i podzakonskih propisa zaštite od požara,
- obučavanje i osposobljavanje stanovništva za samozaštitu i uzajamnu zaštitu od požara,
- modernizacijom opreme i sredstava namijenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara i držanjem iste u ispravnom i funkcionalnom stanju.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave požara potrebno je spriječiti njegovo daljnje širenje (stavljanje požara pod kontrolu), spriječiti ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, eksplozije, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju stanja u ugroženom području, na slijedeći način:

- stavljanje požara pod kontrolu jedinica za gašenje,
- otvaranje puteva i prolaza za sigurno izmještanje ili evakuaciju ugroženog stanovništva i izmještanje pokretne imovine,
- zaštitu objekata od posebnog interesa,
- zaštitu ili izmještanje materijala koji mogu pospješiti negativan efekat požara,
- osiguranje objekata i područja od mogućih zloupotreba,
- poduzimanje i drugih mjera potrebnih za normalizaciju stanja ugroženog područja.

Mjere oporavka su dugoročne operativno-stručne mjere koje se treba provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka požarom pogođenih površina.

d) Provedba

Programa oporavka požarom potrebno je ostvariti u saradnji i koordinaciji sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, tako da se osigura:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda zaštite od požara iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma,
- ravnomjernija raspodjela tereta kod provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite od požara (upotreba ljudstva, tehnike i sredstava),
- efikasna saradnja i koordinacija svih učesnika i kontrolnih organa pri zaštiti od požara (prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma).

e) Akcijski plan

Akcijskim planovima posebno je potrebno obraditi slijedeće:

- reorganizaciju sistema za zaštitu od požara Općine Busovača prema uslovima novog Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva Federacije BiH,
- izradu i implementaciju Plana zaštite od požara Općine,
- modernizaciju, opremanje i uvježbavanje jedinica za gašenje požara,
- razvoj dobrovoljnog vatrogastva i svijesti o protupožarnoj zaštiti.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Udruga dobrovoljnih vatrogasaca, i PVJ Šumarije,
- Služba za civilnu zaštitu, a po potrebi i druge službe Općine.

2.2.10. Strateški pravac – Program sistemskog upravljanja otpadom

2.2.10.1. Presjek trenutnog stanja

Upravljanje otpadom (komunalnim, farmaceutskim, građevinskim, industrijskim, a naročito klaoničkim) na području Općine Busovača nije riješeno na način „neškodljiv po čovjeka i okolinu“, jer na teritoriji Općine postoje tzv „divlje deponije“ otpada koje već sada ugrožavaju zdravlje ljudi i zagađuju okolinu. Organizovano prikupljanje i odvoz komunalnog otpada obavlja JKP „Komunalac“, ali još uvijek nije uspostavljano na cijelom području općine, a i tamo gdje jeste određeni broj pravnih i fizičkih lica još uvijek nije uključen u taj proces.

Općina Busovača je usvojila Prostorni plana za period 2006. – 2026. godina i u istom nije utvrđena lokacija lokalne deponije za komunalni otpad iz razloga što je ova problematika riješena na principu regionalnosti, odnosno, Općina Busovača će u posmatranom periodu proizvedeni otpad odlagati na Regionalnoj deponiji „Mošćanica“, općina Zenica. Jedan od strateških ciljeva utvrđenih u Strategiji razvoja općine Busovača za period 2021.- 2025. godina je unaprijediti ekološko stanje na području općine Busovača kroz efikasnije ekološko upravljanje.

Problemi u vezi sa upravljanjem industrijskim i farmaceutskim otpadom još nisu u cijelosti sagledani i analizirani, s tim da se pouzdano može konstatovati da upravljanje tim vrstama otpada nije u potpunosti pod kontrolom nadležnih državnih organa i službi.

2.2.10.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije, u oblasti upravljanja otpadom, normativno-pravno je uređena:

- Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03),
- Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine SBK/KB", broj 04/05),
- Odlukom Općinskog vijeća Busovača o komunalnom redu, ("Službeni glasnik općine Busovača", broj 03/01, 01/07, 02/08 i 01/15),
- Skoro donošenje Plana upravljanja otpadom je i zakonska obaveza svake općine,
- "Strategije upravljanja otpadom u BiH" za period 2008.-2018., 26.10.2009. godine usvojena u Parlamentu Federacije, trenutno se radi nova Strategija zaštite okoliša,
- i drugim odlukama Vijeća.

U narednom planskom periodu, u smislu normativno-pravnog i prostornog uređenja ove oblasti, u sklopu preventivnih mjera potrebno je uraditi slijedeće:

- insistirati na izmjeni neprimjenjivih zakonskih i podzakonskih odredbi koji na nivou Federacije BiH i Srednjobosanskog kantona uređuju ovu oblast,
- prostorno-planskom dokumentacijom Općine i Srednjobosanskog kantona predvidjeti lokacije za tretiranje (deponovanje, industrijska obrada i sl.) otpada za koji nisu iznađena druga adekvatna rješenja,
- odlukama Općinskog vijeća propisati uslove za tretiranje određenih vrsta otpada na teritoriji Općine Busovača, u dijelu za koji je nadležna Općina,
- planirati efektivni stalni nadzor i kontrolu nad poslovima koji se tiču tretiranja otpada na području Općine Busovača, uz omogućavanje adekvatnih sankcija za pravna i fizička lica koja otpad ne budu tretirali u skladu sa propisanim standardima i procedurama,
- osigurati združenu, ekonomski prihvatljivu i stabilnu finansijsku konstrukciju za potrebe strateškog i operativnog upravljanja otpadom.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti nastalih nekontrolisanim upravljanjem otpadom (kada dođe do zagađivanja vode, zemljišta i zraka) direktno ovise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, i to:

- osposobiti redovne i vanredne snage za djelovanje u uslovima ugroženosti nekontrolisanim načinom upravljanja otpadom,
- ostvariti im odgovarajuće uslove za rad, uključujući i odgovarajuću opremu i sredstva, odnosno dostatna finansijska sredstva,
- planirati vanredne mjere upravljanja otpadom ili mjere stavljanja nastalog stanja pod kontrolu, te u tom smislu prostorno-planskom dokumentacijom predvidjeti odgovarajuće lokacije, groblja, skladišta i druge objekte za privremeno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada.

c) Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od nekontrolisanog upravljanja otpadom potrebno je spriječiti ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (širenje i raznošenje otpada, pojava zaraznih bolesti, zagađenja vode i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, na slijedeći način:

- stavljanje pod kontrolu nastupajuće opasnosti uz stručno upravljanje mjerama odgovora s ciljem da se spriječi postupak otklanjanja jedne štete a da se pri tom uzrokuje pojava mnogo većih i dugoročno opasnijih šteta (provođenjem posebnog operativno-stručnog plana),
- plansko prikupljanje, transport i adekvatno privremeno ili trajno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada,
- adekvatno tretiranje (obrada, dekontaminacija ili čišćenje) zemljišta, objekata ili vodotoka kontaminiranih nekontrolisanim odlaganjem otpada.

Mjere oporavka su dugoročne operativno–stručne mjere koje treba provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka zagađene vode, zraka, zemljišta i drugih površina.

d) Provedba

Upravljanje otpadom neophodno je ostvariti uz punu koordinaciju i saradnju nadležnih kantonalnih ministarstava, preduzeća i uprava, s ciljem da se omogući:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti upravljanja otpadom,
- efikasna saradnja i koordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove upravljanja otpadom,
- izradu jedinstvenog registra lokacija na kojima je nekontrolisano deponovan otpad i operativnog plana sanacije,
- na bazi realnih pretpostavki planirati lokacije i objekte za potrebe upravljanja otpadom, te osigurati njihovu gradnju ili uređenje.

e) Akcijski plan

Izradu akcijskih planova realno planirati u saradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se blagovremeno izvršavaju

planske obaveze kako iz dijela nadležnosti Općine Busovača, tako i iz dijela nadležnosti kantonalnih ministarstava, preduzeća i uprava, za potrebe:

- izrade prostorno-planske dokumentacije kojom se određuju lokacije za deponije otpada, ili za lociranje objekata u kojima će se tretirati otpad,
- planiranja uređenja i održavanja lokacija i objekata gdje će se tretirati otpad,
- sanacije tzv „divljih deponija otpada“ svih vrsta (mjere oporavka),
- sanacije stanja nastalog nekontrolisanim odlaganjem otpada na poljoprivrednom, šumskom i drugom zemljištu, u i uz vodotoke, te na drugim lokacijama.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove, a po potrebi i druge službe Općine i
- Rukovodstvo JKP „Komunalac“.

2.2.11. Strateški pravac – Program zaštite od mina i neeksploziviranih ubojnih sredstava

2.2.11.1. Presjek trenutnog stanja

Veliki broj i rasprostranjenost na širokom području Općine, često i na nepoznatim lokacijama, različitih vrsta minskih polja i grupe mina koje su postavljene u toku rata, a koja nisu u potpunosti označena, predstavljaju opasnost po živote i zdravlje ljudi, materijalnih dobara i životinja.

Pojava mina može se očekivati i na površinama koje nisu bile u zoni borbenih dejstava, prvenstveno kao rezultat izvršenja krivičnih djela protuzakonito postavljanje, ili zbog nemara i nesavjesnosti lica koja bacaju mine i NUS na javne površine i druga mjesta, što ima elemente krivičnog djela.

Pojava velikog broja neeksploziviranih ubojnih sredstava zabilježena je i može se još uvijek očekivati na cjelokupnom teritoriju Općine. Neeksplozivirana ubojna sredstva se često nalaze ispod površine zemlje (neeksplozivirane granate većih kalibara, trombloni i sl.) i kao takva predstavljaju nepoznatu i stalnu opasnost po građane, ali i njihovu imovinu, kao i imovinu državnih organa i preduzeća.

2.2.11.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije, u smislu normativno-pravnog uređenja poslova zaštite od mina i neeksploziviranih ubojnih sredstava, ova oblast je uređena:

- Zakonom o deminiranju Bosne i Hercegovine („Službene novine BiH“, broj 5/02),
- Standardima i operativnim procedurama za deminiranje i uklanjanje neeksploziviranih ubojnih sredstava BH MAC,
- Strategijom deminiranja BiH,

- Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim i podzakonskim propisima koji uređuju oblast upravljanja imovinom, gradnju, planiranje proizvodnje, mjere zaštite na radu i dr.

b) Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima kada već postoji realna opasnost po ljude i materijalna dobra od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava treba ojačati:

- detaljnim označavanjem minskih polja, „čuvanjem“ i održavanjem znakova upozorenja na opasnost od mina,
- obukom stanovništva i njihovim privikavanjem da žive i rade uz područja kontaminirana minama,
- mjerama zabrane kretanja i obavljanja privredne i druge djelatnosti u zonama visokog rizika,
- obukom i uvježbavanjem snaga za pružanje pomoći licima ugroženim minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima.

c) Odgovor – oporavak

Mjere odgovora na postojeću opasnost od minskih polja i neeksplozivnih ubojnih sredstava već su uslijedile kroz Strategiju deminiranja Bosne i Hercegovine, planove i projekte deminiranja Općine Busovača, ali ih je neophodno ubrzati i ojačati:

- pojačanim planskim otkrivanjem, obilježavanjem, uklanjanjem i uništavanjem mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava.
- osiguravanjem značajnijih sredstava za deminiranje i većim angažovanjem državnih deminerskih timova na području Općine (timovi za deminiranje civilne zaštite i vojni timovi),
- izviđanjem i reizviđanjem radi adekvatnog i sigurnog smanjenja ukupne rizične površine na području Općine.

Mjere oporavka u područjima ugroženim minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima (nakon uklanjanja istih) planirati u sklopu posebnih stručnih mjera oporavka šumskog i poljoprivrednog zemljišta i vodotoka, te njihovog privođenja funkciji i namjeni.

d) Akcijski plan

Akcijskim planovima potrebno je obraditi slijedeće:

- način ažuriranja podataka o minskim poljima i neeksplozivnim ubojnim sredstvima,
- izradu projekata i liste prioriteta za deminiranje područja Općine,
- izradu Strategije deminiranja područja Općine,
- izradu planova deminiranja i uklanjanja neeksplozivnih ubojnih sredstava,
- uređenje i oporavak područja ranije kontaminiranih minama.

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za civilnu zaštitu,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove, a po potrebi i druge službe Općine.

2.2.12. Strateški pravac – Podrška programima koje razvija Srednjobosanski kanton od općeg su interesa za Program razvoja zaštite i spašavanja Općine Busovača

2.2.12.1. Presjek trenutnog stanja

U skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima Srednjobosanski kanton, prema finansijskim i drugim mogućnostima, planira i povodi razvoj područja zdravstvene zaštite stanovništva, zdravstvene zaštite životinja bilja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla, programa RHB zaštite i programa osiguranja robnih rezervi.

Stanje u ovim oblastima ne omogućuje potpunu zaštitu ljudi, životinja i materijalnih dobara ugroženih pojavom bolesti i zaraznih bolesti, RHB zračenja, niti zadovoljava potrebe rezervi hrane, lijekova i drugih namirnica.

Problemi su naročito izraženi kod pojave zaraznih bolesti životinja, naročito onih koji se sa životinja prenose na ljude. Kapaciteti sa kojima raspolaže Srednjobosanski kanton, a time i Općina Busovača, za rano otkrivanje, dijagnosticiranje, liječenje ili iskorjenjivanje ovih bolesti ne zadovoljavaju potrebe Kantona i Općine, te ih je iz tog razloga potrebno razvijati združenim snagama i sredstvima.

2.2.12.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

a) Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije u smislu normativno-pravnog uređenja ovih oblasti planiraju se i provode u skladu sa ustavnim nadležnostima organa vlasti, a definirane su na osnovu:

- Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 46/10 i 75/13),
- Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Srednjobosanskog kantona ("Službene novine SBK/KSB", broj: 13/00, 13/02 i 13/03),
- Zakonom o veterinarstvu ("Službene novine FBiH", broj 46/00),
- Zakonom o federalnim robnim rezervama ("Službene novine FBiH", broj 46/99) i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

b) Pripravnost i spremnost

Ograničeni materijalno-finansijski, prostorni i infrastrukturni kapaciteti Srednjobosanskog kantona i Općine Busovača neophodni za provođenje preventivnih i operativnih mjera zdravstvene zaštite stanovništva, zdravstvene zaštite životinja, bilja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla, te provođenje programa RHB zaštite, ukazuju na potrebu da se ti nedostaci kompenziraju boljom organizacijom poslova i kvalitetnijom i ekonomičnijom upotrebom stručnog kadra, sredstava i opreme koji trenutno stoje na raspolaganju, i to:

- insistiranjem na uspostavljanju racionalne organizacije službi zaduženih za redovnu i vanrednu zaštitu zdravlja ljudi na području Srednjobosanskog kantona i uticajem na racionalizaciju te organizacije na području općine Busovača,

- uspostavljanjem evidencija životinja, provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite životinja, otkrivanje, liječenje ili iskorjenjivanje zaraznih bolesti i dr.,
- formiranjem, popunjavanjem, obučavanjem i uvježbavanjem snaga za provođenje mjera iz nadležnosti Općine i Srednjobosanskog kantona,
- striktnom primjenom zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti zaštite života i zdravlja ljudi i životinja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla.

c) Odgovor – oporavak

Mjere odgovora na postojeću opasnost od ugrožavanja zdravlja i života ljudi i životinja i namirnica biljnog i životinjskog porijekla već su uslijedile kroz Program suzbijanja, liječenja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti i druge programe i strategije. Tiču se preventivne i operativne zaštite života i zdravlja ljudi i životinja na nivou Federacije BiH i Srednjobosanskog kantona, ali ih je neophodno ubrzati i ojačati, adekvatnim mjerama odgovora na te opasnosti:

- sistemskim prikupljanjem i obradom podataka o oboljenjima građana i pojavama koje bi mogle uzrokovati obolijevanje većeg broja istih,
- sistemskim prikupljanjem i obradom podataka o oboljenjima životinja i pojavama koje bi mogle uzrokovati obolijevanje većeg broja istih,
- adekvatnim liječenjem svih oboljelih ljudi i životinja,
- pravovremenim neškodljivim uklanjanjem životinja čije liječenje ili zadržavanje nije preporučeno stručnim nalazima i mišljenjima.

Oporavak oboljelih ljudi, u smislu dugoročnog oporavka i povećanja stupnja sposobnosti stanovništva od posljedica nastalih ratom i drugim nesrećama, planirati sistemskim mjerama šire društvene zajednice u oblastima zdravstvene zaštite, ali i u jednako bitnim oblastima proizvodnje i prometa hrane, zaštite okoline, omogućavanja redovnih i besplatnih periodičnih kontrola i dr.

d) Akcijski plan

Nosioci ovog akcionog plana su:

- Općinsko vijeće i načelnik Općine,
- Služba za civilnu zaštitu,
- Služba za lokalni ekonomski razvoj, obnovu i raseljene osobe,
- Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove, a po potrebi i druge službe Općine.

III POGLAVLJE

3. POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

U ovom poglavlju daju se strateška opredjeljenja i obrađuju sva pitanja bitna za organizovanje i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja na području Općine, polazeći od trenutnog stanja organizovanosti zaštite i spašavanja, koje je s ciljem unaprijeđenja tog stanja prikazano je u slijedećim posebnim dokumentima:

1. Zaključci iz Procjene ugroženosti Općine Busovača,
2. Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti nivo razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća,
3. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se primjenjivati,
4. Ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite - snaga zaštite i spašavanja,
5. Osnovi za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje,
6. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje,
7. Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

3.1. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OPĆINE BUSOVAČA

Procjenom ugroženosti područja Općine Busovača utvrđene su moguće opasnosti od potresa, poplava uzrokovanih obilnim padavinama, suše i veći ljetni požari, olujni vjetrovi, epidemije, biljne i stočne bolesti.

RIZICI	REPREZENTATIVAN RIZIK (Da/Ne)
Prirodne nesreće	
Potresi	Da
Poplave	Da
Snježni nanosi	Da
Lavine	Ne
Nagomilavanje leda na većim vodotocima	Ne
Klizanje i odronjavanje tla	Da
Suša	Da
Oluje i olujni vjetrovi	Da
Tuča (grad i led)	Da
Mraz i niske temperature	Da
Epidemije i epizootije zaraznih bolesti	Da
Kalamiteti biljnih bolesti i štetočina	Ne
Masovni huliganski ispadi i terorizam	Ne

Tehničko tehnološke nesreće	
Veliki požari	Da
Rušenje ili prelijevanje brana na akumulacijama	Ne
Ekspanzije i eksplozije opasnih materija	Ne
Radioaktivno, hemijsko i biološko zagađivanje zraka, vode, zemljišta i namirnica biljnog i životinjskog porijekla	Da
Rudarske nesreće	Ne
Slijeganje tla zbog eksploatacije ruda	Ne
Ostale nesreće uzrokovane čovjekovim aktivnostima	
Velike nesreće u drumskom i zračnom prometu i transportu	Ne
Nesreće prilikom transporta eksplozivnih i lako zapaljivih materija	Ne
Nesreće od mina i zaostalih neeksplodiranih ubojnih sredstava	Da
Nuklearne i druge nesreće	Ne
Sukobi i rat	Ne

Opći zaključci su:

- a) Općina Busovača može biti ugrožena djelovanjem svih vrsta prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća, s tim da je moguća veća ugroženost od: poplava, snježnih nanosa, epidemija i epizootija, klizanja i odronjavanja tla, požara, zagađenjem zemljišta i zraka te nesrećama u drumskom saobraćaju i eksplozijama, velikim snježnim nanosima, gradom, ledom i drugim nesrećama. Naše su mogućnosti veoma niske i male kada je u pitanju otpor na njihova djelovanja, što nam ne smije biti prepreka u tom pogledu i za naša dalja nastojanja.
- b) Već postoji vrlo ozbiljna ugroženost od mina i neeksplodiranih ubojnih sredstava, koja se neće moći otkloniti u kratkom vremenskom periodu, ali se posljedice moraju izbjeći ili ublažiti, jer je broj lica stradalih od mina je općenito veoma veliki.
- c) Sistemsko rješenje neškodljivog deponovanja komunalnog, klaoničkog, farmaceutskog, građevinskog i drugog otpada još ne postoji.
- d) Popunjenost, opremljenost, obučenost i uvježbanost štabova, službi i povjerenika civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja, na određenim nivoima organizovanja, je nedovoljna, iako je više puta tražena pomoć sa viših razina vlasti.
- e) Uposlenici Općine nisu dovoljno upućeni i educirani za provođenje obaveza iz dijela nadležnosti općinskih službi uprave u sklopu provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja.

- f) Proces kadrovskog i materijalnog popunjavanja štabova, službi i povjerenika civilne zaštite mora se ubrzati, ali se paralelno mora osigurati funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja. Naše mogućnosti u tom pogledu nisu dovoljna, ali se nastoji ići u tom pravcu.
- g) Finansiranje mjera zaštite i spašavanja mora biti prioritet Općine i u obimu znatno većem nego do sada, i to: osiguranjem posebnih sredstava iz budžeta, prikupljanjem sredstava po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima iz budžeta Kantona i Federacije, sredstvima donacija i na drugi način. Finansije po ovom osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, kao i sredstva iz budžeta općine i drugih instanci, su nedovoljna, ali se iz godine u godinu primijeti veoma mali pomak koji nije dovoljan i da treba ići u tom smjeru sa njihovim povećanjem.

3.2. STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI NIVO RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

Na osnovu procjene rizika i opasnosti kao i dosadašnjih iskustava, u skladu sa Procjenom ugroženosti teritorije Općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća planirano je organizovanje slijedećih snaga:

- Općinski štab civilne zaštite,
- Operativni centar civilne zaštite,
- Mjesni štabovi civilne zaštite,
- Službe zaštite i spašavanja,
- Povjerenici civilne zaštite.

Struktura snaga za zaštitu i spašavanje i njihova trenutna popunjenost (lična formacija) iskazana je u slijedećim obrascima:

3.2.1. Pregled popune štabova civilne zaštite (obrazac CZ 1)

R/ br.	KO JE I KADA DONIO ODLUKU O FORMIRANJ U ŠTABU?	NAZIV ŠTABA		POPUNJENOST			STRUČNA SPREMA			
		OŠ CZ	ŠCZ MZ	Po form aciji	Popu njeno	Nije popu njeno	VSS	VŠS	SSS	NSS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Načelnik Općine									
	01-40-1-2209/21 od 31.05.2021.g.	Busovača	0	11	11	0	8	0	3	0
UKUPNO				11	11	0	8	0	3	0

3.2.2. Pregled popune povjerenika civilne zaštite (obrazac CZ1a)

Redni broj	UKUPAN BROJ POVJERENIKA CZ U MZI PRAVNOM LICU	POL		STAROSNA STRUKTURA				STRUČNA SPREMA			
		M	Ž	Do 35	35-45	45-60	Preko 60	VSS	VŠS	SSS	NSS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	22	22	0	0	2	11	9	1	0	21	0
2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SVEGA:	22	22	0	0	2	11	9	1	0	21	0

Utvrđene lične formacije gore navedenih struktura civilne zaštite, opredjeljuju i njihovu najprihvatljiviju materijalnu formaciju, tako da je stanje sredstava i opreme iskazano prema slijedećem:

3.2.3. Materijalna formacija Općinskog štaba civilne zaštite

OPREMA I MATERIJALNO-TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća	kpl	12	0	12
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	12	0	12
Pribor za jelo	kpl	12	0	12
Džepna lampa sa uloškom	kom	12	0	12
Torbica sa priborom za pisanje i crtanje	kpl	12	0	12
Komandni dozimetar	kom	1	0	1
Punjač komandnog dozimetra	kom	1	0	1
Čitač ličnog dozimetra	kom	1	0	1
Radio uređaj UKV (bazna stanica)	kom	1	0	1
Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	8	0	8
Ručna busola	kom	2	0	2
Kurvimetar	kom	2	0	2
Dvogled	kom	2	0	2
Radio prijemnik – tranzistor	kom	1	1	0
Televizor	kom	1	0	1
Sanduk za dokumenta	kom	1	0	1
Radiološki detektor	kom	1	0	1

Hemijski detektor	kom	1	0	1
Prenosni PC (laptop) sa pripadajućom opremom ili pisaća mašina mehanička	kom	2	0	2
Štampač	kom	2	2	0
Pribor za pisanje i crtanje i ostali kancelarijski materijal	kpl	1	1	0
Akumulatorska lampa - prenosna	kom	4	0	4
Fenjer	kom	4	0	4
Karta BiH razmjera 1:2000000	kom	1	0	1
Karte BiH (Federacije po općinama) 1:50000	kom	2	0	2
Šator komandni	kom	2	0	2
Prikolica teretna do 1 tone	kom	1	0	1
Oprema za rasvjetu	kpl	1	0	1
Plastični kanister za vodu (20 l)	kom	5	0	5
Vreća za spavanje	kom	12	0	12
Torba bolničara	kom	1	0	1
Agregat (3,5 - 5 KW)	kom	1	0	1
Putnički automobil	kom.	2	1	1
Vozilo – kombi 8-10 osoba	kom	1	0	1
Teretno vozilo do 2 tone	kom	1	0	1
Ručni kalkulator (digitron)	kom	3	3	0

3.2.4. Materijalna formacija povjerenika civilne zaštite

OPREMA I MATERIJALNO- TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Odjeća i obuća CZ	kpl	40	0	40
Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	40	0	40
Pribor za jelo	kpl	40	0	40
Motocikl – bicikl	kom	40	0	40
Megafon	kom	40	0	40
Torba bolničara	kpl	40	0	40
Podsjetnik za povjerenika	kom	40	0	40
Oprema za komandira	kpl	40	0	40
Akumulatorska lampa	kom	1	0	1

3.2.5. Materijalna formacija Operativnog centra civilne zaštite

OPREMA I MATERIJALNO- TEHNIČKA SREDSTVA	MJERNA JEDINICA	PO FORMACIJI	IMA	NEDOSTAJE
1	2	3	4	5
Prostorija, po pravilu, najmanje 30 m, namjenski urađena kao dvije radne prostorije	komada	1	1	0
Telefonska linija	komada	1	1	0
Radio – uređaj KV	komada	1	0	1
Radio – uređaj UKV	komada	1	0	1
Radio stanica (ručne i mobilne za auto)	komada	7	0	7
Personalni kompjuter	komada	1	1	0
Štampač	komada	1	1	0
Skener	komada	1	1	0
Kopir aparat	komada	1	1	0
Telefonski aparat	komada	2	1	1
Fax aparat	komada	1	1	0
Operativno – komunikacijski pult za smještaj komunikacijskih materijalno (priručni) tehničkih sredstava	komada	1	0	1
Radni sto i odgovarajući broj stolica	komplet	1	1	0
TV prijemnik	komada	1	0	1
Radio prijemnik	komada	1	1	0
Uređaj za neprekidno napajanje	komada	1	0	1
Topografska karta (četverbojna) BiH Razmjera 1:200000 sa entitetskim, kantonalnim i općinskim linijama administrativno-teritorijalnih područja	komada	1	0	1
Topografska karta (četverbojna) područja kantona razmjera 1:50000 po sekcijama sa administrativno-teritorijalnim linijama općine i grada	komada	1	0	1
Topografska karta (četverbojna) općine razmjera 1:25000 po sekcijama s administrativno-teritorijalnim linijama po MZ	komada	1	0	1
Agregat odgovarajuće snage	komada	1	0	1

Akumulatorska baterija za alternativno napajanje uređaja električnom energijom	komada	2	0	2
Uređaj za aktiviranje sirena za davanje zvučnih signala predviđenih za uzbunjivanje stanovništva u slučaju opasnosti od prirodne i druge nesreće	komada	2	0	2
GPS uređaj za očitavanje geografskih koordinata uz pomoć satelitskog sistema po WGS-84	komada	1	1	0
Ručna prenosna sirena za alternativni način davanja zvučnih signala	komada	1	0	1

Materijalno-tehnička sredstva sa kojima je ranije raspolagala civilna zaštita su otuđena uslijed ratnih dejstava ili istrošena i tehnički prevaziđena i trenutno nedostaje većina tih sredstava, tako da bi u narednom periodu bilo potrebno pažnju posvetiti njihovoj nabavci.

Sve strukture civilne zaštite potrebno je obučiti i uvježbati za rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, na način kako je definisano u tački 3.5. ovog Poglavlja.

3.3.PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE ĆE SE PRIMJENJIVATI

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja utvrđuje se kao centralna najvažnija, težišna aktivnost nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja, državnih organa, pravnih i fizičkih lica u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

Procjenom ugroženosti navedene su prirodne i druge nesreće koje se mogu desiti na područje općine Busovača. U skladu sa tim i mogućnostima, provodit će se sljedeće preventivne mjere:

Zemljotres

Uzimajući u obzir konkretne seizmičke uvjete područja, lokacije na kojima se grade objekti, i primjenom osnovnih principa potresnog inženjerstva u projektiranju, u velikoj se mjeri može direktno uticati na smanjenje posljedica od potresa. Da bi se posljedice po ljude i materijalna dobra od pojave potresa umanjile, potrebno je poduzimati određene preventivne mjere koje se provode kroz prostorne i urbanističke planove općine Busovača.

Preventivne mjere			
Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi

1.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Izvršiti seizmičku mikrorejonizaciju	Stalni zadatak
2.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Prilikom izgradnje objekata poštivati propise o tehničkim i drugim normativima za izgradnju navedenih objekata i primjena urbanističkih mjera zaštite kod projektovanja i planiranja naselja	Stalni zadatak
3.	Štab civilne zaštite	Obučavanje i osposobljavanje građana i struktura civilne zaštite za poduzimanje mjera samozaštite i uzajamne zaštite u slučaju zemljotresa	Stalni zadatak
4.	Štab civilne zaštite	Izrada planova za smještaj, evakuaciju i zbrinjavanje iz ugroženog područja	Do kraja 2025. godine
5.	Dom zdravlja Busovača	Izrada planova za medicinsko zbrinjavanje	Do kraja 2025.god
6.	Trgovačke firme Crveni križ Druge humanitarne organizacije	Osiguranje robnih rezervi /hrane, odjeće, obuće i dr. potrepština/	Stalni zadatak

Zaštita od poplava

Uslijed velikih padavina i nemogućnosti kišnih kanala da prime oborinske vode često dolazi do plavljenja putnih komunikacija, podruma i dr. pratećih objekata i poljoprivrednog zemljišta. Poseban problem predstavljaju dijelovi naselja naše općine gdje odvodni kanali nisu još uvijek izrađeni.

Preventivne mjere			
Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Služba civilne zaštite Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Locirati kritične tačke i mjesta plavljenja i utvrditi mjere za otklanjanje nedostataka	Kraj 2025. godine
2.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove i JKP, nadležna ministarstva za vodoprivredu	Čišćenje i regulacija korita i nasipa, sanacija i izgradnja kanalizacione mreže i kanala za prihvrat površinskih i podzemnih voda	Stalni zadatak
3.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Zabrana izgradnje objekata na lokacijama uz vodotoke, zabrana odlaganja raznog otpadnog materijala uz i u korita	Stalni zadatak

4.	Štab civilne zaštite	Izrada planova za smještaj, evakuaciju i zbrinjavanje iz ugroženog područja	Do kraja 2025. godine
5.	Dom zdravlja Busovača	Izrada planova za medicinsko zbrinjavanje	Do kraja 2025. godine
6.	Nadležne općinske službe za upravu Crveni križ Druge humanitarne organizacije	Osiguranje hrane, odjeće, obuće i dr. potrebstina	Stalni zadatak

Zaštita od odronjavanja i klizanja zemljišta

Okolnosti koje pogoduju nastanku klizišta su: geografski položaj, klima (kontinentalna i planinska), prostorno uređenje (komunikacije, stambena gradnja i urbaniziranost) itd.

Odroni se najčešće javljaju na dijelovima prosječenih puteva gdje je zemljište potkopano i strmim padinama. Na području općine Busovača, većih problema oko odrona nema.

Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Služba civilne zaštite Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Utvrđiti lokacije klizišta	Kraj 2025. godine
2.	Služba za geodetske i imovinsko-pravne poslove Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Izrada katastra klizišta i inženjersko-geološke karte na kojoj su registrovana područja sa nestabilnom strukturom tla	Stalni zadatak
3.	Služba civilne zaštite, Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Uraditi plan sanacije klizišta i utvrditi prioritete za sanaciju	Stalni zadatak
4.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Zabrana izgradnje objekata na lokacijama evidentiranim kao plavne zone i na nestabilnim terenima i zabrana nekontrolisane sječe šuma	Stalni zadatak
5.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove u suradnji sa Službom za CZ	Izvršiti sanaciju klizišta	Stalni zadatak
6.	Štab civilne zaštite	Izrada planova za smještaj, evakuaciju i zbrinjavanje iz ugroženog područja	Do kraja 2025. godine

Zaštita od snježnih padavina i visokih nanosa

Uslijed većih snježnih padavina na području općine Busovača može doći do otežanog ili potpunog prekida saobraćaja svih vrsta, što prouzrokuje otežano snabdijevanje osnovnim životnim namirnicama, otežane proizvodnje, i drugih oblika života i rada.

Pojava ledene kiše ili poledice može imati iste posljedice kao i snježne padavine uz mogućnost težih i lakših saobraćajnih udesa ili povreda građana posebno na padinskim dijelovima mjesnih zajednica.

Preventivne mjere			
Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Izrada planova i programa za zimsko održavanje puteva saobraćajnica	Do kraja tekuće godine
2.	Upravitelji zgrada i vlasnici objekata	Izrada plana aktivnosti za skidanje snijega i ledenica sa krovova i čišćenje ispred ulaza	Do kraja tekuće godine
3.	Nadležne službe i komunalna preduzeća	Opremanje i nabavka neophodne mehanizacije za čišćenje snijega i osiguravanje dovoljne količine posipnog materijala	Stalni zadatak

Zaštita od olujnog vjetrova, grada i suše

Procjenjuje se da periodični udari vjetrova, a s obzirom na konfiguraciju terena općine, mogu dostići intenzitet žestoke oluje (24,5 – 28,4 m/sek). Iako se ova pojava rijetko javlja u unutrašnjosti kopna, moguća su oštećenja krovnih konstrukcija i rušenje stabala, kidanje elektroinstalacija, PTT instalacija. Obim ovih šteta ne bi zahtijevao posebno angažovanje većih snaga zaštite.

Pojava grada je u prosjeku jednom godišnje, najviše u periodu april – septembar, a najčešće u julu. Po krupnoći frakcije, ledena zrna su najviše veličine lješnika, u vrlo rijetkim prilikama mogu biti i veća, i na ugroženom prostoru zbog gustoće padanja prouzrokuje ozbiljnije štete na poljoprivrednim i šumskim kulturama (lomi grančice, kida lišće i plodove). U izuzetnim prilikama mogu nanijeti štete na krovovima, automobilima, prozorskim staklima itd.

Intenzivnija suša na području općine Busovača prisutnija je u posljednjih pet godina, i uticala je na stvaranje pogodnih uslova za razvoj sekundarnih štetnika, prvenstveno potkornjaka, naročito na četinarskim vrstama drveća. Ali istovremeno, ova ocjena važi i za oblast poljoprivrede, gdje su registrovani manji prinosi u ratarstvu i voćarstvu.

Posljedice suše najnepovoljnije bi se odrazile na snabdijevanje vodom za piće padinskih dijelova općine, kao i područja koja se snabdijevaju vodom za piće iz lokalnih izvorišta i objekata.

Preventivne mjere

Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Nadležna općinska služba za privredu i Poljoprivredni institut	Izrada planova za izgradnju sistema za protugradnu odbranu i drugih mjera na zaštiti poljoprivrednih proizvoda	Stalni zadatak
2.	Nadležna općinska služba za privredu i Poljoprivredni institut	Izrada planova za uvođenje sistema za navodnjavanje poljoprivrednih kultura i edukacija poljoprivrednih proizvođača u cilju osposobljavanja za samozaštitu u slučaju pojave suša	Stalni zadatak
3.	Nadležna služba za komunalne poslove i komunalna preduzeća	Izrada planova za snabdijevanje vodom za piće ugroženog stanovništva	Stalni zadatak

Zaštita od epidemije, epizootija i drugih zaraznih bolesti

Pojava nekih zaraznih bolesti u epidemijskom obliku mogu se javiti na području općine Busovača. S tim u vezi trebaju se poduzeti mjere zaštite koje će biti usmjerene u pravcu uništavanja, otklanjanja ili onemogućavanja izvora zaraze, prekidanje puteva prenošenja zaraze i povećanja otpornosti organizma stanovništva.

Od vodećih zaraznih bolesti posljednjih godina najčešće se javljaju: enterocolitis, varicellae, salmonellosis, angina streptoc. i dr.

U cilju provođenja preventivnih mjera neophodno je da se uključe svi nadležni subjekti u cilju sprečavanja epidemija.

Od zaraznih bolesti koje bi mogle da ugroze stočni fond su: bruceloza, tuberkuloza, leptospiroza, bedrenica i šuštač, bjesnilo životinja, ehinokokoza, klasična svinjska kuga, salmoneloze, Q-groznica, zarazne bolesti pčela, itd.

Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Nadležna općinska služba za komunalne poslove i komunalna preduzeća	Osiguravanje higijenski ispravne vode i sanitarna zaštita izvorišta i objekata za snabdijevanje vodom	Stalni zadatak
2.	Nadležne zdravstvene ustanove	Izrada planova za provođenje mjera u cilju sprečavanja epidemija	Stalni zadatak
3.	Nadležna općinska služba za privredu i veterinarska služba	Izrada planova za provođenje mjera u cilju sprečavanja epizootija	Stalni zadatak
4.	Nadležna općinska služba za komunalne poslove i komunalna preduzeća	Odvođenje otpadnih voda po tehnički propisanim normativima	Stalni zadatak
5.	Nadležne zdravstvene ustanove i inspeksijske službe	Kontrola ispravnosti vode za piće i prehrambenih namirnica	Stalni zadatak

Zaštita od biljnih zaraznih bolesti

Sve vrste poljoprivrednih kultura izložene su napadima raznih biljnih bolesti i štetočina koje u velikoj mjeri mogu da smanje prinos i kvalitet plodova i skrate vijek trajanja. Najčešće bolesti su: plamenjača, rđa, štitasta vaša, smolovac, pepelnica, žižak, lisne vaši, žitne bube i dr.

Što se tiče biljnih bolesti i štetočina u poljoprivrednoj proizvodnji, one predstavljaju uobičajeni oblik djelovanja na području općine i protiv njih će se primjenjivati sredstva i preparati za sprečavanje bolesti. U slučaju većeg intenziteta i uz konsultacije stručnih institucija iz oblasti poljoprivrede, a prema mogućnostima, poduzimat će se stručne mjere na otklanjanju biljnih bolesti i štetočina.

Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Nadležna općinska služba za privredu u saradnji sa poljoprivrednim organizacijama	Izrada plana za poduzimanje preventivnih mjera i provođenja mjera zaštite od pojave biljnih bolesti	Stalni zadatak

Zaštita od požara, eksplozija i drugih havarija

Na području općine Busovača posebnu pažnju, što se tiče ugroženosti od požara, eksplozija i drugih havarija treba obratiti na privredne subjekte koji u procesu rada i pometu i transportu istih koriste lakozapaljive materije /lakove, ljepljiva, papir, drvo, benzinske pumpe, gasne stanice i dr. objekti/, ispravnost električnih, gasnih, kotlovodnih, toplovodnih, dimovodnih i drugih instalacija i uređaja, te stalno održavanje i kontrola sistema dojava i gašenja požara, vanjske i unutrašnje hidrantske mreže, požarnih stepenica, pomoćnih izlaza na prilazne požarne puteve, kao i na održavanje protupožarnih sredstava.

Obzirom na konfiguraciju terena područja općine Busovača, grupisanje lokacija stambenih naselja, preduzeća i ustanova, kao i materijala od kojih su ovi objekti izgrađeni, procjenjuje se da je uži centar općine ugroženiji nego njegovi periferni dijelovi, mada se ne smije zaboraviti ni šumski dio terena. Ovdje treba imati u vidu uzročnike nastanka požara kao i prenošenje i širenje istih sa objekta na objekat. U vezi sa ovom konstatacijom od većih požara najugroženija su područja obrasla niskim rastinjem i u kojima dominiraju šume., dok se u ostalim područjima mogu pojaviti pojedinačni požari sa malom vjerovatnoćom njihovog proširenja.

Preventivne mjere			
Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Sva pravna lica i privredna društva	Izrada planova zaštite od požara u skladu sa zakonom	Kraj 2025. godine
2.	Vlasnici privrednih društava i druga pravna lica	Opremanje i osposobljavanje službi zaštite i spašavanja osnovanih u privrednim društvima	Stalni zadatak
3.	Vlasnici objekata	Redovno servisiranje protivpožarnih aparata i sredstava za početno gašenje požara	Stalni zadatak

4.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Redovna kontrola od strane nadležnih organa na provođenju preventivnih mjera zaštite od požara u preduzećima i drugim ustanovama,	Stalni zadatak
5.	Općina Busovača	Materijalna i finansijska pomoć vatrogasnom društvu i profesionalnoj vatrogasnoj jedinici	Stalni zadatak
6.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Poštivanje građevinsko-urbanističkih normi prilikom planiranja i izgradnje objekata	Stalni zadatak

Zaštita od radijacijsko-hemijsko-biološke kontaminacije

Uzroci ekspanzije gasova i nekontrolisanog izlivanja otrovnih i eksplozivnih materija koje se u toku proizvodnog procesa koriste mogu biti izazvane požarima, saobraćajnim udesima, zemljotresima i dr. prirodnim nesrećama. Poseban uzrok može biti tzv. ljudski faktor gdje do havarije može doći uslijed neznanja ili nemarnog odnosa u samom procesu proizvodnje. Potencijalna opasnost na šire područje, zrak, tlo i vodotoke može dovesti do ugrožavanja zdravlja ljudi, životinja i vegetacije.

Do zagađivanja vode, vazduha, zemljišta raznim vrstama opasnih i štetnih materija (gasovitog, tečnog i čvrstog stanja) može doći kao posljedica: emisije zagađenja iz: saobraćajnih motornih vozila, kotlana koje rade na čvrsta, tečna i gasovita goriva i pojedinačnih ložišta u domaćinstvima koja koriste peći na čvrsta goriva, odlaganje raznih vrsta otpada na nelegalnim deponijama. Do kontaminacije namirnica biljnog i životinjskog porijekla može doći kao posljedica djelovanja raznih štetnih materija fizičko-hemijskog i mikrobiološkog porijekla. Ugroženost od bioloških agenasa ogleda se u prisustvu i toksičnom djelovanju mikroba (bakterije, virusi) i toksina-otrovnih produkata djelovanja bakterija.

Biološki agensi izazivaju oboljenja kod ljudi, životinja i biljki. Većina bioloških agenasa je zarazna i prenosi se sa oboljelog čovjeka na zdravog. Postoje biološki agensi koji izazivaju oboljenje samo kod ljudi koji su ih direktno unijeli u organizam preko hrane ili vode. Biološka kontaminacija hrane i vode, u mirnodopskim uslovima, uglavnom je posljedica antisanitarne manipulacije hranom, počevši od sirovina, preko transporta, prerade i prometa, pa do konzumacije hrane.

Preventivne mjere			
Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Uklanjanje divljih deponija	Kraj 2025. godine
2.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Poštivanje ekoloških normi kod izdavanja saglasnosti za rad industrijskih i dr.privrednih subjekata, benzinskih pumpi, hemijskih čistionica i dr	Stalni zadatak

3.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove	Inspekcijski nadzor i kontrola kvaliteta namirnica biljnog i životinjskog porijekla	Stalni zadatak
4.	Služba za prostorno uređenje, urbanizam i stambene poslove Zavod za javno zdravstvo Nadležne komunalne službe “Vodovoda”	Redovni nadzor za kontrolu higijenske ispravnosti kvaliteta vode, vazduha, zemljišta	Stalni zadatak

Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava /NUS-a/ i minskoeksplozivnih sredstava /MES-a/

Preventivne mjere			
Rb	Izvršilac	Zadatak	Rokovi
1.	Služba civilne zaštite Vladine i nevladine organizacije Obrazovne ustanove	Upozoravanje stanovništva na opasnost od zaostalih MES i NUS, edukacija školske djece i omladine o opasnostima od ovih sredstava	Stalni zadatak
2.	Centar za uklanjanje mina /MAC/	Obilježavanje rizičnih površina	Stalni zadatak
3.	Služba civilne zaštite	Izrada plana deminiranja i osiguravanje finansijskih sredstava	Stalni zadatak

3.4. CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA, SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE – SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Polazeći od procjene ugroženosti teritorije općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća, te cijeneći potrebe i mogućnosti općine, kao šire društvene zajednice, u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara definišu se:

3.4.1. CILJEVI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Dosadašnja teoretska i praktična iskustva o prirodnim i drugim nesrećama koje su ugrožavale ili mogu ugroziti ljude i materijalna dobra na teritoriji naše općine, u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja, opredjeljuju ciljeve Općine Busovača:

- kroz izvršavanje redovnih i planskih poslova nadležnih državnih organa, preduzeća, ustanova, građana i zajednice u cjelini osigura striktno poštivanje normativa i standarda iz svih oblasti društvenog i privatnog života, u smislu preventivnog djelovanja radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,

- blagovremenim uočavanjem, po potrebi istraživanjem i djelovanjem nadležnih organa i službi kako bi se otklonile sve potencijalne opasnosti koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra ili svojim djelovanjem mogu pospješiti i pojačati negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,
- osloncem na postojeće snage u Općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja Općine dogradi postojeći sistem zaštite i spašavanja tako da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva,
- osigurati proceduralno i zakonski ispravno prikupljanje i korištenje sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i da se ta sredstva, po mogućnosti, ojačaju donatorskim sredstvima i sredstvima projekata posebno značajnih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

3.4.2. ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća direktno ovisi od mogućnosti i kvalitetnog provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, jer se time stvaraju preduslovi za praćenje i analiziranje pojava koje mogu nagovijestiti nastanak prirodne i druge nesreće, preduzimanje mjera radi ublažavanja posljedica nastanka nesreća, sprečavanje pojave popratnih pojava oblika tih nesreća i blagovremeno sklanjanje ljudi i materijalnih dobara ispred istih.

3.4.2.1. Zadaci

1. obučiti, uvježbati i usmjeriti redovne službe Općine, preduzeća i ustanove da u sklopu svojih redovnih poslova planiraju i provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, naročito u području preventivnog djelovanja i djelovanja koje za cilj ima ublažavanje posljedica nastanka prirodnih nesreća i njihovih popratnih pojava oblika,
2. završiti proces formiranja i reorganizacije struktura civilne zaštite na način da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje, što će se postići:
 - obučavanjem i uvježbavanjem formiranog Općinskog štaba civilne zaštite i konkretizacijom zaduženja članovima Štaba u vezi sa provođenjem mjera zaštite i spašavanja,
 - konstituisanjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem struktura civilne zaštite za djelovanje u redovnim i vanrednim prilikama, samostalno ili u koordinaciji sa mjesnim zajednicama,
 - formiranjem službi zaštite i spašavanja na nivou općine, te osloncem na službe zaštite i spašavanja Srednjobosanskog kantona za oblasti za koje Općina Busovača nije predvidjela formiranje službi,
 - obučavanjem povjerenika civilne zaštite i njihovim prilagođavanjem da rade u sklopu jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja, naročito u dijelu koji se odnosi na prikupljanje, obradu i prosljeđivanje informacija o prirodnim i drugim nesrećama preko operativnog centra civilne zaštite,
 - ojačavanjem kapaciteta i resursa operativnog centra civilne zaštite do faze u kojoj može samostalno i u svim vremenskim i drugim uslovima ispuniti postavljene zadatke i obaveze u pogledu preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,

- uspostavljanjem procedura o načinu evidentiranja i procjenjivanja šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i načinu saopštavanja rezultata tih šteta,
 - uspostavljanjem Liste stručnih lica za angažovanje radi procjenjivanja šteta, obučavanjem i uvježbavanjem tih lica do faze u kojoj mogu samostalno i u svim vremenskim i drugim uslovima ispuniti postavljene zadatke i obaveze u vezi sa evidentiranjem, dokumentovanjem procjenom šteta,
 - obučiti i uvježbati izabrane predstavnike mjesnih zajednica za izvršavanje poslova i zadataka u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u dijelu njihove nadležnosti i postavljenih im zadataka,
 - definisati potrebe i obaveze za formiranje štabova civilne zaštite u preduzećima ili potrebe za imenovanjem povjerenika civilne zaštite, nakon čega zatražiti uspostavljanje takvog sistema organizacije struktura civilne zaštite,
 - obučiti, uvježbati i usmjeriti nevladine organizacije za izvršavanje poslova i zadataka iz djelokruga rada tih organizacija i u dijelu postavljenih im zadataka,
3. sistemskim mjerama nadležnih državnih organa i investitora koji pokreću gradnju riješiti pitanja izgradnje i održavanje kapaciteta za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
 4. razraditi način traženja pomoći od vojske, policije i drugih državnih organa u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće, način njihovog uvođenja u akcije koje preduzimaju strukture civilne zaštite radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,
 5. snage i sredstva namijenjene za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja držati u stanju koje garantuje efikasnu upotrebu u slučaju da zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća.

3.4.2.2. Način ostvarivanja zaštite i spašavanja

Preventivnu i operativnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća provoditi u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja i drugim propisima i standardima iz te oblasti:

- provođenjem mjera lične i uzajamne zaštite, svih građana, samostalno ili u sklopu organizovanih struktura civilne zaštite,
- procjenom mogućnosti nastanka određenih opasnosti, u sklopu redovnih poslova i zadataka i da u skladu sa tim planiraju provođenje mjera preventivne i operativne zaštite, općinske službe, preduzeća i ustanove, samostalno ili u suradnji sa drugim službama, preduzećima i ustanovama (u godišnjim planovima rada, projektima, akcijskim planovima i sl.),
- realizacijom projekata, posebnih planova, akcija i inicijativa, donošenjem i realizacijom planova zaštite i spašavanja Općine Busovača od prirodnih i drugih nesreća za procjenjene vrste opasnosti (požar, poplava i dr.),
- realizacijom planova mjesnih zajednica,
- blagovremenim ažuriranjem Procjene ugroženosti općine Busovača i planiranjem mjera zaštite i spašavanja u skladu sa opasnostima procenjenim tim ažuriranjem,
- donošenjem planova popune ličnih i materijalnih formacija civilne zaštite,
- donošenjem i realizacijom planova obučavanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite,
- pripremom adekvatnih planova mobilizacije struktura civilne zaštite i omogućavanjem maksimalne mobilnosti tih planova, te preduzimanjem i drugih planskih mjera koje za

cilj imaju povećanje mobilnosti struktura civilne zaštite i povećanje efikasnosti upotrebe snaga i sredstava.

3.4.3. SMJERNICE ZA ORGANIZOVANJE SNAGA I SREDSTAVA CZ

3.4.3.1. Opće smjernice

Opće smjernice za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite Općine Busovača sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br, 39/03, 22/06 i 43/10) i podzakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u Federaciji BiH,
2. Zakonu o mjerodavnostima kantonalnih organa Srednjobosanskog kantona u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Srednjobosanskog kantona", broj 2/06 i 02/12),
3. Statutu Općine Busovača-prečišćen tekst ("Službeni glasnik općine Busovača", broj: 8/13),
4. Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji službi za upravu Općine Busovača, broj: 01-30-2-3251/20 od 10.09.2020.godine,
5. Odluci Općinskog vijeća Busovača o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Busovača, ("Službeni glasnik općine Busovača", broj: 1/08),
6. Lične i materijalne formacije štabova, jedinica i službi civilne zaštite.

3.4.3.2. Posebne smjernice

- organizovanje službi zaštite i spašavanja u pravnim licima čija je djelatnost podudarna ili slična potrebama zaštite i spašavanja i koja imaju odgovarajuće resurse, ili se oslanjati na kantonalne i federalne službe,
- popuna struktura civilne zaštite, funkcionalna i eksteritorijalna koja je u stanju pravovremeno djelovati i odgovoriti na sva ugrožavanja, i da cjelovito i dugoročno zadovolji potrebe općine i njenih građana na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, sigurnost materijalnih dobara i zaštitu okoline,
- planiranje i provođenje popuna štabova, službi i povjerenika civilne zaštite materijalno-tehničkim sredstvima i opremom u skladu sa prioritetima, vodeći računa o finansijskim mogućnostima Općine,
- povjeriti rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom namjenjenom za zaštitu i spašavanje, isključivo stručnim ili obučanim pripadnicima civilne zaštite.

3.5. OSNOVI ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSABLJAVANJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Obučavanje u strukturama civilne zaštite je aktivnost kojom se pripadnici civilne zaštite, građani i druga lica obučavaju i stiču potrebna stručna znanja i vještine iz oblasti zaštite i spašavanja neophodna za uspješno i efikasno izvršavanje zadataka u oblasti zaštite i spašavanja. Obavezu obučavanja imaju:

1. građani (od 15 do 60 godina muškarci, žene od 15 do 55 godina, izuzev onih građana koji nisu sposobni pohađati obuku i osposobljavanje),
2. pripadnici struktura civilne zaštite (pripadnici štabova, jedinica i povjerenici CZ-e i službe zaštite i spašavanja), kao i
3. pripadnici pojedinih struktura CZ za podučavanje i osposobljavanje na specijalističkim kursovima (osobe koje se podučavaju za upravljanje i zapovjedanje u CZ i osposobljavanje za korištenje određenih specijalnih materijalno-tehničkih sredstava).

Obučavanje i osposobljavanje se vrši po nastavnim planovima i programima koje donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite. Nastavni planovi i programi sadrže konkretne teme obuke, način njihove provedbe, lica koja prisustvuju, mjesto i vrijeme provedbe, materijalno-tehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke, kao i druga pitanja potrebna za organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja u oblasti zaštite i spašavanja.

3.5.1. Analiza postojećeg stanja

Osnovna snaga struktura civilne zaštite pri izradi ovog Programa jeste da je formiran i strukturalno popunjen Općinski štab i imenovani povjerenici koji imaju iskustvo u zaštiti i spašavanju. Njihovo iskustvo, kod većine, stečeno je u proteklom ratnim dešavanjima.

Slabost navedenih struktura jeste da Štab i povjerenici nisu opremljeni materijalno-tehničkim sredstavima, što predstavlja veliku slabost ukoliko bi se desila prirodna ili druga nesreća većih razmjera. Osim toga, Štab i povjerenici do izrade ovog Programa nisu prošli obuku. Slaba komunikacija i nedovoljno kvalitetna razmjena informacija istih sa Općinskim operativnim centrom.

Mogućnosti za navedene strukture predstavlja organiziranje obuke sa kantonalnim i federalnim organima civilne zaštite, upućivanje određenog kadra na specijalističko obučavanje. Uspostavljanje bolje komunikacije između Štaba i povjerenika i uvezivanje istih sa Općinskim operativnim centrom.

Prijetnja po ove strukture predstavlja pad interesa za sudjelovanje u civilnoj zaštiti kao i nedovoljan poticaj i motivacija za uključivanje i angažovanje mlađe populacije u strukture zaštite i spašavanja. Recesija predstavlja prijetnju, kao i njen oporavak za planirani period Programa, obzirom da je u porastu pad zaposlenih radnika za koje se uplaćuje posebna naknada za zaštitu i spašavanje.

3.5.2. Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organizovanje, izvođenje i provjeravanje stepena obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalno-tehničko i finansijsko osiguravanje procesa izvođenja obuke i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja.

Osnovni cilj u programskom periodu je dostizanje takvog nivoa obučenosti i osposobljenosti svih struktura civilne zaštite u skladu sa utvrđenim stepenima ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća naznačenih u Procjeni, koji će omogućiti pravovremeno i efikasno djelovanje.

Da bi sistem civilne zaštite na području Općine Busovača bio efikasan i svrsishodan potrebno je štab, službu, povjerenike civilne zaštite i specijalnosti civilne zaštite opremiti i obučiti shodno procijenjenom riziku opasnosti od prirodnih i drugih nesreća. Aktivnosti obučavanja i osposobljavanja treba intenzivirati kada se donese Program zaštite i spašavanja za period 2021. – 2025., kao i Plan zaštite i spašavanja Općine Busovača za izvođenje dijela nastave iz oblasti zaštite i spašavanja za operativno-stručne organe civilne zaštite (štab i povjerenici preduzeća i MZ).

3.5.2.1. Programiranje i planiranje

Programiranje obuke i osposobljavanja vrši se u skladu sa članom 169. tačka 5. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Po donošenju ovog Programa kao i plana zaštite i spašavanja, strukture CZ, trebaju proći intenzivnu, sistemsku obuku u skladu sa Federalnim planom i programom u cilju adekvatnog reagovanja u slučaju nastanka prirodne ili druge nesreće. Program osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Općini Busovača obuhvata slijedeće strukture:

1. članove Općinskog štaba,
2. lica za rad u Općinskom operativnom centru,
3. osobe zaposlene u Općini Busovača,
4. rukovodioce organa, preduzeća i njihove uposlene,
5. pripadnike službi zaštite i spašavanja,
6. povjerenike civilne zaštite,
7. stanovništvo (građane).

Provjera uspješnosti provedene obuke vrši se metodom istraživanja, metodom testiranja, metodom ocjenjivanja individualno provedenih zadataka. Koji metod od naprijed navedenih će se primjenjivati zavisi od vrste obuke, njene svrhe kao i od raspoloživih finansijskih sredstava, a sve u cilju jasnog sagledavanja stanja koji se postigao obukom, odnosno da li se postigao cilj obuke i u kojoj mjeri.

Služba za civilnu zaštitu Općine Busovača ovisno od mogućnosti, a u skladu sa federalnim, kantonalnim planovima i programima, donosit će operativne planove izvođenja obuke i osposobljavanja po mjerama zaštite i spašavanja, uvažavajući elemente navedene u Programu razvoja, Strateškim pravcima sa akcijskim planovima i zaključcima iz Procjene ugroženosti. Služba za civilnu zaštitu po donošenju programa od strane Federalne uprave civilne zaštite za uvodno, osnovno i dopunsko osposobljavanje svih pripadnika u zaštiti i spašavanju, iste će implementirati i provoditi u skladu sa instrukcijama od strane Federalne i kantonalne uprave civilne zaštite.

Prilikom planiranja godišnjih budžeta, kao i plana utroška sredstava za posebne namjene, Služba za CZ u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Odluka) („Službene novine Federacije BiH“, br. 46/05 i 61/07) planirat će osnovna sredstva neophodna za izvođenje obuke, koja će biti u vlasništvu Službe i koja će se moći koristiti i u druge namjene.

3.5.2.2. Organizovanje i izvođenje, evaluacija i finansiranje struktura civilne zaštite

Organizovanje i obučavanje struktura civilne (mjesne zajednice, privredna društva i druge subjekte zaštite i spašavanja) organizuje Općina Busovača putem Službe za civilnu zaštitu, a provodit će je prema vlastitim operativnim planovima i programima uводno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje, koji će biti u skladu sa zajedničkim osnovama koje utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja vršit će se u Federalnom centru.

Programi obuke i osposobljavanja se izvode u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima koji su doneseni od strane nadležnih organa na nivou federacije, kantona, općine.

Centralna institucija za planiranje, organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Federaciji BiH je Federalni centar.

Na nivou općine obuka se može vršiti u salama Općine, škola, sportskim terenima i drugim pogodnim prostorima i objektima. Opremljenost materijalnim sredstvima za izvođenje obuke je na minimalnom nivou, a nastojat će se provedbom Programa razvoja osigurati potrebna sredstva za praktičnu obuku i druga idejna rješenja.

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje će biti:

1. uводno osposobljavanje,
2. osnovno osposobljavanje,
3. dopunsko (specijalističko za pojedine kadrove) osposobljavanje i
4. vježbe (samostalne, komandno-štabne pokazne i zajedničke i sl.).

Općine osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja, iz budžeta i u skladu s članom 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Privredna društva i drugi subjekti planiraju i osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja (jedinica i službi) čiji su osnivači, iz čega proizilazi da troškove izvođenja obuke i osposobljavanja za jedinice i službe koje su dužne formirati po Zakonu o zaštiti i spašavanju snose osnivači.

Općina Busovača namjenska sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara koja se prikupe u toku godišnjeg priliva, a u skladu sa Odlukom, može koristiti do 10% za obuku i vježbe.

3.5.2.3. Zaključci o obuci i osposobljavanju

Iz prethodnog izlaganja možemo zaključiti slijedeće:

- donošenjem nastavnih planova i programa obučavanja i osposobljavanja snaga civilne zaštite i drugih struktura zaštite i spašavanja od strane Federalne uprave za civilnu zaštitu, kao i Kantonalne uprave za civilnu zaštitu SBK, potrebno je donijeti operativne planove i programe obuke struktura civilne zaštite za period realizacije Programa razvoja;
- operativne planove i programe prilagoditi postojećoj strukturi civilne zaštite;
- u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća planirati sredstva na godišnjem nivou za stvaranje materijalno-tehničkih uslova za provedbu obuke;
- osnovni cilj obučavanja je dostizanje takvog nivoa obučenosti i osposobljenosti svih struktura civilne zaštite u skladu sa mogućnostima i utvrđenim stepenima ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća naznačenih u Procjeni.

3.6. SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Ključne opasnosti za područje Općine Busovača nastaju za vrijeme proljeća uslijed obilnih padavina i sezonskog topljenja snijega koje uzrokuju poplave, a koje su glavni uzročnik za nastanak velikih materijalnih šteta na infrastrukturi i drugim dobrima. Osim toga, Općina je podložna klizanju i odronjavanju tla, visokom snijegu i snježnim nanosima, tuči i ledu kao i povremenim potresima koji prouzrokuju velike štete na materijalnim i drugim dobrima. Postoji vrlo ozbiljna ugroženost od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava za koje je potreban duži vremenski period za njihovo uklanjanje. Procjenom ugroženosti su prepoznate moguće nesreće u odnosu na specifičnost okoliša u zahvatu klizišta, poplava i drugih nesreća. To obavezuje dodatno i konkretno procjenjivanje osjetljivosti i podložnosti na sve opasnosti i rizike tih kritičnih tačaka i objekata prema savremenim standardima o sigurnosti i preduzimanje konkretnih mjera poboljšavanja spremnosti i odgovora na nesreće.

Ova konstatacija stavlja veliki zadatak za Općinu da putem Službi za upravu prati dostignuća u oblastima za koje su zaduženi, da ih kroz zakonsku regulativu ugrade kao obavezu, a odnose se na zaštitu i spašavanje, kao i da u fazi preventivne zaštite preduzmu mjere i zadatke da bi se prirodne i druge nesreće spriječile ili ublažile posljedice.

Sadašnja situacija u Općini uslovljava manju mogućnosti i dinamiku za razvoj naučno-istraživačkog rada, obzirom da ne postoje visokoškolske ustanove kao i pravnih subjekata koji su od relevantne važnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Također, potrebno je spomenuti neke od subjekte u kojima se obavljaju djelatnosti od izrazitog značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća npr. subjekti iz oblasti zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, građevinarstva, vatrogastva, transporta i ekologije.

Na osnovu naprijed navedenog treba imati u vidu da sufinansiranje ili nabavka određenih materijalnih sredstava navedenim subjektima, naročito onim čija je redovna djelatnost vezana za zaštitu i spašavanje, kako bi se u budućnosti utjecalo na smanjenje posljedica od prirodnih i drugih nesreća (npr. bruceloze, Q groznice, ptičije gripe i sl.), po ljude i materijalna dobra.

3.6.1. Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja

Osnove za donošenje ovih smjernica sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju
2. Procjeni ugroženosti
3. Politici razvoja
4. Strategiji razvoja

Obaveza je svih državnih organa, pravnih lica i nevladinih organizacija i udruženja, da istraživanja za svoje potrebe prilagode tako da uvažavaju naučne nalaze koji upućuju na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od svih oblika ugrožavanja.

Općina Busovača za svoje potrebe otežano može provoditi istraživanja za povećanje stepena prevencije u zaštiti i spašavanju od pojedinih oblika ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara, stepena spremnosti struktura civilne zaštite na izazove i odgovor na prirodnu i drugu nesreću, kao i naznake osnovnih smjernica za postupke u provođenju mjera sanacije nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće.

3.6.2. Metodologija

Istraživanja za potrebe zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu sa zakonskim i drugih pravnim normama, kao i po općevažećoj naučnoj proceduri. Jedinствена metodologija podrazumijeva:

- Izradu idejne skice istraživanja;
- Projekt sa svim elementima za potrebe naučnog istraživanja;
- Ciljeve;
- Prostor, objekt i pojavu koja se istražuje;
- Hipoteze, varijabile i indikatore;
- Naučne metode i postupke;
- Kadrovske istraživačke potencijale i njihove reference;
- Vremensko određenje istraživanja;
- Prezentaciju i naučnu verifikaciju rezultata istraživanja i mogućnost njihovog provođenja.

U skladu sa zakonskim propisima i normama preuzimanja pravnih i naučnih obaveza Općina će sklapati ugovore sa institucijama koja se bave naučno-istraživačkim radom u skladu sa potrebama i materijalnim mogućnostima, kao i pribavljati pravo na korištenje već provedenih istraživanja.

3.6.3. Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti

Potrebno je u sistem zaštite i spašavanja Općine, ukoliko postoje obaveze, ugraditi dostignuta međunarodna naučna istraživanja, istraživačke projekte Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, kantona, Republike Srpske, kao i istraživanja koje su provele općine i druga pravna lica. Također, navedena istraživanja potrebno je primjenjivati u cilju dogradnje i unapređenja sistema zaštite i spašavanja Općine.

1. Istraživački projekti za zaštitu od poplava usmjereni na uređenje vodotoka i pritoka rijeka na općini, u saradnji sa nadležnim ministarstvima SBK i drugim institucijama;

2. Projekti usmjereni na istraživanje u oblasti seizmoloških i tektonskih kretanja na području općine koja mogu u velikoj mjeri zaštititi ljude i materijalna dobra;
3. Istraživanje usmjereno na sistemsko rješenje neškodljivog deponovanja komunalnog, klaoničkog, farmaceutskog, građevinskog i drugog otpada. Sagledati sa donošenjem urbanističkog i prostornog plana i iznalaženje najboljeg idejnog rješenja lokacije.
4. Općina u saradnji sa drugim službama uprave uz minimalna sredstva za period do 2025. godine provesti istraživanje u cilju sagledavanja stanja dosegnutosti sistema zaštite i spašavanja na različitim nivoima organizovanosti (popunjenost, opremljenost, obučenost štaba, službi i povjerenika civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja);
5. Istraživanje i procjena mogućnosti pravnih subjekata i njihovih uposlenika, nevladinih organizacija, udruženja i fondacija (domaćih i stranih), koje mogu doprinijeti zaštiti i spašavanju u različitim prirodnim i drugim nesrećama.

Navedeni projekti u skladu sa Strategijom razvoja, realizovaće se kroz akcijske planove za koje treba osigurati određena finansijska sredstva. S obzirom da istraživanja iziskuju veća materijalna i finansijska sredstva, potrebno je što u većoj mjeri bazirati se na već provedena istraživanja, a na osnovu dostupnih i korisnih podataka i uz odgovarajuće analize rješavati zadane projekte.

Naprijed navedene smjernice treba posmatrati kao okvir, koji se može dopunjavati i djelomično mjenjati, obzirom na stanje i prilike u općini, uz osiguranje potrebnih finansijski sredstava za provođenje određenih istraživanja kao i osiguranje sredstava za implementaciju dobijenih rješenja, a sve u cilju osiguranja sigurnog i efikasnog sistema zaštite i spašavanja.

3.7. PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Procjenom ugroženosti Općine Busovača i ovim Programom u Budžetu Općine će se planirati sredstva koja će se koristiti namjenski za finansiranje zaštite i spašavanja, sa akcentom na finansiranje preventivnih mjera, kao i realizaciju strateških pravaca razvoja.

Sredstva za zaštitu i spašavanje mogu se prikupljati iz više izvora i to su namjenska sredstva koja se mogu koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonom o zaštiti i spašavanju i ovom Programu razvoja, što se detaljnije razrađuje godišnjim planovima.

3.7.1. Izvori finansiranja

Sredstva potrebna za realizaciju obaveza Općine Busovača definisanih Zakonom o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i godišnjim planovima za prikupljanja i korištenja sredstava zaštite i spašavanja, osigurat će se iz:

- budžeta Federacije BiH, Srednjobosanskog kantona i Općine;
- sredstava pravnih subjekata;
- osiguranja;
- dobrovoljnih priloga;
- međunarodnih pomoći - donacija;

- ostalih izvora predviđenim Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim propisima.

Sredstva od posebne naknade ostvarena na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te je s toga potrebno koristiti i druge izvore finansiranja mjera zaštite i spašavanja (vidjeti član 179. Zakona o zaštiti i spašavanju).

Sredstva za zaštitu i spašavanje, koja će se osigurati kroz budžete Općine, Srednjobosanskog kantona i Federacije BiH i implementirati na području općine Busovača u planiranom petogodišnjem periodu, iskazana su u slijedećoj tabeli:

R/B	Opis	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
1	2	3	4	5	6	7
1.	Novčana sredstva koja bi trebala biti planirana u Budžetu općine Busovača za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	45.000,00	55.000,00	60.000,00	65.000,00	70.000,00

Sredstva za zaštitu i spašavanje koja se planiraju u budžetu Općine je potrebno voditi na posebnom računu Općine, a sredstva iste namjene odobrena od Srednjobosanskog kantona i Federacije BiH usmjeravati na taj račun, i koristiti za odobrene projekte, planove i akcije.

Sredstva namijenjena za realizaciju posebnih projekata, planova i akcija od značaja za zaštitu i spašavanje, a koje redovnim budžetskim sredstvima finansiraju ili sufinansiraju organi i preduzeća SBK i Federacije BiH nisu iskazani u tabeli (projekcija prihoda) jer se ona pozicioniraju u tim budžetima i koriste po posebnim procedurama.

3.7.2. Očekivani troškovi

Stvarna raspoloživa sredstva namijenjena za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koristit će se za:

- obuku i vježbu struktura civilne zaštite (štabovi i službe civilne zaštite, povjerenici, građani i drugi),
- provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja (djelimično finansiranje rada štaba CZ i povjerenika, realizaciju hitnih planova i sl.),
- za opremanje struktura civilne zaštite formacijskom opremom i sredstvima (štaba i službe civilne zaštite i povjerenici),
- finansiranje posebnih projekata značajnih za zaštitu i spašavanje (sanacija tzv. divljih deponija, čišćenje rijeka, formiranje odbrambenih nasipa, sufinansiranje nabavke opreme i sredstava u ustanovama od posebnog interesa za zaštitu i spašavanje, i dr.),
- nabavku opreme i sredstava vatrogasnim i drugim jedinicama (specijalna vozila i dr. tehnika),
- za moguće potrebe izgradnje javnog skloništa,

- finansiranje mjera zaštite i spašavanja i djelimičnu sanaciju posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

Godišnji plan prikupljanja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje donosi Općinski štab civilne zaštite na prijedlog Službe za civilnu zaštitu, koja izvještaj o utrošku tih sredstva podnosi Štabu CZ i Općinskom načelniku. Služba za finansije/financije i trezor/riznicu izvršava funkcije prikupljanja i trošenja sredstava, uključujući i propisane postupke kontrole, evidentiranja i izvješćivanja.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Srednjobosanski kanton /Kanton Središnja Bosna
OPĆINA BUSOVAČA
Općinsko vijeće

Broj: 02-02-1-1340-1/22
Datum: 31.03.2022. god.
B u s o v a č a

PREDSJEDATELJ
Općinskog vijeća Busovača
Josip Mravak, dipl.ecc.

